

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

2

JOH. FRANCISCI
PICI MIRANDULÆ DO-
mini Concordiæque
Comitis

STRIX

Sive

DE LUDIFICATIONE DAEMONUM
DIALOGI TRES,

Nunc primum in Germania eruti
ex bibliotheca

M. MARTINI VVEINRICHII

*Cum ejusdem Præfatione luculenta, continente nar-
rationem duorum operum magicorum & judicii de iis la-
ti, ut verissimam, ita cognitione
dignissimam.*

itemque Epistola

AD C. L. MEDICUM ET PHILOSOPHUM

D. Andream Libavium, de quæstione, Utrum
in non maritatis & castis mola
possit gigni?

Et post mortem ejus editi
Studio & operâ,

CAROLI VVEINRICHII, F.

ARGENTORATI.

Venundantur apud Paulum Ledertz,

M. DC. XII.

x

**ILLUSTRISSIMO ET
CELSISSIMO PRIN-**
cipi ac Domino

**DN. HENRICO
VVENCESLAO**

DUCI MONSTERBER-
gensium, in Silesia Olsnensium,
Comiti Glacensium, Domi-
no Sternbergen-
sium. &c.

Domino meo Clementissimo

SAPIEN-

SAPIENTISSIMO cuiq; , IL-
LUSTRISSIMO PRINCEPS,
ita semper placuit: Studium
quidem discendi infinitum esse , in
tanta præsertim rerum cognoscenda-
rum tum varietate, tum obscuritate, i-
ta tamen esse discendum , ut si quid
nacti simus , ad vitam transferamus
doctrinam, & ab aliqua parte facto i-
nitio ad aliorum commoditates & e-
molumenta deducamus: nec præsen-
tibus solúm, & cum quibus vivimus,
verùm absentibus etiam & posteris
prosimus. Eadem mens, idemq; ani-
mus fuit Parenti, heû quondam, meo,
MARTINO VVEINRICHIO Philosopho
& Medico, dum superioribus annis,
nō aliquā pravâ ambitionis gloriæve
affectione captus , aut nimio amore
meditationum quasi foetuum suorû,
aut tanquam ad pugnam cōtradicen-
do aliorum opinionibus, in quo uno
nonnul-

nonnullorum deliciae posita sunt, ex-
xiturus, hoc unice egit, ut, si posset, re-
rum cognitionem nullius propriam,
omnibus communem, aliqua accessi-
one ampliare conaretur, ita tamen, ut
suae imbecillitatis sibi conscius, ea te-
taret initio, in quibus diligentia po-
tius, quam ingenio & acumine opus
esset, ederetque in lucem eorum in-
venta & opera, quae res utiles imprimis
& necessarias optimam viam, & ad discen-
dum commodissimam nobis tradidif-
sent: deditque in lucem primum ma-
gni illius JOH. BAPTISTAE MONTANI I-
tali, universam propè Medicinam, è
variis ejus libris justo ordine compre-
henfam: pauloque post nobilissima e-
jus PROBLEMATUM subsecuta sunt. Exci-
tarunt autem ipsum tot Auctorum di-
ligentissimi commentarii, & observa-
tiones & collectanea, ut de suo etiam
sensu, propriisque viribus aliquid peri-
clitaretur

(3)

clitaretur, confecitque eum, qui est de
ORTU MONSTRORUM cōmentarium,
plerisque maximis viris non ingrātū,
ut iis ex testimoniis, quibus Amplissi-
mi Excellentissimique Viri JOH. MAT-
THÆUS VVACKERIUS S. Cæs. Majest.
Consiliarius, D. JOACHIMUS CAMERA-
RIUS, PHILIPPUS SCHERBIUS, & alii
plurimi, in primisque magnus ille LI-
BAVIUS summus Medicus & Philoso-
phus, eum laborem ornarunt, potest
colligi: etsi sunt nonnulla in eo opere
(quod fuit incipientis propemodum
& tentantis has primum literas juve-
nilis labor) quæ mutata voluit: sed non
placuerunt ipsi editiones fictæ & refi-
ctæ toties, ut aliquantò post nescia-
tur, quæ prior, quæ posterior, & quæ
ipsius auctoris sententia, quâ standum
sit.

Et quia rerum naturalium cōtem-
platione mirificè delectabatur, scri-
psit de-

psit deinceps cōmentariolos de *Inū-*
dationum in natura Causis, & de *Terra*
Motu: item de *Peste* & *Fulminibus*,
qui tamen duo posteriores lucem nō-
dum aspexerunt. Hi verò tres de *Lu-*
dificatione Demonum scriptoris Cla-
rissimi Dialogi, quos nisi fallor, à ma-
gnifico Dn. CRATONE, cui fuit familia-
rissimus, accepit, per aliquod tempo-
ris spacium apud ipsum latuerunt,
fortè ne videretur gloriam aliquam
ex alienis laboribus aucupari velle, i-
mò ne posse quidem. Nam qui levem
aurulam favoremq; viventium labo-
rum suorum præmium sibi habent
propositū, facilè illi spe sua decidunt,
ita incerta est fama, ita lubrica, incon-
stans, addo & ingrata, ut benè meritis
nō cōtingat, faveatq; sæpi⁹ indignissi-
mis. Sed valuerunt tandem & evalue-
runt Virorum Clariss. monita, ut in
lucem eos emittere ipsi animus esset,
ita

ita tamen, ut de suo etiam aliquid ad-
deret, recenseretq; opera aliquot ma-
gica, cum Judicio de iis lato, ut verissi-
ma, ita cognitione dignissima. Quod
tamen dum agit, ecce præceps nimis
& immatura fati inclementia filum
abrumperet, & stylum deponere ju-
bet. Ego verò eorundem Virorum
Clarissimorum hortatu instigatus, ni-
hil mihi prius aut antiquius facien-
dum esse putavi, quàm parentis mei
voluntatem tanquam legem exequi:
id quod non jura saltem, sed naturalis
insuper suadet ratio.

Quando verò de more jam recepto
Patronus illis parandus fuit, in cujus
tutelam committerentur, cur Tibi, IL-
LUSTRISSIME PRINECPS, eos vovere
& dedicare voluerim, sive consuetu-
tudinem sequendam arbitrarer, sive
rationem aliquam peculiarem, facile
reperiebam. Etenim ante oculos mihi
obversa-

obversabatur ILLUSTRISSIMA CELSI-
TUDO TUA, cui Illustrissimi nominis
honori, id à me inprimis omni jure
suo deberetur: deinde & quæ eas par-
tes tueri posset ob auctoritatem, & li-
bentius esset id factura: eumq; mihi
sensum multa suggerebant: præcipuè
verò ingenii virtutisq; indoles, amor
erga literas & literatos incredibilis:
utraq; non arte quæsitæ, sed domi, ut
sic dixerim, nata, & cum lacte mater-
no hausta, vel per canalem hereditari-
um in Te derivata. Nam quis nostrorū
hominum vel etiam exterorum ILLU-
STRISSIMÆ familiæ vestræ nomen non
novit? quis non pariter suspicit ac ve-
neratur? Cui verò obscurum esse po-
test, in ea familia non paucos vivos ac
mortuos scriptis celebrari? memori-
am omni honorum genere coli, &
immortalitati monumentis æternis
consecrari? ita sunt merita ejus con-
(5) spicua,

spicua, favor in literatos incredibilis
fama celeberrima. Nihil hoc lo-
co dico de Illustrissimis majoribus
C. T. quorum ut merita, ita me-
moriam in annalibus, imò in animis
omnium ita inscripta est, ut nulla eam
deletura sit oblivio. Sed de C. T. & Pa-
triæ Parente, Illustriss. & Augustissimo
Principe CAROLO Præfecto incly-
to toti⁹ Silesiæ multa posse verissimè
prædicare: hoc quod dico in ore o-
mnium est: totius ipsum Silesiæ lumē,
ac veluti Solem quendam esse, qui re-
liquos Principes in eadem tanquam
lucidissimas stellas ducat: qui, si quis-
quam alius, rectissimè gloriari potest,
se in cujusvis subditi sinu omni tem-
pore & loco quietissimè placidissime-
que somnum capere posse, ita singula-
ris virtus, & clementia rara non mo-
dò admirabilem, sed planè venerabi-
lem ipsum reddidēre. Est certè Illust.
striss.

riss. illius Celsitudinis planè perpetuum, etiam leviter rogantibus adesse, nō avertere vultū, non occupationes simulare, aut aliorum necessitates eludere: Sed magnificentiâ prorsus regiâ, non ad favorem & paucorum dierum fabulas, sed ad commoda privatorum, re, consilio, operâ, liberalissimâque voluntate plurimis succurere. Hæc adulationem nullam habent, cum quid fiat ante oculos omniū sit, & audiantur bonorum acclamationes omnibus in locis, qui ipsius consilio patriam quàm felicissimè (utinam diutissimè!) regi posse rectè judicant, & *hac nive soluta multum luti fore* certò sibi persuadent. Verum de C. T. quid dicam aliud, nisi æmulam esse, vel potius paternarum virtutum illustre quoddam speculum! Tanta n. & tam admirabilis in eâ clementia non modò erga superiorum sed etiam inferiorū

feriorum ordinum homines, ut procul dubio cum Tito Vespasiano *piaculum esse judicet, à facie Principis quemquam secedere tristem*. In literas verò studium, & literatos singularem favorem probant plurima, illud imprimis, quod plerasquē Germaniæ literarum officinas publicas, quas Academias vocant, perlustraverit, & in iis oratione disertâ, ingenio solerti omnium oculos & animos in se converterit, ipsamq; paulò post columnâ fore patriæ firmissimâ, coronam virtutum omnium fulgentissimâ ostenderit: in qua, ut verbo dicam, cum Illustri stemmate pietas, cum doctrina virtus, cum gravitate clementia, cum augustissima dignitate ipsa certat humanitas. Quia igitur majori in precio habentur libri, in quorum fronte magnorum Principum quasi DEORUM nomina leguntur: nō potui non opus-

scu-

sculum hoc pro summo C. T. erga li-
teras favore, & admirabili clementia,
quâ erga me etiam, licet indignû, ali-
quoties usa est, C. T. insinuare, non
quodd nemini obtrudi possit, sed quia
nemini magis volo ac debeo. Accipe
igitur, ILLUSTRIS SIM E PRINCEPS,
hoc ex censu literario depromptum
munus, nec ingratum esse patere,
(ἀλλο γὰρ ἔδεν ἔχω, quomodo antiqui pu-
silla munuscula Diis suis cōsecrabant)
& meum in editione & dedicatione
affectum, si id meretur, proba: & si res
exiget, auctoritate tuâ defende. Dab.
Argentorati ex ædibus Dn. M. Isaaci
Malleoli Professoris ibidem & Ma-
thematici Clarissimi, Cal. Jan. Anno
post mille sexcentos duodecimò, cu-
jus exordium imò etiam exodium
habe felicissimum.

Illustr. Cels. T.

Subjectiſſ.

Carolus Weinrichius Vratisl.

AD LECTOREM
animæquum.

Rumpit nunc posthuma, amice Lector, Joh. Fr. Pici Comit^{is} eruditionis admirabilis & ingenii rari scintilla, hæcenus nōdum visa: innati enim pudoris & modestia, ut ita dicam, liquor multoties restinxit, videlicet, ne ambitionis notam Patrono inueret: sed eam tandem, præter amicorum monita, Authoris hujus summa & amplissima dignitas, ac materia de LUDIFICATIONE DÆMONUM præstantia quasi ventulo quodam & fortiori aurâ resuscitarunt. Quis enim non famam saltem sed scripta etiam Illustris hujus Comit^{is} suspicit pariter ac veneratur? bardus certè, imò lapis sit necesse est, quem nō moveat aut excitet ingenij ipsius splendor, qui quàm latè & ample suos emiseric radios

Per

et mæte velivolum, terras, cœlumq; profundū
norant omnes, nisi in re literaria planè
hospes aut ignarus. Materia verò ipsa,
quàm sit difficilis, obscura, ponderosa
quis dubitat? Sudarunt multi in ea cum
laude, & ex recentioribus quidē, quos
novi, præclarissimus Bodinus, Lam-
bertus Danaus, Martinus Delrio, Joh.
Vicius, Petrus Loyer, Lavaterus,
aliiq; plurimi, quorum omnium nomen
apud literatos immortale est. Hos verò
Dialogos omiſſis aliis, ita mirificè
commendare solitus est, magnus ille
& verè Illustris DN. ANDRE-
AS DUDITIVS per multos an-
nos Orator & Consiliarius Casare-
us, Vir incomparabilis, ut hujus
unius auctoritas Parenti meo potuerit
sufficere, & efficere, ut eos tandem à
blattis & tineis liberare, inq; lucem pro-
trahere cuperet, & ô benè si non in aci-
em. Hoc enim, si unquam, seculum fa-
ma habet

ma habet pradunculos, qui si quid improvide & minus cautè dicatur, excipiant, traducant

Angustum per iter luctantes ambitionis,

Respondet Criticorum Princeps: Ut flamma fortior non est sine fumo, ita fama clarior sine livoris nube. Sed quid opus apologia? tu ipse lege, & judica, qui candidus ac bonus es: malorum enim quis aut mentum aut mentem respiciat? Quod si tamen non ingratum tibi fore hunc conatum nostrum recognovero, videbis paulò post de peste, & fulminibus commentarios, imò & Cratoniana Consilia posthuma: Interim his fruiere, benè vale & fave.

P R O Æ M I U M.

M. MARTINI VVEINRICHI M. C.

UÆ me res hoc tempore ad
tres Illustris illius Francisci Pici
Comitis, de strigibus sive Dæ-
monum ludificatione Dialogos
in lucem emittendos permoverit, volo ini-
tiò breviter cōmemorare, quādo id ipsum,
quod sum de lemuribus nostræ provinciæ,
nostrique seculi, certissimâ fide descriptu-
rus, huic ipsi argumento affine inprimis est,
adeò autem his proximis annis innotuit è
literis, famaue publica, nullus ut angulus
in Germania, vicinisque regnis sit, ad quem
ejus tam stupendæ rei aliqua saltem notitia
non pervenerit, & absque hoc, in publicum
commodū facit, de mirificis nostri illius cō-
munis hostis insidiis simpliciores moneri,
doceri etiā eos, qui cum potestate sunt, qui-
bus modis, quoque eventu his quidem propè
inauditis lemurum inquietissimorū turbis
obviatum fuerit, similibusque in casibus ob-
viari debeat.

Anno à Christo nato 1591. die Septem-
bris 20. qui ab orbium cœli & Planetarū de-
cursu ob dominiū Veneri sacer est, in cele-
bri quodam Silesiæ oppido, manè sub ipsam
aurorā civis quidā è sutorū tribu in extremis

A

ædium suarū partibus, quibus erat hortulus
 adjunctus, nullā evidente tum quid ē causā
 impulsus, gulā sibi ipsi præcidit, solutis lisis
 (sic, n. eas venas appellant anatomici) cultro
 futorio adacto in eas partes violētius, eoq; ex
 vulnere effuso sanguine, & spiritu ē vestigio
 obiit. Uxor re animadversā, & cūm sororib.
 communicatā, tam inopinato casu conster-
 nata, quoniam insignem infamiæ notam
 prævideret sibi ē tali cæde metuendam, si
 quid in publicū emanasset, ut speciosē tege-
 ret factum tam nefandum, quantum qui-
 dem posset: quærentibus de mortis modo,
 apoplexiā maritū obuisse affirmavit: Simul-
 que ē vestigio ædes undique pessulis obje-
 ctis occludunt, quibus id fuit mandatum, ne
 quis forte irruens, quid ageretur, quidve
 monstri aleretur persentisceret. Qui pro-
 ximè vicini erant, vel affinitate juncti, aut
 aliter ejus vivi familiaritate usi fuerant, vi-
 duā salutaturi, ut sit, dolere se de obitu ami-
 ci prolixè ostendebant, aditumque allo-
 quendi, consolandique causā petebant.
 Non ferebant hoc sorores viduæ illius, sed
 nec familia, quod dicerēt, agnoscere se qui-
 dem *συμπάθειαν*, & benevolentia gratissi-
 mæ studium, sed nunc quidem nec mortu-
 um eorum officia desiderare, nec viduam in
 illo primo stupore quenquam admittere: si
 tamen ita videretur, paulò post reverteren-
 tur, Intē

3
tur. Interea cum de apoplexia in oppido
sermo percrebuisse, quò rem omnem mi-
nus facerent suspectam, è suis quosdam ad
sacrorum templorumq; præsides ablegant,
ut locum, & de cætero honorificam sepul-
turam de more peterent, in primisq; signum
campanarum sacrarum, quò ad solennita-
tes funebres convocari cives solent: Id verò,
ab iis, quorum cura propria est, quod ni-
hil videretur ob stare, maximè cum in mul-
tis nummis esse crederetur, facilè impetra-
runt. Quòq; omnia cautissimè agerentur, ac
ne quid undecunq; de sauciatione divulga-
retur, mulierculā precio conducūt, quæ ca-
daver ex vulnere fædatum sanguinolento
cruore diligentius mundaret, rimamq; hi-
antis plagæ obvolutam muniret, ne vel mi-
nimum vestigium læsionis appareret. Id
postquā executā esset famula, conjunctis o-
peris feretro indant cadaver, ipsa vero vi-
dua sutoris illius uxor quæ fuerat, decem
antè diebus cum enixa nec adhuc domo
puerpera egressa esset, ejus loci pasto-
rem acciri jussit, ut in gravissimo casu solatii
gratiā turbatissimæ viduæ adesset: Quod
ille vir optimus pro officii sui ratione, & ex
humanitatis cōmuni lege, & sympathiā pie-
tate digna, præsertim cum nihil mali suspi-
cetur, non gravatim se facturum osten-
dit: Sistit se igitur & solatur mulierem pro-

lixè, cumque à colloquio recessurus esset, sorores viduæ quæ astabant, rogant theologum, earum rerum omnium ignarum, cadaver ut aspiciat. Obsequitur ille, & nihil subesse putat: Cadaver enim ita accuratè omni ex parte linteis obvolutum fuit, nihil ut vspiciam etiã à benèattento deprehenderetur, & ita positum erat loco altiore, ne involuera rugata vel diducta aliquid innuerent. Mortuum dixi, die Veneris, tertio ab hoc die, qui erat Dominicus, adhibitis solennitatibus omnibus, qualibus honestari piorum, & ingenuorum hominum exequias convenit, sepelitur, & quod ferè ditioribus tantum indulgetur, aut saltem ab his solis expetitur, funebris concio eidem habita, nihilque omissum, quod ad honorificam sepulturam faceret. Nam qui verba faciebat in magna civium frequentia, ita prolixè defunctum commendabat, ut qui omnem vitam suam innocenter religoseque transigisset: Laudabatur à studiò audiendi verbi Dei, à religiosa usurpatione divinorum mysteriorum, à liberalitate in egenos, virtutibus etiam aliis Christiano homine dignissimis. Et si de illius vitæ ratione cognoscendum esset, non deerant in eam sententiam universorum civium testimonia, adeò fuit honesta de eo viro opinio. Hæc postquam ita gesta sunt, existimaretque ea familia

f.
familia, rem omnem de nefariæ cædis ge-
nere dissimulatum iri, cum caurè essent sin-
gula administrata, jamque sex propemodum hebdomades ab obitu exactæ essent,
Ecce rumore manar, atrocior quidem, quàm
cui initio fides adhiberetur, constantior ta-
men, quam ut prorsus posset negligi, neque
modò in ipso oppido, cuius civis fuerat, sed
& in pagis vicinioribus, hominem eum, de
quo agimus, suis manibus violentâ morte
illatâ interiisse, non apoplexiâ ad alios fal-
lendum excogitata. His sermonibus vel i-
pso potius officio, & necessitate adductus
Senatus illius loci prudentissimus, eos om-
nes qui mortuo affuissent, ad examen vo-
cat, sine quæstione tamen & equuleo, cogit-
que ut quid accidisset, quid vè singulis con-
staret, & vel vidissent, vel audivissent, aper-
tè exponerent. Rem. n. amplius fictam non
videri. Etsi autem, ut fit, suspecti tituban-
ter, & nutante prosus oratione ad interro-
gata responderent, nec unâ sententiâ aut
satis constante narrarent, commutatis sub-
inde circumstantiis, atq; ita elabi perplexi-
tate conarentur: tamen multis ab indiciiis
conjici à prudentiorib. poterat, hominẽ suo
ferro occubuisse: Proditũ n. fuerat, eo in lo-
co aræ, ubi concidisset, plurimum effusi
sanguinis conspici: quod tamen indicium
ita festivè eludebant, cum is locus lapidib.

esset stratus, correptum apoplexiâ in ipso lapsu ad saxū paulò acutius illisise eam partem, vt vulneraretur. Negare autem factum initio constanter omnes, quorum intererat, quod fingerent, verisimile non videri, virum id ætatis, tam pium affinem culpæ esse, facinusque tam immane in se admittere potuisse, itaque magnum in se negotium suscipere, qui accusare auderent. Porro cū urgerentur admonitionibus crebrioribus quibus stimuli faucis conscientiæ acuntur, rem tandem confessæ sunt, addentes, ferrum sive subulam in veste ejus latuisse, ita verò summotam ut nemo eam amplius in suam vel aliorum perniciem usurpaturus esset. Se verò cōmittere rem totam senatui, modò daret operam, ne ad condemnandum festinaret, haberetque respectum familiæ, ipsiusque viduæ, & ne quid liberis quos ab eo sustulisset, infamiæ quippiam afferretur, adjumento autem essent superstitibus, qui extra culpam essent, maxime cū nondum manifestò constaret, an non vis ei aliundè illata, aut etiam morbo quodam mentis inductus sibi vitam decurtasset: Crescebat interea discurrens totam jam fama per urbem. Itaque Senatus, ut in re gravissima & quod nihil simile post hominum memoriam ibi accidisset, domi, forisque deliberabat, quid facto opus esset.

Quæ

Quæ consilia cum jam non tacita essent, vi-
dua à quibusdam versutis, & malè feriatas &
jam consciis illius facinoris animatur, ut ru-
moribus sparsis de marito amplius obsistat,
& de ea re querelas apud iudices infi-
tuat, minus verò cadaveris ullam effossio-
nem admitteret, aut ejusdem, in loca infam-
ia translationem, aut saltem maritum pro-
mago, in quarto, ut ajunt, improbitatis actu
proclamari, aut eo, qui seipsum jugularit.
Neque enim se dubitare, omnia illa crimi-
nationum capita à malevolis, qui sub hac
frigida jejunaque calumnia delitescerent,
nequiter conficta esse: neque se ullo modo
passuram, ut ignominiosius cadaver tractetur,
nisi in re tam ardua evidentioribus ar-
gumentis ageretur. Quæ mulieris audacia
& prope insolens protervia post facti etiam
confessionem, aliquo modo Senatū com-
moverat. Sed dum hæc utrinque aguntur,
ecce Spectrum apparet ea specie, habituq;
quò vivus ille utebatur: neque modò in no-
cturnis umbris, sed luce mediâ. Dormien-
tes alicubi solo aspectu horridiore terruit
excitatos plerosq; impetu factò, lacessendo,
graviterque premendo multipliciter affli-
xit, infestavit, exagitavit, adeò, ut cùm illu-
xisset, multorum in oppido, querelæ de su-
perioris noctis molestiis exaudirentur. Quò
verò gravius passim tumultuabatur, tanto

minus familiares, & cognati ipsius sibi quiescendum putabant, remque ex sua fide Præsidi Magnifico exponunt, nimium tribui inanissimo rumori, suspicionibus cæcis remagi, & gravari fidem hominis integerrimi, pleraque malitiosè à suspicioso hominum genere confingi. Itaque & supplicant, ut Præsides sua autoritate interposita caveret, ne Senatui esset integrum vel effodere cadaver, vel effossum tractare contumeliosius. Quòque plus ponderis postulationi esset, addebant, se de toto negotio Clementissimum Imperatorem erudituros, ut ex aulæ potius sapientissimæ arbitrio, quam è malevolorum levissimis conjecturis decerneretur. Ex eo cum per interdicta res protraheretur, tantæ sunt turbæ tentatæ, nulla ut iis describendis oratio par esse queat. Nam sub ipsum statim solis occasum ad punctum crepusculi affuit Spectrum, ut nemo inopido esset, qui ad momenta singula non circumspiceret, & sibi, suisque à larva illa metueret, adeò à vexationibus nemo fuit immunis, ii inprimis, qui diurnis laboribus fatigati, quietem sibi expetebant. Interdum idolum illud ad spondam astitit tantum, modò in medios lectos se conjecit, lateribus decumbentium adhæsit, & suffocationis conatum miserrimè exagitavit, adeòque violenter pressit ephialtes iste, ut manè certis

nè certis in partibus lividæ maculæ satis ampliæ (quales è vehementioribus plagis excusso è venis sanguine solēt efflorescere), & quod mireris, ipsa veluti digitorum impressorum fortius vestigia tot horarū interjecto intervallo conspicerentur, ut inde violentiæ argumentum posses capere. Hinc vulgo tanta trepidatio, inprimisque imbecillioris animi hominibus injecta fuit, ut ædes suas deserere, & tutiora loca qua rere cogerentur. Plerique cū in suis cubiculis sustinere se ob periculum non auderent, in cænaculis permansere, neque tamen soli, sed plures uno in loco, ut vel numerus animi adderet mentibus. Sed quamvis sic etiam lucernæ adhiberentur, vigilantibus omnibus, tamen affuit turbator, & interdum ab omnibus, nonnunquam à paucis conspectus fuit, & ex his semper aliqui gravissimè impetiti. Cū verò cresceret indies popularis vox, quam vix errare posse scribit Jurisconsultus, neque quam viginti homines, quos ad rumorem comprobandum plurimum valere creditur, confirmarent, sed universi jam idem dicerent, tandem censuit Magistratus, aliquid ad averruncandum Dæmonem tentandum esse. Jacuerat cadaver in octavum propè mensem in sepulchro à 22. Septembris Anni 1591. ad XVIII. usq; Aprilis anni sequentis, cum

Magnifico præfide consentiente & jubente circa vesperam hora prima noctis, sepulchrum apertum fuit, astate ejus loci Senatu, Scabinis, cæterisque quorum opera utuntur judices, adhibitis, maioris fidei gratiâ: Patefacto tumulto ecce cadaver se obtulit integrum, nulla sui parte putridum, sed tumidum, inflatumque tympani modo, nihilominus constantibus partibus omnibus & illæsis articulis, suoque nexu colligatis: Verum quod mireris, non ut in naturaliter mortuis obriguerât, sed si quis tentaret, ad motum proni & flexiles, In pedibus prior cutis abscesserat quasi flaccida, in cuius locum altèra renata mundior vegetiorque succreverat. Et quasi signati ferè magi esse solēt plerique, quamvis id in abdito plerumque loco, ut retegì non facile queat: hic quoq; in pollice dextri pedis excrecentiam quandam, rosæ imaginem representantem, habuit, quicquid is character notaret. Nullus ibi fætor gravior animadversus, nisi quod lintea, quibus involutum erat, situm olebant: Vulnus in gutture hians sine putredine rubescebat, nec quicquam quod fieri in aliis solet, aut corruptum aut faniosum. Exemptum cadaver à 18. Aprilis ad 24. diem ejusdem mensis asservatum fuit in feretro, adhibitis custodibus perpetuis, diurno nocturnoque tempore, nisi quod interdium libero

hero aeri exponebatur, circa solis occasum
 referebatur sub tectum vicinū. Licebat au-
 tem cupientibus spectandi gratiā propius
 accedere, neque ulladies erat, qua non mo-
 dō cives, sed & è vicinis locis plurimi nō ac-
 currerent. Verū enim vero nihil hac ef-
 fossione profectum est, turbæ eadem con-
 tinuatæ à spectro obambulante quas ta-
 men sic se sedare posse sperabant, si à carni-
 fice in locum infamem ad ipsam nimirum
 crucem sepeliretur. Hoc quoque remedi-
 um frustra tentatum, eadem tragædia repe-
 tita, & majore omninō cum periculo quam
 quisquam exponere verbis possit: Quid a-
 gerent? Cum intolerandum in modum fu-
 reret spectrum, neq; civium modō pleros-
 que, sed suam quondam familiam impe-
 tuosius invaderet, graviusque impeteret,
 ipsa tandem vidua Senatum adiit, ostendit-
 que, nil se amplius obstare, quò minus ex
 stricto jure in maritum agatur. Ergo judices
 ad diem 7. Mai Anno 1592. per carnificem
 è supulchro altero hominē effodi iusserūt.
 Quid singulare observatum fuerit, in cada-
 vere eo, dicam. A sepultura altera, dies ab-
 jerant aliquot à 24. inquam Aprilis ad 7.
 Mai, ab eo verò tempore manifesta prorsus
 ad sensum accessione musculosæ carnis
 insigniter auctum fuit cadaver ut ab intuen-
 tibus collatione factâ superioris temporis
 major

major molis amplitudo judicari posset. Itaque igitur adacto ferro caput primum à cervice revulsum, mox & artus & manus atque pedes. Tandem aperto dorso cor exemptum integrum, & illa sum erat, quale in recens mactatis vitulis. Quod reliquum erat, in pyram constructam imponitur, satis grandem & altam, supernè multis tædis impositis ad septem orgyas in altitudine, atque in castris exustus est: Ne vero vel cineres, vel ossium particulæ inde à quoquam curiosius colligerentur, aut in usum aliquem improbum asservarentur, quod facere in talibus casibus nonnulli consueverunt, adhibiti aliquot custodes, qui nec nocturneque diurno tempore, quemq; proprius admitterent. Manè consumptâ pyrâ, unâ cū cadavere undiq; cineres cōgesti, & quales quales erant, cum ipsis favillis in saccos inditi, mox in profluentem immissi sunt, quo facto, annuente divina gratiâ, spectrum illud evanuit imposterum, nec à quoquam visum est amplius.

Atq; hæc est prior historia novi lemuris, quæ ut valdè mira, ita propè incredibilis videri posset, nisi toti nobilissimæ nostræ Silesiorum provinciæ, ita tota ea res cognita esset, ut dubitationi omnis probabilis ratio præcidatur. Et vivunt etiam nunc, qui non audiverunt, legerunt, sed viderunt

13
viderunt ipsi phantasma, & quibus cum
larva illa sæpius congressa est.

Sed hujus furoris manici qui nostros po-
pulares hætenus vexavit, aliud etiã exem-
plum atrocius, cognatum tamen superiori,
æquæ certâ fide exponam. Johannes Cun-
tius civis fuit oppidi *Pentsch*, patriam ha-
buit Pagum *Sichten* appellatum, in ducatu
legerdorfensi. Is in ejus oppiduli senatori-
um ordinem cooptatus ita benè multis an-
nis ei muneri præfuit, ut Consulis etiam lo-
cum aliquoties obierit, vir maturæ jam æ-
tatis & propè sexagenarius. Ejus porro vitæ
ratio ejusmodi planè fuit, ut neque ci-
ves, neque exteri, non in privatis modò
negotiis, sed ad rempubl. etiam attinenti-
bus, quicquam in eo culparent, adeò fa-
ma integra viro, nisi quod ab obitu vul-
go nonnulla spargebantur, quorum ni-
hil vivo objici à quoquam potuit: Hoc ve-
rò de eo illius loci Theologus ex intimo
animi sui sensu professus est, hominem &
sacris concionibus frequenter interfuisse,
usumque religiosè Sacramentis, nisi quod à
prime ingressu in subsellia Senatorib. desti-
nata, stertere illicò fuerit solitus ab exordio
concionũ, ad finẽ usq;, ut inde non obscurũ
argumentũ capi posset, quo animi motu af-
fectuq; sacris interfuisset: Hic igitur fortè ad
Prætorẽ oppidi accersitur, unà cū ceteris Se-
natoribus

natorib. in controversia attinente aurigâ
 nōnullos, & mercatorē Pannonicū, ut utrin-
 que causâ cognitâ res ad aulam devolueret-
 tur. Ibi cum pars utraque audita esset, &
 quæ videbantur caput causæ attingere dili-
 genter consignata essent: invitatur ad cæ-
 nulam, quam interea uxor Prætoris instra-
 xerat, cumq; hic domū eundi necessitatem
 sibi afferri ostendisset, invitatur amplius ab
 hospita, uti cæteris ipse nō gravatim adesset.
 Cunctius expediri à se prius quædā oportere
 prætendit, daturū verò operā ut se exolvere
 posset, addita hac sententiâ. Vivendū
 esse hilariter, dum liceat, molestiarum sat
 magnam indies sementem esse. Alebat is
 domi suæ equos præstantes quinque, ex his
 domum reversus, cum equū, quem cæteris
 ob generositatem præferebat, produci è
 stabulo jubet, ibiq; ante ostium ad vicinam
 columnam alligat, ut soleæ ferreæ, quæ
 solutiores viderentur, arctius applicarentur.
 Id dum moliuntur, herus & quem secū
 habebat, famulus & pedem equi ad operas
 adhibent, ille velut irritatus recalcitrat,
 & grandem plagam famulo, graviolem
 hero impingit, qui ex ea ilico concidit, ex
 altera parte minister. Qui proximè vicinus
 erat, sublevat lapsos & in ædes deducit.
 Ibi herus: O quantopere, inquit, uxor
 miser, & æstuo totus, idque geminavit
 aliquoties

15
aliquoties eodem verborum tenore obser-
vato. Interea plures accurrunt, ut sit, ad-
ornantur lecti subiecto stramine: Æger ve-
rò repetita priore exclamatione de ardore
jam prorsus intolerabili, iterum atq; iterum
conqueritur, locum affectum in tanta non
virorum solum, sed fæminarum frequentia
propter verecundiam neque nominare,
neque indicatione aliqua designare aude-
bat: Remotis autem mulierculis, cum es-
sent pudenda diligentius considerata, quod
diceret ibi se læsum esse, ne minimum qui-
dem ullius plagæ vestigium apparuit, & ta-
men de dolore earum partium miræ homi-
nis querelæ audiebantur. Accedit ad de-
cumbentem filiolus, quem ex tertia uxore
susceperat, hunc æger ille intuitus, Tui, in-
quit, mi fili planè me miseret, quàm vellem
tua solius causâ diutius paulò vitam mihi
prorogari. Et quod morituri facere con-
sueverunt cum filium uni è senatoribus,
qui tum fortè aderat, & baptismo pueri te-
stis affiterat, diligenter commendat, ut ejus
rationem se mortuo haberet. Assensus est
ille, gratificaturum se amico, in bona tamen
ipse esse ostendit, vivere posse diutius, Deo
clementissimè hoc, quicquid esset infortu-
nii, avertente. Ibi Cuntius: Vtinam, inquit,
Deus mihi etiam peccata admissa per &
propter filium suum remitteret, sicut vobis
remitterit,

remittit, pro quorum salute non dubitavit
 nori. Tum qui proximè astabat ex amicis,
 ita eum compellavit: Atqui, ô Cunti, tuâ
 quoque causâ & ut te, tuamque animam
 servaret, idem suū sanguinē preciosum in
 cruce effudit. Nequaquā verò inquit Cun-
 tius. Mihi enim divina gratia non patet, nec
 flagitia à me gravissima admissa unquam
 condonabuntur. Id cū ex astantibus mu-
 lieribus una cordatior audisset, monere cē-
 pit amicos, cogitarent maturè de theologo
 advocando, qui hominē consolaretur, quē
 tantopere trepidare videbant, vel saltem
 non desperare. Sed non dissimulavit Cun-
 tius, id sibi valdè esse adversum, itaque
 dum alius aliud agit, in communi occu-
 patione, omnis mentio de sacerdote ad-
 vocando conquiescit. Plerique ex iis, qui
 præsentes erant, nihil sinistri suspicaban-
 tur. Astabat ei inter ceteras fœmina quæ-
 dam, quam ipsam etiam, testem baptismi
 liberorum suorum adhibuerat, ea cum
 adeò malè affectum & animo & corpore
 animadverteret, in genua procūbens, bre-
 viter est Cuntium consolata, cumq; sapi-
 us hujus formulæ verba repeteret, æger il-
 le: Utinam Deus mihi esset propitius! sic est
 illum affata. Ita statue, ô compater, & qui-
 dem indubitanter, Deum illū nostrū planè
 misericordem esse: Christum verò ita satis
 fecisse

fecisse pro nostris peccatis omnibus, ut propter perfectissimum suum meritum tibi quoque; certò sit remissurus peccata tua; etsi tantus esset illorù numerus, quantus arenularù in mari. quemadmodù & publicæ hominiaz sacræ, & hymni vulgares tibi notissimi, nos luculentur erudiunt. Ibi ille: Quicquid dixeris, hoc scio, Deum nequaquam mihi peccata mea condonaturum; imò æquari, conferriq; omniù scelera vix posse cum parva parte meorum: Quid vel quale id fuerit, Deo soli; Cunctioque cognitum fuerit necesse est, etsi vulgò varia spargebantur. Qui decumbentis corpus attingebant, eum circa pectus, & artus reliquos totum frigere, nihil caloris uspiam deprehendi, constanter affirmabant. Relatum est inter cætera, Cunctium 2. die Febr. in ipso, ut vocant. Purificationis Divæ Mariæ virginis festo, quarto die ante acceptam ab equo plagam (quam 6. Februarii senserat) baptismo cuiusdam infantis assistisse, cui nomen Matthiæ impositum. A' sacris peractis cum domum revertisset, deposito colobeo scorreo; Hic puer, inquit, ultimus erit; cui ego hoc officium præstiterim: Quæ verba & uxor & familia notarunt, & postea non dissimularunt, hæc ab eo dicta fuisse: quo ab indicio suspicatum fuit, non fuisse illi ignotam obitus sui horam, atque ita Dæmoni peculiari

B

foedere obstrictū fuisse, præsertim cum constaret, satis luculentas ab eo collectas opes, non ex hereditate, aut rebus adventitiis, cum paulò antè mercenarius lignator, sive scandularius in sylvis fuisset. Fuere etiam, qui dicerent, eum unum è filiis suis quandoque vendidisse, etsi cui, & quo tempore non satis constaret. Fuisse autem dicebatur formula pacti ejusmodi, ut eum spiritus malignus destinato temporis articulo tali modo ac ratione advocaret, ne id populus eo autore factum animadverteret. Hæc ut dixi, in vulgo spargebantur, penes quem fides rei esto ostendi paulò antè, ab equò Cuntium pulsatum graviter circa vespertinum tempus: mox autem evocatus est filius maior natus, ut patrem lethaliter decumbentem inviseret, cumq; de morbo monitus esset, noctu se in pedes coniecit, ut mortem patris anteverteret, id quod & factū est. Cumq; is advenisset, pater ordine ei, quid sibi evenisset, exposuit: Filius periculum considerans à latere non abscedit, & tota nocte officii causa ad lectum vigilat, cum quibusdam aliis. Hora erat secunda noctis, cum qui obire plateas solent, vigiles, signum edunt horæ: id cum audiret Cuntius, ô quam suaviter, inquit, iste vigil horarū facit indicium, utinam mihi liceat, vel ad auroram vivere, quod tamen non contigit. Mortuus enim est

nim est hora noctis tertiâ: sub id verò tēpus
 catus quidam ater per fenestellā amoto un-
 gulis pectulo (non enim patēbat) subito se
 immisit, & ad stratum ægri accurrit, ungui-
 busq; adeo lodicem & faciem in vasit, perin-
 de, ac si vi hominem loco moturus esset, sed
 è vestigio rursus è conspectu se subtraxit,
 quo factò expiravit. Manè defuncti Cuntii
 filius major natus, cum cognatis quibus-
 dam ejus loci pastorem adit, eumq; edocet,
 parentem superiore nocte piè defunctum,
 & cum vivus nō modò civis, sed & Senator,
 & Consul fuisset, famæ probatissimæ, vitæ
 innocentissimæ, rogare heredes, ut solē-
 nibus exequiis utiliceret, & loco aspectabi-
 li sepeliretur, quod ille facilè se admissurum
 ostendit, si Senatus passurus esset, & si qui-
 bus cura templi & funerum committitur:
 Nihil renuit Senatus, sepulchrumque ad
 aræ partem dextram ei permissum, id quod
 cognati certâ pecuniæ summâ redimebant.
 Vix objerat Cuntius, tempestas oborta est,
 inprimisque in ipsâ funebri pompa, ven-
 tis impetuosissimis omnia turbantibus, ad-
 mista nive copiosa, ita ut à gelu & turbine
 omnia corpora exhorrescerent, quâ maculâ
 ceremonias ibi affecit. Cadavere humato,
 summa serenitas subsequuta fuit, sedati motus
 in aere omnes. Antequâ autē cetera cōme-
 morem, quæ post sepulturâ evenerūt, illud

non est hoc loco prætereundum, quod statim ab obitu contigit: Cadaver Cuntii lavandum duab. pauperculis pedissequis commissum fuit, quod dum expediunt, & cadaver in aqualiculum sive alveum immissum tractant, versant, & complicatas manus in latera reponunt, ecce manus altera reducitur sponte sua in eam ventris partem, à qua rejectæ erant, quod animadvertens altera illarum, Vide, inquit, & mea, rem prodigiosam, aliquid monstris subest necesse est. Sed cautior altera, tace verò, ait, tu, & dissimula, ne quid periculi nobis creemus, si quid nobis narrantibus divulgabitur. Abiit dies unus, itemque alter, cum rumores in oppido de eo varii sparguntur, quod incubus Spiritus quidam, sive Ephialtes Diabolicus sub specie Cuntii vicinam quandam foeminam reluctantem invaserit, compresserit, graviterque affligerit, etiam nondum humato cadavere: A funere verò venisse idem spectrum ad nescio quem in cœnaculo dormientem, quæ excitatum his verbis compellaverit: Vix me contineo, quin ita te affligam, ut salvus esse non possis: Vox similis Cuntii: significatum id uxori ejus, maxime cum vigiles in nocturna custodia observasse se constanter dicerent, singulis noctibus in ædibus Cuntii tumultus, jactus, casus audiri

21

audiri, manè apertas januas reperiri, quæ
pridie essent diligentissimè obseratæ:
Equos in stabulo mirè inquietari, ac vo-
ciferari, perinde ac si ab aliquo gravius
pulsarentur, aut mutuis morsibus atque
ictibus sese conficerent. Canum in urbe
passim latratus prorsus insolitus, nulla
quies, alijs aliud se, vel audivisse, vel vidis-
se prædicabat. Hæc etsi ad suspicandum
quippiam, non parum faciebant, tamen sta-
tui nihil poterat, donec vir probatæ fidei
ex evidente indicationeprehendisset,
quid monstri in oppido oberraret. Ejus
enim civis famula cum manè ad operas se
accingeret, hero narravit, se è somno ex-
citatam audivisse obequitantem quendam
circum ædes, inpegisse autem ad parietes
tanta vehementia, ut omnia tigna con-
tremuerint, quasi jam jam ruitura, ignibus
etiam per fenestras omnes collucentibus:
quo spectaculo territam se cum aliis in
ipsa trepidatione caput lectis involvisse,
ne quid in sensus incurreret. Herus nar-
ratione famulæ motus è vestibulo egredi-
tur, circumspicit in partes omnes: In
nive verò, quæ ea nocte deciderat, ve-
stigia mira conspicit, sibi planè incognita,
quod neque porcorum essent similia, nec
canum, nec felium, nec pecorum ullorum,
quæ domi alerentur, ita constare nequi-

bat, cujus animatis videri possent: Die 24. Febr. absolutis in templo Catecheticis exercitiis adiit Theologus, minister verbi Dei in loco publicus, unum è iudicibus urbanis: Eum præter opinionem ægram offendit, advenientem verò conspicatus his verbis est allocutus: Ego, mi Domine compater, nocte superiore Cuntium in meis ædibus vidi, cum mecum esset: Obstupefcit Theologus, & hominem fixius intuitus, mirari se quidẽ dixit, sed adduci vix posse, ut id verè factum credat: Alter verò cum sanctè confirmaret, rem se ita habere, rogatur à theologo, vidisset ne hominem ipse: Vidi, inquit, hisce oculis meis circa horam undecimam noctis, quam ex indicatione vigilis observasset: Quòque res certior esset, orationem recitavit, quã esset à Cuntio hac propemodum formulâ compellatus: Ne metuas, mi compater, nihil tibi à me periculi est, ideò tantum te adij, ut de quibusdam tecum agerem: Reliqui à morte mea filium natu minimum Jacobum, cujus tu in baptismo susceptor fuisti: Est autem apud filium meum natu maximum Stephanum civem Jegerdoffensem cista quædam, in quam reposui florenos quadringentos quinquaginta. Id tibi significo, ut fraudem avertas, ne quid ex ea summa filio meo subtrahatur: Debes verò tu ex officij ratione

filio

filio meo præesse, quod si facere neglexeris, vide, quid de te sit futurum. Notarius is erat reipublicæ: Ubi verò sententiam Cuntij didicisset, obtulissetque ei suam in ea re operam diligentem, evanuit spectram, & in superiorem contignationem se contulit, in qua inambulabat adeo impetuosè, omnia ut creparent. Inde in stabulum ad vaccas se contulit, quæ ad ejus præsentiam ita tumultuabantur, ac si omnes solutæ essent, & mutuo se proculcarent. Manè omnes alligatæ suo ordine absque ullo læsionis vestigio inventæ sunt. Ædes Notarii vicinæ erant Cuntii, ædibus, in quibus singulis noctibus mirum in modum tumultuabatur inquietus Spiritus, adeo, ut tota familia uno in conclavi se conjungere necesse haberet, adhibitis etiam, qui per vices vigilarent, Aderant in eo numero audaculi, & temerarii servi, qui sese ad vigilias offerebant, potabantque strenuè: Hi cum idolum adesset, & januas modò aperiret, modò occluderet, nunc ad focum, nunc in cellis esset, sæpe etiam cænaculi, in quo erant illi cum familia, januâ patefactâ introspiceret: ita illum Cuntium audacter alloquebantur. Hic sis, hinc sis, veterator: Ecce ut provius nunc es œconomus, qui antea ne quidem in ipso meridie tua sat rectè ad-

ministrasti, totus avaritiæ deditus: Quid ita nunc adeò sedulus es in tenebris? In gredere senicule nequam, & nobis propinantibus tibi haustum hunc, responde. Supra cænaculum ferramenta plurima erant reposita, nova, & vetera, ea cum adherentibus cathenis cum sonitu ingente variè disjecit: Equos verò ita exagrabat, ut eos jugulaturus videretur. Ille verò equus, à quo fuerat ante obitum pulsatus, nunquam vel de die potuit quiescere & nunquam, quod mireris, quietis causa, ut cæteri, se in solum demisit, semper sudavit, semper tremuit, eumque postea carnifex, ut infra dicam, suum tecit. Hic est nimirum equus ille quintus, sigillum Dæmonis, & vel Dæmon ipse, vel sacramentum ejus, & mancipiū: ideoq; ab eo percuti flagitiū hominis oportuit: in utroque autem & equo & Cuntio idem sudor frigidus. Itaque queri potest, an non equus hic, perinde ut Cuntii cadaver, igni adjudicari debuerit? Porro sub lucernæ tempus nocturno nemo ex cænaculo egredi ante auro-ram audebat, ac si forrè spectrum in ipso conclavi esset, quamvis oculis non cerneretur, tamen adesse ex signis concipiterat, trementibus lucernarum fungis & scintillantibus, ignisq; colore livido: Ex lucernæ (quas tres vel quatuor simul accendebant)

in apice

In apice modicè ardebant, quasi quæ jam ex-
 tinguerentur. Quo signo dormientes exci-
 tabantur ab aliis, quoniã in quiescentes ir-
 ruit, adeoq; compressit ut in syncopen inci-
 deret & recreandi essent analeptis, nec ra-
 mē quicquam conspiciebatur. Etsi autem
 vigilēs proximi essent, & ad latera jacentiū
 in stratis, ita ut pedib. se contingerent: ta-
 men Dæmon dormientes invasit, ipsis vigi-
 lib. aspectantib. cuius pressionis in dexterat,
 si pedes motarent: Quo signo animadverso
 voce excitabantur e somno, ut fomentis, &
 remediis recrearentur: Multi e familia ab
 ea compressione periculosè decubuerunt,
 & vix restituti sunt. Vidua Cuntii, antequā
 malum ingravesceret, in lecto geniali de-
 cumbens ad latus sibi adiunctam ancillam
 habebat, ad minuendū metū, eo ipso loco,
 in quo maritus solebat decumbere: Eam
 ancillā sæpè Cuntius loco cedere iussit, suū
 cum esse, sibi soli deberi, ni abesset deinceps,
 se cervicem ei inversturum. Locum i-
 gitur mutat domina, & cum familia in cœna-
 culo pernoctat, famula verò ita misere ab
 eo tractata fuit, ut aliquot horis mortuæ in-
 star prostrata vix animam traheret: Sed cum
 abstantibus, frictiones, & alia adhiberen-
 tur, oculos diduxit, & herum ad fornacem
 desiderare in longa stola candida, specie
 vastissimā clamavit, conantem jam de-

nuò invadere. Nemo verò majorem ejus
 sævitiam expertus est, quàm vidua, ita, ut
 ne de die quidem sine comite in concla-
 ve aliquod aut cellas se auderet conferre,
 ubique affuit, conatus etiam vim per coi-
 tum inferre: Epotavit lac in vasis collectum,
 interdum coinquinavit, sordibus immixtis,
 vel succulenta illa massâ sangnivolentâ
 reddita. Filiolus Cuntij, qui paulò ante pa-
 tris obitum fari cæperat, cum mane è lecto
 surrexisset, patrem dixit sibi affuisse: Jussit,
 inquit, me sese ad sepulchrum sequi, datu-
 rum se mihi nummos rubentes. Major natu
 filius publicam illam famam de furiis pa-
 ternis experimento suo dubiam facere vo-
 lens, in id oppidum se contulit, & ingressus
 in ædes paternas ibi pernoctat, adiuncto
 sibi servulo, & in eo quidem conclavi in
 quo aceres asservantur. Vix se ad quie-
 tem composuerat, ecce adest dæmonium
 more suo solito tumultuans, aperit janu-
 am, iterumque occludit alternis: Excita-
 tur servus & monetur de precibus contra
 vim Satanæ.

Alius ex familia auscultaturus quid spe-
 ctum noctu moliretur, egreditur ex æ-
 dibus, & sub ambulacro subsistit: Huic ap-
 paret Cuntius adoriturus hominem: Ille
 retrocedit, & nactus oportunitatem in ædes
 patentes insilit, atque in cœnaculo se in hu-
 mum

Mum demittit, sed spectrū hominem invadit, adeoq; strangulat, ut manē in cute expressa vestigia violentiæ apparerent, negabatq; se amplius tam curiosum in irritando monstro ejusmodi fore. In vestibulo ædiū, perinde, ut equus, circumcurſitavit, & subſultavit luxuriantium equorum more. Matutino tēpore à plurib. prætereuntib. est cōspectus, de turbis autem nocturnis in ædib. paſſim vigiles narrabant, quā miras tragedias excitasset, ac si dæmon ædes è fundamēto ipso èversurus eſſet. Columnā, quā vix duo robustiſſimi bajuli attentassent, è solo profunde evulſam aliò tranſtulit. Extra urbem multis occurrat equo tripedi inſidēs, planē ejus coloris, quē equus quintus pulſator habebat. Interdū ſolitus eſt Cuntius redivivus cū obviis ſermones cōmutare, de aurigarū officiis, aut cū quib. vivo aliquid cōmerciū fuiſſet. Viſus diverſis tēporib. non modò obequitare per vicos oppidi, ſed & per valles, & colles, tam forti eq grefſu, ut ex ſubjecto ſolo undiq; ignis emicaret. Accidit quodā die ut ſamula neſcio quib. in ædib. paulò maturius cubitū ſe cōferret, herā abſente, quæ cū ſerius revertiſſet, & aliquid cibi præparandū eſſet, vaſcula quedā ad præſentē uſum mundanda fuerāt. Vix à cœna lectū cōſcenderat herā, adeſt ſpectrū, & primū quidem januam in ipſo aditu magno impetu pādīt, idem

idem facit in cœnaculo, in quo cum tumultuaretur furiosè, jamque hera esset prospectura, quid gereretur, aperit cubiculum, astat lecto, & brachium mulieris contingit. (affirmaverat autem illa, adeo gelidum illud spectrum fuisse, ut glaciem superaret) mox sic eam compellat: Dic mihi cur solenni nocte, ipsoque die Jovis, vasa famulas mundare pateris: Illa verò admodum territa, Quòd hoc tempore, inquit, factum est, non admitteur amplius, quo ad vixero: Mox regreditur in cœnaculum, & vasa mundat, affusâ subinde inter tergendû aquâ, & paulo post evanuit.

Hoc loco illud obiter monendum, montanos homines, ut ferè cæteris superstitioniores, & à magia non abhorrentes, illud stricte observare, ut singulis septimanis tri-duo, diebus nimirum Lunæ, Jovis & Solis ab omnibus operis domesticis abstineant, in primis autem, ne vasa, & utensilia mûdent, quod idem & observant duodecim noctibus à festo nativitatis Christi, usque ad Magorum sacra: Tum enim ne filû quidem è coloducunt, adeò sibi quiescendum esse ob religionem temporis dicunt: Quæ ego idcirco hoc in loco cômemoro, quod in Cuntii ædibus nulla famularum die Jovi dicata, mundare vasa audebat, eâ ipsâ operâ in diem sequentem rejectâ. Habent hæ

ἡ περὶ αὐτῶν horum maleficiorum, & tanta πανουργίας, nescio quid occultum, & inexplicabile : vetus est omnium propè seculorum opinio, malignos Dæmones ad statuta, definitaque tempora, atque articulos sua maleficia dirigere, quando id jam certò constat, conspici αἰδωλα ἐνεργέμενα ὑπὸ δαιμόνων die noctuque, sed noctu frequentius, & ante intempestam noctem primo somno, itemque diebus certis, Veneris, Saturni, & juniorum diebus, quod sic plerique accipiunt, quasi id agat nequam Spiritus, ut hac simulata religione superstitionum chaos in animis hominum cumulet, ac roboret. Fuit sortium maleficarum sua quoque dies, & ex Rabinis constat, Hebræos ita censuisse, Malignis spiritibus divinitus concessam, & prædefinitam facultatem, invadendi, vexandique hominum genus, quartâ septimâque nocte : Quod postquam observatū fuit, cavere sibi didicerunt timidiusculi, ne quid operis iis diebus conficerent. An hîc, ut in cæteris etiam rebus plerisque, hoc agat ille percussor Angelus, ut divina æmuletur, cum in lege scriptum sit, sacerdotes in sua consecratione die tertio mundari oportere, ut sanctificentur septimo, de quo est in lib. Numerorum, id quidem in præsentia relinquo in medio. Est in Melchiadis historia, eum ita sanxisse, ne dominico, ne vè quinto hebdomadæ

madæ die jejuniū celebraretur, quod et
dies idolorū cultores quasi sacros agerent,
quod tamen ipsum posterius paulatim obso-
leverit. Nam quinto sextoque die jejunii
rationem initam, quod altero die Judas
Christū prodidisset, altero verò fuisset cruci
affixus. Superstitiosæ autem observationis
diei Jovis fit & mentio apud Horatiū l. 2. Sa-
tyrarum, ubi ad Jovem conversa mater pue-
ri in quintum mensem quartanâ laborantis,
sic loquitur.

*Frigida si puerum quartana reliquerit: ille
Maue die, quo tu indicis jejunia, nudus
In Tyberi stabit.*

Is autē dies Jovis fuit, qui non alio, quam suo
jejuniū indicit. Habebant igitur gentiles &
hunc diē, de quo loquimur & alios atros, pu-
ros, non puros, non præliares, nō comitiales,
alios in quibus nulli suum repetere liceret:
Ægyptii etiam certos dies, quibus si quis æ-
grotare cæpisset, non convalesceret. Atque
ut hanc stolidā impietatem Astrologiæ de-
bemus, ita nunquam sapientissimi probarūt
ut ait Cicero : & Augustinus hoc genus
superstitionis minimè observandum mō-
nuit. Sed redeo ad id, unde paululū digres-
sus sum: Sunt enim multa alia, & planè mi-
rabilia per censenda. Fabri cujusdam filium
ita compressit comminutis etiam ossibus in
tenero corpūculo, & mollitis prorsus, ut
com-

complicari in glomum posset, uti chirothe-
 ca, is postea sepultus est. Idem facere tenta-
 vit in cæteris maximo cum parentum luctu:
 Duo itidem senes ab eo gravissimè strangu-
 lati, ilicò suffocatione extincti sunt. Alius
 quidam seniculus, vesperi precibus suis re-
 citatis, cubitum iturus cum scalas conscen-
 deret, à spectro deturbatus concidit, ex eo-
 que lapsa respirandi facultatem amisit,
 periturus etià prorsus, nisi familiares ei ma-
 turè affuissent. Recreatus verò dixit, se id
 uni Cuntio imputare. Puerperis, imprimis-
 que si ubera succulentiora haberent, sæpè
 molestus fuit, infantes è cunis semovit, vel
 cunas ita tenuit, ut agitari nullo modo pos-
 sent. Famina quædam infantem benè mu-
 nitum, & fasciis constrictum ex ipsis cu-
 nis sibi abreptum animadvertit, cumq; que-
 situra eum è lecto prosiliret, parum abfuit,
 quin infantem conculcaret. Ad decrepitam
 vetulam noctu se in lectum coniecit & digi-
 to in os inserto vocem interclusit. Ad aliam
 cum accessisset, & post compressionem ten-
 tatam secessisset, exclamavit: Abi, & ori-
 ganum quære. Eam herbam cum collegisset,
 nihil amplius molestiæ est experta: Nasci-
 tur unum ex alio, adeò longa tela est, ideò
 quædam & alia recenseamus. Famula quæ-
 dam jussu heræ suæ à Cuntio paululū hordei
 mutuata fuerat, cū pacto de satisfaciendo: sed
 id famula

id famula facere neglexerat, ad hanc Cunti-
 us accedens noctu, monet, ut hordeum red-
 dat, quod debeat: illa territa advocat famili-
 am, venit & ipsa hospita, cui famula rem
 omnem exponit. Alius vesperi è symposio
 domum reversus monente uxore, ut se cu-
 bitum conferret, paululum commotatus,
 ingentem audit strepitum ad alteram men-
 sarum concitari. Sed cum existimaret, ali-
 quem esse ex hospitibus, imperabat, ut tu-
 multuari desisteret, & more hospitum mo-
 deste se gereret, sed nihil profecit: Ibi herus
 assurgens, volo, inquit, experiri qui vir sis, &
 cum ad Lunæ lucentis radios ut eunque
 conjiceret hominem assidere mensæ, irruit
 in eum in temulentia audacius, pulsatorus
 turbatorem. In ipsa plaga offusâ oculis cali-
 gine, illidit pugnum muro, adeo graviter, ut
 pollice uti præ dolore multis diebus nequi-
 ret, Spectrum autem illic evanuit. Ibi ille,
 Jam qui sis, video, cedam tibi ego, & me ad
 quietem componam. Apparuit idem & al-
 teri feminæ in lecto decumbenti, eam ro-
 gat, ut sui corporis copiam faciat: ibi illa
 cum respondisset: Noli, mi Cunti, hoc roga-
 re, vides rugas meas, & deformitatem à se-
 nio, excitato risu disparuit. Alia matrona
 jam illucescente die, cum suos ad operas ex-
 citaret, & in scalæ gradu extremo consisten-
 ret, conspicit eandem larvam, pandentem
 ad am-

33
ad amplexum brachia. Illa consternata, Abi,
inquit, Satana, nullum tibi in me imperium:
ad clamorem autem accurrente familia,
evanuit. Quendam noctu dormientem
adortus est Cuntius, & arreptum ejus penè
adeò protraxit, ut avulsurus eum videretur.
Referam quid in templo acciderit: Ut fo-
raminosa ferè esse solent magorum sepul-
chra: sic & in nostro hoc idem est ob-
servatū. Nam lapis sepulchralis ita loco mo-
tus fuit, ut veluti inversus videretur: sub sa-
xo foramina plura erāt, sed angustiora, qua-
lia muscutorum: præter cætera autem erant
tria ampliora, ut baculus benè crassus im-
mitti posset: ita etiam profunda, ut ad locu-
lum ipsum terminarentur: Sublato Saxo æ-
quabantur rursus lacunæ omnes ingessā
terrā, ne quid hiaret, & parte superiore dili-
genter plantis pedum pressa rursus im-
posito saxo, Sed die subsequente foramina
priora, ut antè, patebant, sparso hinc inde
minuto pulvere, perinde ac si gallinarum
essent vestigia. Mappa, quæ altari insterni-
tur, quā parte inferiore vicina erat sepul-
chro, sanguineis pallidisque notis, ac ma-
culis mirè fædata fuit: eaque res, ut inaudi-
ta, multis è nobilitate, qui eo spectandi gra-
tiā venerant, monstrata fuit. Lapis sepul-
chralis sordibus fædatus, incerri tamen a-
nimalis. Eadem larva in baptisterio benè

C

clauso lavare solita est, cumque infans esset
 lustrandus & operculum abfferretur, totus
 ambitus undis aspersus erat, guttis sparsim
 adherentibus: Aqua verò tahs, ac si in ea an-
 feres lavissent: Mappa emundata Soli expo-
 sita est. In conclavi quodam ædium vicina-
 rum cæmeterio levandæ sisris gratiâ nonnul-
 li convenerant, qui cum maturè in domum
 le conferrent, vetula in idem conclavè in-
 gressa Cuntium conspicit in media mensa
 stantem, indutum fanebri stola, & sursum
 evomentem flammam, & extendentem bra-
 chia ad tigna suprema. Iudæum, qui in ho-
 spitium quoddam diverterat, tota nocte af-
 flixit, cumq; raptum, nunc in sublime sustu-
 lit, nunc demisit. Venerat fortè in ea loca au-
 riga olim Cuntio notus, cum in stabulo ado-
 ritur, & igne evomito ad terrorem mordet
 acriter pedis pollicem, ut ex eo morsu clau-
 dicaret. In foro sub ambulacris quidam cu-
 biculum suum habebat, jamq; se cum uxore
 cubitum contulerat, huic adest mediâ nocte
 tumultuator, & eam his verbis compellat,
 surge, ô companissa, filia tua Martha in pute-
 um decidit: Evigilat maritus & volentem
 uxorem surgere revocat, quod diceret, esse
 Satanae ludibria. Cum servo quodam pabu-
 lum offerente equis diu luctatus est, extinctâ
 prins lucernâ, sed cum audacter ille resiste-
 ret, cum deseruit, missumque fecit. Alium
 occu-

Occurrentem ad luctam provocavit, cumq;
 ille Cuntium prosterneret, & manus collo
 injiceret, ita pramordit ei digitos, ut vix in
 integrū restitui possent, Sæpe uxores jacētes
 propè maritus valide compressit: Alteram
 ex duabus mulierculis, quæ cadaver lave-
 rant, mirè impetiit, adeò, ut de vita pericli-
 taretur: Frequenter grandes portiones limi
 in eam coniecit, ut in parietibus vestigia ap-
 parerent. Die altero Pentecostes, peregrin-
 us quidam monticulum conscendit, in
 quo templum est situm, cumque turrim non
 valde editam intueretur, videt Cuntium è
 fenestra prospectantem, in quam solares ra-
 dii immittebantur. Idem observat alius
 equo insidens: accedunt & mulieres duæ,
 quæ monstrum benè pingue, capite supra
 modum vasto conspiciunt. Ibi una ex illis,
 præ indignatione expuens, Apage sis, in-
 quit, impurissime Dæmon: Significatur id Pa-
 stori: sed is egressus nihil vidit præter figurā
 longi baculi, in quem evanescens se trans-
 formaverat. Conspectus est passim in agris, &
 campis à prætereuntib' viatoribus. Aliæ mu-
 lieres è lino lolium evellentes conspiciunt
 ante se ingēti statura hominē albicante spe-
 cie subsultantē & salientem: Dum spectaculū
 finē expectant, vident adesse alterū, & item
 alterum, ad septimum usq;, qui omnes cur-
 su insequuntur mulieres; sed hæ celerrimā

fuga sibi consulentes in urbem se recipiunt,
 & rem ad Senatum deferunt. Sed nec à
 canibus abstinuit, quos sæpè arreptos, vel
 solo, vel pavimento illisit. Vacas plenas
 succo evacuavit, ut nihil amplius uberibus
 inesset: caudas earum sic intorsit, ut in e-
 quis fieri consuevit. Deturbavit è tignis
 gallinas, pullos devoravit, capras colligatis
 pedibus in præsepia conjecit, & solutas tur-
 sus colligavit nodo alio. Vitulos ita macros
 reddidit, ut laternis punicis magis essent
 pellucidæ. Equos infinitis modis crucia-
 vit, aliquando equo alligavit cistam avena-
 riam, quam is per stabulum trahens mirum
 tumultum concitavit, donec equus coone-
 re liberaretur. Alterius cujusdā equi plan-
 tam posteriorem una cum solea ferrea per
 corium illud, quod capiti secundum aures
 inducitur, immisit, ita arctè, ut ex illo nexu
 pes reduci non posset, nisi secto loto medio.
 Longum esset dicere, quàm multa fecerit
 nequiter, & quàm petulanter variis modis
 multos passim ludificari. Itaq; prætereo vo-
 lens nonnulla: Addam autē pauca, sed cer-
 tissima. Villicus quidā in vicinia in oppidū
 cum venisset, pauloq; potasset largius, ad
 Cuntii viduam se contulit, ut officii causā
 ob notitiam superiorum temporum eam
 viferet: stabat is ad parietem quendam no-
 mine suo evocans Cuntium, ut se sibi quo-
 que

quo ostenderet: Vix hæc dixerat, & ecce sol-
 vitur janua, & in proximè astantem conci-
 dit, ut prosterneretur, sed qui cū evocarat,
 cum resiliisset maturius, ictū vix declina-
 vit. Alium qui templo ministrabat, dormi-
 entem ita contudit, & pressit, ut expergef-
 ctus vires omnes sibi collapsas esse sentiret,
 nec tamen sciret, unde id malum ortū vide-
 ri posset: Dumq; miser hæc secū tacitus me-
 ditatur, redit ille, & apprehensum aliquoti-
 es in lecto hæc illac volvit & revolvit, ne vel
 digitū movere posset. Idē accidit ejus uxori,
 quæ cū diu in cænaculo ægra iacuisset, videt
 idolū homunculi per fenestrā sese insinua-
 re, atq; ad lectū procurrere, in quo eā ita mi-
 serè torfit, ac si jugulaturus eā esset, liberata
 autē fuit, filiabus accurrentibus. Unū etiam
 filiorū ejus viri ita pressit, ut labia vix diduci
 possent: Quid multa? Nulla nox fuit, quā ni-
 hil in ædib. Theologi illius loci exaudiret ur,
 Igitur familia uno in cænaculo juncta super
 stramentis decumbere solebat: Herus ipse
 eum conjugē in adjuncto proximè cubicu-
 lo, Una autem ē famulis animosior, cū se ni-
 hil metuerē diceret, sola cubitum sine socia
 abiit: Hanc adoritur Cuntius, & lectos re-
 movere, & comprehensam abducere cona-
 tur: Sed cum vix se liberasset, & deinceps se
 familiæ adiunxisset, vidit eundem lucernæ
 altare, nisi quod initio dubitabat, an quis

ex servis esset, sed paulò post evanuit. Alià nocte venit in cubiculum ejus Theologi, & instar porci deglutit grana, rostro sonitum edente clarissimum: Cumq; ad clamorem furia non cederet, lucerna admota fuit, & nuspiam apparuit, rediit autem iterum atq; iterum; aliosq; aliis modis ludit. Multa hîc quoque prætermitto, quia non dissimilia iis, quæ hætenus recensui, aut saltem non tetriora, lectu certè non admodum suavia & propè tædiosa. Ea sunt in Germanico quodam scripto copiosius reposita, sed auctoris nomen nullum fuit additum, cujuscunque autem sit, apparet hominis fuisse, & pli, & benè eruditi, & in ipso eodem periculo constituti, quando & ipse ibi molestias suas exponit, & aliorum: tantâ autem fide, quantâ hujus ordinis viris meritò adhibenda est. Operæ præciû fuerit ea hîc inserere, quæ ille vir optimus de seipso refert: octavo die Julii circa vespèram, affidebat is uxori, liberis quæ suis, & oblectabat se exercitio musico præmore suo: Tum in cænaculo universo gravissimus fator animadversus fuit, qui se se paulatim in omnes angulos diffunderet, vir religiosus Deo se, suosq; pie commendat, ostendens, agnoscere se immundi sordidiq; spiritus delitias, quas ut aboleret, apparuisse Dei Filium: sed interea auctus est supra modum gravecolens, & pestilitate quavis nocentior

fator,

Fator, ut jam ferre nemo posset. Quid facerent? Herus cum suis cubitū se confert, cumque vix quarta horæ parte quie vissent, idem foetor in cubiculo deprehenditur: De qua molestia & fatiditate omnia jam complente, dum maritus & uxor conqueruntur, Ipestrum adrepat à pariete lecto, pastoriq; afflat auram frigidissimam, tanti factoris, tantaque malitiæ, ut nulli graveolentiæ in tota rerum natura comparari posset: paulò autem post vir integerrimus ita malè habere cœpit, ut decumberet: Facies ei tota intumuerat, quasi à veneno sumto, venter & ilia inflata, cum gravissimè impedita spirandi difficultate, oculorū inflammatione putrida tanta, ut diu oculorū ministerio inoffensè uti nequireret. His de causis omnibus passim omnium ordinū homines, nobiles atq; ignobiles oppidū à lemuribus infame adeo averfabantur, ut nemo amplius diverteret, nemo pernoctaret, ac quamvis sub occasū solis eò advenissent, tamen pleriq; malebant in tenebris iter facere, quàm eo loci subsistere, tanta trepidatio erat publica. Ergo incolæ perpetuo illo metu anxii æstuentes dubitatione frequenter conveniebant, consulentes in mediū quid facto esset op^o, nec verò ji conventus & consiliorū cōmunicationes aut in scio, aut improbāte Senatu fiebāt. Vicinū omniū propè ordinū homines sympathiā afficie-

bētur dignā homine Christiano, offerebant, que tum consilia sua tum auxilia alia. Post multas deliberationes omnī civiū idem animus, si aliter ista vexatione liberari nequissent, cadavera aliquot proximis mensibus terrā mandata patefactis sepulcris effodere, ut ex apparentibus indiciis patesceret, quo in cadavere Diabolus vires suas, & *irregulas* exerceret. Consignata fuere nomina, vocati vero ad consilia ii quorum cognatos ea res spectaret: Assensere plerique vel idē, quia cognati Cuntii in eos culpam rejiciebant, qui paulō antē defuncti, & recens humati essent. Solutō conventu tertio, aliquot ē senioribus populi Theologum ejus oppidi adierunt, ut de tanta rō consulerent: Ostendebant, quoniam malum indies ingravesceret, nec quies ullā fatigatis esset, constaret etiam multos obijisse, plures lethaliter decumbere, laesos à furia tumultuante, rem vero familiarem plurimorum incolarum minui, cives negligi, nullibi recipi, vel saltem agrē admitti, non judicari dignos mensā liberali: his de causis statuissē sese, omnibus consentientibus, rationem aliquam inire, sedandi eas turbas, factā inquisitione in cadavera nonnulla, non adversantib. iis, quos ea res propius attingeret: Nam cum superiorib. annis simile quid contigisset, idē felici eventu tentatū fuisse;

Habere

Habere se exempla aliorum, qui in tragædi-
 is ejusmodi in ipsa Silesia, malum tali ratio-
 ne facile sedassent. Theologus perce-
 ptæ civium sententia, primum ab eo propo-
 sito suos graviter dehortari cæpit, disserruit-
 que, in his malis, quæ divinitus immittan-
 tur, haud dubiè, tempus ac modum libera-
 tionis soli Deo permitti oportere: Vereri
 sese, ne si quadam temeritate obviarent,
 gravius sibi quid attrahant: Videri quoque
 eum modum avertendi hoc genus dæmo-
 niorum illicitum suspectumque esse: Nul-
 lam in terris esse potentiam, quam reformi-
 det Satanas. Quam in sententiam potue-
 runt virum illum doctissimum etiam ea ad-
 ducere, quæ nonnulli tuentur, posse dæ-
 mones etiam sanctorum, qui è vivis exces-
 serunt, speciem representare, quod innuere
 videtur magnus ille gentium Doctor, qui
 Satanâ monet trans formare se solere in lu-
 cis angelû: nec verò hoc ei factu difficile esse
 cum nullo negotio, corrupto sensu iudicio,
 mentem etiam perturbare phantasmatibus
 variis noverit. Certè Tertullianus scribit in
 libro de anima, affeclas Simonis Magi hoc
 professos, quod prophetarû animas etiâ ab
 inferis revocaturi essent, si quis id optaret. Ita
 & Lactantius habet, malignos Dæmones sub
 gentiliû Deorû imagine apparuisse, ut quod
 ratione nō possunt, metu à stupidis exprime-

rent : Atque ut potest hic Spiritus varias assumere formas : ita hoc quoque studiosè agit , ut innocentes infamet , & est in tota re quiddam omninò impervestigabile : neque dubium est , imperitos ab eo decipi : quorum delicta veluti attentata , non tamen consummata ea mortis poenā non videntur afficienda , quā nulla major est , nec ignominiosior : Diabolo etiam occurrere vel effusione , vel cōbustione cadaverum , nescio quid idolatricum sapiat . Nam si incorporei sunt penitus , ut dubiū non est , nullam certè à corporeis Elementis passionem possunt accipere , aut torqueri , aut abigi his quidem , & hujus generis mediis aliis omnibus . Hæc igitur dici poterant prudenter ad cives à proposito effodiendi revocandos : Sed avelli non potuère , cum se tot suis , suorumque quotidianis , & ad momenta omnia imminetibus periculis urgeri dicerent , ad id tentandum quod animo conceperant : Expectaturum se eventum : Itaque eo humaniter salutato in cimiterium se conferunt , ab ædituo claves poscunt , ac primū omnium Cuntii , deinde & aliorum , quæ volebant , sepulcra referant , singula cōsiderant diligenter , & signa annotant . Qui ante , & post Cuntium sepulti erant , eorū cadavera jã soluta putredine erant , partib. omnib. ita corruptis , ut ne agnosci quidē possent , fractis craniis , & hiantibus futuris alicubi

denique omnia γῆ καὶ κόπρος : Omnia sc.
 eus in Cuntio animadversa, cujus cadaver
 integrum, incorruptum, cutis tantum
 circa pectus & caput atra, aspersa enim fu-
 erat calx viva cadaveri, antequam feretro
 includeretur, ut citius cōsumeretur. Si quis
 autē fricaret unguibus, offerebat se cutis a-
 lia recens, tenera, rubens, omnes articuli
 mobiles, nihil rigidum in artubus. Baculus
 explorandi gratiā indebatur dextræ, cum
 cadaver compressis digitis arctissimè te-
 nuit : oculi modò aperti, modò clausi,
 cumque erigeretur cadaver, faciem pri-
 mum versus Septentrionē convertit, altero
 die versus meridiem. Quidam detrahebat
 tibialia alteri pedi, huic suberat cutis niti-
 da, rosea, tenera, venis planè cōspicuis, cum-
 q; ferro sura altera aperta esset, effluxit san-
 guis rubens, qualis ē viventibus, unde par-
 tes tactæ vicinæ tangebantur. Nasus qui
 citissimè in morituris acuminatur, planè
 illæsus, non macer, cumque Cuntius vivus
 gracili esset habitu, staturâ humili, cadaver
 multò habitius, facies tumēs, buccę inflatę,
 ut pinguiissimi porci mactati speciē referret :
 adeoque, ut ea moles vix angustiis loculi
 caperetur, cum ab viii. Febr. ad 20. Julii di-
 em, quo effodiebatur, sub terra latuisset:
 quæ res admirationē singularem cōcitavit,
 maximè in iis, qui è longinquo visendi cau-
 sa

fa advenerant. Quò autem omnia cantissi-
 mè agerentur, visum fuit, alios etiam præ-
 dentes viros ex vicinis oppidis adhibere,
 qui officio iudicum fungerentur, ut de plu-
 rium sententia omnia decernerentur. Ne-
 mo in connumero fuit, qui dubitaret, suspi-
 tioncs omnes in Cuntii cadaver recidere.
 Qui verò similes casus meminerant, clama-
 bant, ilicò cadaver esse ignibus mandan-
 dum. Sed nihil tentatum, nisi ad ejus terri-
 torii Illustris. Principem res tota deferro-
 tur, expositis diserre omnibus, quæ præ-
 sentes vidissent. Inde expectatâ sententiâ,
 cum initio responsum esset, non probari
 posse præceptum consilium, tandem cum ni-
 hil obstarct, carnificem vicinum advocant,
 qui adjunctis sibi duob. ministris mox sese
 ad prædam suam sistit, & paciscitur de pre-
 cio. Offeritur ei equus Cuntii percussor, &
 sponderetur præterea aliquid pecuniæ, &
 quantum ad victum satis esset ilicò nume-
 ratur. Adornantur igitur necessaria, vo-
 cantur cæmentarii duo, qui foramine factò
 per muros ad aram cadaveri exitum para-
 rent. Cæteri incolæ omnes conjunctis ope-
 ris in campo proximo aderant, & ligna, quæ
 sibi Cuntius compararat, in segmenta divi-
 dunt, & ad locum supplicii convehunt, a-
 pprantq; in ordinem, & seriatim in struem
 carnificis ministri componunt. Cadaver è
 templo

templo funibus per foramen extrahitur, quod adeò ponderosum fuit, ut funis rumperetur, & ipsum cadaver vix loco moveri posset: Foris carpentum erat adornatum, quod cum cadavere tracturus erat equus ille Cuntianus jam carnifici destinatus. Quis credat tamē? cadaver adeò intractabile ob pondus fuisse, ut amplissimi corporis equus ægrè id protraheret, & adeò magno, difficiliq̃e nisu, ut collapsurus sæpius videretur, sæpè in statione respiraret, & qui paulò post in eodem carpento duos viros insidentes nullo negotio protraxit. Postquam ventum est ad locum supplicii, eximitur cadaver, unà cū ipsa subiecta gleba & linteis, quibus erat involutum, in pyram deponitur, in qua etsi diu iacebat, tamen totum non concepit flammam, sed caput cōsumebatur, & man⁹ ad cubitos usq; cum pedib. trunco penitus illæso: Itaque carnifex, quod reliquum erat, uncis extractum de pyra, in frustra secuit, è quib. putrissim⁹ sanguis effluxit, adeoq; spirituosus, ut guttis exilientib. carnifex aspergeretur. Caro ipsa benè pinguis, particulæ in flāmas luculentas coniectæ, vix insequente nocte in cineres redigi potuerunt: Itaque in illa mora custodes adhibiti, qui semper adessent. Alebantur autem flāmæ etiam eo in loco, in quo erat truncus in partes sectus:

fectus: quod aliquid sanguinis ibi apparet: Cineres collecti diligenter, & in flumen dissipati: lignorum grandiora segmina, qualia in urbibus coquendæ cerevitiæ adhibentur, consumpta sunt ducenta & sedecim. Fama erat secundæ uxoris Cuntii (tres enim duxerat) parentem, & fratrem sub Generoso quodam domino itidem effossos & combustos fuisse. Sed quid sit? Eodem die spectrum amplius nullibi apparet, nec quicquam turbarum datum est à Cuntio, vel in oppido, vel alibi. Ergo matutinis horis qui sibi obviabant, negabant uno ore, quicquam se illa nocte passos à monstro, omnia quasi serena visa fuisse: loc^o sepulturæ egestâ terrâ omni, saxi immixtis æquatus est: nequis deinceps in eum locum sepeliri posset, ac si posterum eum in locum forte inciderent, signo isto rei gestæ admonerentur. Atq; hæc de Cuntio narratio fuit paulò quidem copiosior, sed verissima.

Nunc placet aliud quiddam affine huic adjicere: Famulam habuit is, cujus prior loco mentionem fecimus, ea mortuâ usitatis quidem ceremoniis sepulta est, sed quod nonnulla suspicio esset, eam ex familia illa nonnihil magicæ scabiæ contraxisse, quò minus simili modo tumultuaretur, eo remedio itum est obviam, quo existimantur hæc manium postliminia averruncari

averruncari posse. In fauces cadaveris indita sunt quatuor hæc, (mystico enim sensu numero *tetráktos* abutuntur rebus tam vilibus, putidis & alienissimis ad hæc sacramenta) clavus rotæ, Numulus (quali in Charontis fabula animæ ad vecturam adducuntur,) scoparia, seu peniculus patinarius, quo famulæ vasa terunt mensaria, & cæspes, qui ori appositus orbis magnitudine, quem tamen ita consumserat, ut in feretro nihil præter terram esset reliquum: sed ne sic quidem ritè cautum fuit. Octavo enim à morte die, idolum se offert alteri famulæ, eamque ita ephialtes atrox afflixit premendo, ut oculi intumescerent. Infantem in tunis jacentem adeo graviter vexavit, ut nisi ministra accurrisset, de eo actum videretur, sed ad signum crucis & compellato IESU nomine disparuit. Sequenti nocte visa est in stabulo sub gallinæ specie, quam cum veram esse, & evolasse è corbe crederet una è famulis, insequereturque fugientem, moles gallinæ in immensum augebatur, & mox collo ancillæ comprehenso ita in eam sæviit, ut ea parte intumesceret, ne vel cibi, vel potus quippiam posset sumere, ac quia de vita præsens erat periculum, sacramento sumto salutem suam Deo commendavit. Aliam ministram mutare subuculam iussit, quòd quam gestaret, immundior

dior esset. Turbas continuavit in mensem integrum, pulsatis pluribus, sic, ut plagæ exaudirentur ab astantibus, sæpè lectos avulsit dormientibus, specie apparuit non una, nunc mulieris, nunc canis, modò cati, modò capri. Mensæ consulis visa est insistere, & è vasculo, in quo acetum è vino, & rosâ maceratis factum asservabatur, largiter bibere, reposito vase in locum pristinum, nec tamen altero die quicquam imminutum erat. Itum est tandem ad cremationem cadaveris, quo facto, non modò reverti posthumus iste spiritus desit, sed & quos læserat, ij convaluere, & ad consuetos labores redierunt.

Sed nimis longa tela est : itaque desino, & ad rem, quam in præsentia agimus, hæc videntur jam satis esse, ut vel hinc capiant ij, quòd convincantur, qui manes fabulas putant, cum quibus non soleamus imaginofum, ut ille ait. Totum autè hoc ad lemures veterum referimus, quos Varro & Nonnus nocturnas larvas, & terrificationes imaginum & bestiarum vocant. Augustinus Plotini illius, in quo ob os purgatissimum lucidissimumque, dimotis nubibus erroris, revixisse Platonem putat, sententiam recenset, l. 9. de Civ. Dei c. 11. animas hominum dæmonas fieri, & ex hominibus fieri lares familiares, si quæta & tranquillæ ani-

ma demortuorum sint : sin omnia turbis commisceant, & terroribus, lemures dici, de cuius vocis ἑρῦμα docti quæsiuere, putant qd lemures dici quasi Remures à Remo fratre Romuli, cuius occisi in condenda Roma, umbras frequenter à morte obversantes, ut placaret Romulus, parentalia instituit, Lemuria dicta, quæ mense Maio, triduo celebrabantur, antequam Februarius mensium numero accederet, idè est apud Plutarchum, mensem Majum infaustum nuptiis : de quo Fastographus sic scripsit,

Mensem malum Maio nubere, vulgus ait.

Sed undecunque ea vox orta sit (alii enim aliunde deducunt) illud constat, indicari genios malos, iracundos, nocentes, infestosque occurrentibus, quale quid de Pilati manibus, & inquieta ejus larva celebres autores meminere, Eusebius, Iosephus, Sabellicus. In Ducatu Clivenfi ad Eltanum vicum, manus depalmentis viatores observata fuit, unde locus is admodum infestus noctu transeuntibus : Nam & plaustra ibi frequenter eversa : Maga verò exusta, (ei nomen fuit Sibyllæ Duiscops) omnis illa vexatio simul averfa est : & sunt alia alibi, quæ de horum sævitia, & tumultu historica, etsi varietate quadam animos demulcent : tamen facti atrocitate horrore quodam simul perfundunt. Sed quid de toto

D

illo iratarum larvarum & manium tumultuantium sensibus nostris sese offerentium genere iudicandum sit, operæ precium est quædam in medium hoc loco proferre. Ex Aristotelis quidem Schola hæc parum est subsidii expectandum, quandoquidem, ut de doemonibus, ita de ψυχῶν χωρήσει, & de χωριστῶν inprimis ἀσίστασι, καὶ ἐνεργείᾳ ita docuit, ut sectatores huius ἀπορίας facilius potuerint, quàm quid à se, & dogmaticè concluderit, comprehendere. Meminerunt Plutarchus in Dione, & Themistius, scripsisse Aristotelem Dialogum, in quo firmissimis rationibus, animæ immortalitatē demonstravit, qui si extaret minus fortasse de eius sententia laboraremus. Plato autem in hac parte planè locupletior, ex Ægyptiis opiuor annorum tredecim acroamatis: Sed quia & illius, & huius ingeniosæ ratiocinationes, & exēpla perpetuæ experientia, sed diversa, ob manium infinitam dissimilitudinem rem magis intricatam reddidē, ideo qui hos tantum sequitur, negotium potius accendere, & τὸ ἀδύνατον attemptare videtur, quàm laqueum subterfugere. His de causis ea omnia huc assumenda, quæ θεόθεν de his patefacta sunt in scriptis sacris, quæ sola hunc nodum dissolverint: Inde igitur rem deducamus.

Larvæ

Larvæ omnes manuum sive quietorum, si-
 ve turbantium, aut ψυχὰς sunt veræ de-
 functorum, aut εἰδωλα tantum ενεργήμε-
 να ὑπὸ δαιμόνων. Et si ψυχὰς, aut piorum,
 aut mancipatorum Dæmonibus aut aliâs
 nequiter defunctorum. Qui animas ve-
 ras esse nonnunquam censent, cum à
 societate, & communione corporis sevo-
 catae sunt, etsi meri sunt spiritus, & corpo-
 reum nihil habentes, venire tamē in sensus
 posse si id Deus velit, aut dæmones hoc
 moliantur, exemplis multis, certissimisq;
 obtinere posse videntur, quod in hac causâ
 plurimum valere debet. Quæ enim inqui-
 unt, essentia simplicior cogitari potest quâ
 sit divina, tota spiritalis & invisibilis? At
 nihilominus hic purissimus & merus spi-
 ritus per veram non φανταστικὴν columbam
 capiti nostri unici capitis Christi ὡς διὰ
 κρηθρίαν incubuit. Quid verò de ange-
 lis ipsis dicemus? quoties illi visi, audi-
 ti à multis & sanctissimis viris, à quorum
 prandiis non abstinerunt: Est autē anima-
 rum nostrarum cum spiritibus affinis quæ-
 dam cognatio. Habet deinde omnis genti-
 litas, omnesq; Philosophorū scholæ suas fa-
 miliares Dæmonas ἀγαθὸς & κακὸς, hi ita in
 unaquaq; civitate sentiuntur, nihil ut sit nō-
 ti⁹ atq; explorati⁹. In insulis fortunatis, ut ait
 Vives, quas Canarias vocāt, priusq; in ditio-

Christianorum venirent, demones in idolis loquebantur aperte populo, & se jubebant adorari, colique. In novo orbe recens inventum nihil est vulgatius, quam non de nocte solum, sed de mediodie ac luce occurrere manifestò Dæmonem in urbe, in agro, qui aliquid loquatur, jubeat, vetet, infestet, terreat, feriat. Veniunt in subsidium Moses, Elias, Samuel, & illi ipsi sancti, qui Christum resurgentem comitati sunt. Sunt & alia apparitionum exempla infinita, è quibus hoc ostendere posse videtur, dari etiam quibusdam animabus, ut solutæ à corpore & quasi posthumæ à sepultura reversæ, & specie aliqua corporis pristini indutæ cōspiciantur. Et quod sanctis suis sine optimo Deus nonnunquam indulget, id Dæmonem, qui æmulari divina consuevit, in suis etiam organis moliri verisimile est. Ut autem de toto spectrorum genere hoc loco non dicatur, de lemuribus tantum & terriculis nocturnis, quæ turbis miscent omnia, & tumultibus hoc loco agatur. Ergo aut animæ sunt ipsæ redūces pristini corporis specie vestitæ: aut Dæmoniacæ larvæ. Si animas credimus, quæ eæ sunt? cur adeo raræ? & quidem tantum paucorum hominum defunctorum? Animæ igitur censentur, sed mancipatæ aliquando dæmonibus, cum quibus ex pacto fædus initum, ita ut animas, & corpora sibi arctè devinxerint,

vixerint : Eorum, inquam, hominum, quos
 primo Sacramento saluberrimę nostrę rege-
 nationis privarunt: ἀνομιᾶν autem cum
 vivifico Christi corpore averterunt prorsus,
 vel ad abutendum & dehonestandum sa-
 crum panem benedictionis animarunt, fi-
 mulq; de morte, ac mortis hora, ac specie
 convenerunt. Horum hominum, quos ita
 spiritus nequā suos jam fecit, animas deinde
 posthumas veluti mancipia sua circumfert,
 & ostentat triumphans, & ad vexandas vic-
 ticias instigat, & informat, representatione à
 morte facta. Ac ut corpus magorū, si ei ita li-
 beat, sub terra reconditum aliquamdiu qua-
 cunq; vi & modo vegetat, ne mox dissolu-
 tur: sed cohæreat articulis non solutis neq;
 flaccescēte corporis habitu: ita credi potest,
 eundem alteram etiam partem nobiliorem
 animā, ut mancipium suū sub noti corporis
 forma circumferre pro libitu suo. Nam si
 quod multis est persuasum, ante obitum etiā
 hoc jus Dæmon in suos habet, neq; ullo mo-
 do vires ejus excedit, ut animas nonnullas
 sopiat inhibito spiritū motu, aut avellat à
 corporibus, ut pleriq; Platonicī statuerunt,
 & inter hos Bodinus, & in alienę speciei cor-
 pora, ut luporū, felium, catorum insinuet, &
 per animas suis quibusdā pręstigiis occupa-
 tas in illa extasi, certa flagitia exerceat, cur
 dubitemus, etiā tantū juris in separatas jam

animas habere, ut reductas offerre quoque modo sensib. ad tēp^o possit? Facit certè hoc, quod est famā publicā cognitū, & cōfessionib. expressis sagarū (si tamen hoc honestissimo sunt nomine appellandæ) firmatū, eā à præfide suo ad concilia quædam & convivia, & ludos ac Sabbatismos verè animis & corporibus per medlum ærem in remotissima loca celerrimè transferri, ut angeli pios transportant: exemplo sunt, Enoch, Elias, Philippus, & ipse Salvator. Quod si tantum juris habet in vivorum animas & corpora, possumusne cum ratione dubitare, an idem & possit, & velit, ut animas certas certis locis representet aliquandiu, ad ea quæ libuerit, perpetranda? Neque verò existimandum est, minus promptum esse Dæmonibus, animas defunctorū aliquādiu superamictas sub pristini corpusculi imagine oculis sistere, & iis abuti, quas sibi jam antè mancipaverat, quæ in nonnulla cadavera recentia adhuc vegetare animā pristinā, ut ad omnia ministeria olim consueta parata sint, quale quid de Psalteria Bononiensi nostra meminit memoria, & alia hujus generis alibi facta leguntur. Atque id quidem à pacto inito, ut dixi, manare, illud etiam innuere videtur, quod corpore magorum tanquam pignore & sacramento sui pacti (solet enim certo caractere &

& cere & symbolo, ut rosis vel aster, in loco
 occultiore aliquo magos notare) in cineres
 soluto, cesset ea vis δαιμόνιος, non minus,
 quam videmus lemures cedere & ἐπὶ ὧλα
 alia minusque noxia esse, si ossa non suo
 loco, aut non convenienter defossa, su-
 is locis reponantur: id q̃ Athenodorus suos
 Athenienses monuit, qui domum infan-
 tem à spectro ita liberavit, cum ossa in-
 ferta catenis & implicita, quæ corpus æ-
 vo terraque putrefactum nuda & exesa re-
 liquerat, collecta publicè sepelitet: Certè
 Ea postea dom⁹ rite cōditis ossib⁹, manib⁹ ca-
 ruit. Et lemures istos à procuratore illò Sty-
 gis ex pacto inito productos, animas esse
 ceterorum hominum quales descripsimus,
 his argumentis ostenditur. Eas verò infesta-
 tiones divinitus permitti, ut ceteras machi-
 nationes dæmonum, censent, tum ad exē-
 titia piorum, tum verò in primis ut his tri-
 stissimis spectaculis mortali, à consortio &
 pacto Satânico sibi diligentissime cavendū
 esse discerēt. Quodq; paucē sic redeāt, ide-
 o fieri, quia & pauci sic semācipēt huic spiri-
 tui, & divinitus averti frequentiores reditus,
 ut dæmonibus materia fraudū præcidatur.
 Qui verò lemures omnino cēsē animas ef-
 fēcōfēderatorū, nō negāt, huj⁹ quoq; gene-
 tis larvas & spectrorū terribilissima quædā
 nihil esse aliud, nisi illa ipsa πνεύματα πλάνα

καὶ πόντος, atque ut boni angeli saepe conspe-
 cti sunt sine bono, sic & hoc infestum nobis
 genus, & malitiosum variis formarum si-
 mulacris hirci, canis ululantis, satyri, equi,
 feminae, viri, sphingis, faunorum, satyro-
 rumq; neq; profanis modo in locis, sed & tē-
 plis apparere, siue ut fascinet tantum illu-
 dendo, siue ut terreat gravius lādendo, siue
 ut futura praedicat, moneat, jubeat aliquid,
 omnia tamen sine improbo, ut mentes à Dei
 cultu sincero avocet, & sibi auctoritatem
 comparet, quod efficere illi spiritus insu-
 gitum naturae mirā solertiā, cum diuturno
 varioque rerum usu, & experimentis tot se-
 culorum, nullo negotio possunt, siue per
 corporis alicujus elemētariis assumptionē, siue
 aeris varia agitatione, siue aliter, ut est *παρὰ
 γὰρ* ejus infinita, & incomprehensibilis. At-
 que haec prima est de lemuribus, id est, de
 certarum animarum recursu, interdum
 & ipsorum Dæmonum tumultuantium ad
 eundem modum, sententia, quae ut inge-
 niosa est, ita ab ea ne Tertullianum quidem
 abhorruisse disputant, qui impugnans, gen-
 tilium magorum evocationes, non modo
 Samuelis animam reductam verē scribit;
 sed & si quasdam animas revocāt in corpora
 Dei virtus in documenta juris sui non idcir-
 eo communicari fidei & audaciae magorum
 & fallaciae somniorum, & licentiae poeta-
 rum,

rum. Sed nostri, id totum quod de re-
 versione animarum χωρισῶν in mediū pro-
 fertur, non satis judicant esse fidei no-
 stræ ἀνάλογον: Nam ψυχὰς, postquam ē
 corporibus migrarunt, expectare constitu-
 tam ἀνάστασιν, corpora terræ mādata ibi pu-
 trescere, & mīssi partes in suos ordines re-
 dire, ac si priorū animæ sint, ἐπὶ τῶν in loco
 esse quietis; improborum verò suo loco ad
 judicii ultimi executionem reservari, nec
 permitti vagari, si velint, nec hoc licitum
 esse Principi mundi, qui jam judicatus sit.
 Ita autem in contrarium colligunt: Si re-
 deunt animæ aut suo id arbitrato agunt,
 aut de sententia Dei, cui & ipsi Diaboli
 subsunt: At sponte sua eas redire non est
 verisimile, cum sui juris non sint amplius,
 & sub eo imperio, sine quo ne Dæmonib.
 quidē ea potestas sit progrediendi, quò lu-
 bet, nisi quantū permittitur: Quod si etiam
 liceret animab, ad nos recurrere, q̄; id stu-
 diosè quamq̄; frequēter facerent, in miserēt-
 q; eos, quos in obitu ægerrimè deseruerūt,
 essentq̄; parentes cum liberis super stitibus,
 mariti cū suis cōjugib, viduis, amici cū ami-
 cis. Id cū minimè fiat, non est verosimile, eas
 à morte corporis in terris obābulare. Augu-
 stino cū id in mentē venisset, nō dubitavit
 dicere de matre sua, Nunquā me defereret
 mater mea, quē vivēs terrā, marique secuta

est. At nec Dei iussu & imperio, (id enim obijciunt cum Augustinum sequimur, reverti non omnes, sed aliquas & ad Dei nutu, testantib. id exemplis) nos invisiunt. Quo n. sine remitteret, nisi ut docerent, monerent, consulerent in medium, si quid opus esset? At mortuos cōsulere quoties disertè prohibuit, & quàm expressè id habet Lazari parabola? Neque verò. exēpla dari possūt, earū animarū, quæ verè reversæ veritatis divinæ ad alios testes fuerint, si unū Salvatorē excipias: nam de Samuele non datur. Excipiunt. Adimi plerisq; facultatē redeūdi, ne curiosarū narratiuncularū gratiā quēquā a deat. Quasi res nugatoriarū fuerint, de quib. fratres isti helhuones vivi à mortuo erudiendi erāt. Et quātandem animas reduces in hoc theatrum tanquam ad spectaculum sistimus acū animarū ea essentia naturaq; sit, ut otiam si recurrerent, oculis tamen ne lyncceis quidē conspici possent? quo argumento qui triūphant, obviare tamē debuerunt, adversariorū ratiunculis. Nā si Samuelis animam per *πνευματικὰ* elicitam in Dæmonē transformam⁹, & huic permittimus, ut assumat corpora, si non vera, at *φάρμακα* & præstigiōsa, saltē sibi prætendat, & species humanorū corporū ementiatur (nā lemures nōnullos *αἰδωλα* horū esse ostendimus) cur his spiritibus hoc damus, ut videri possint, anima-
bus

bus verò hoc eripimus? maximè, si divinus
 assensus, & vis intervenerit, & visos esse in
 clarificatione DOMINI Moſen, & Eliam,
 testes sunt ipſi Apoſtoli, ut non tam certum
 ſit, quod ſumimus, animas cerni nunquam
 poſſe? Nā cur id Deo eripiatur, quod Dæmo-
 nib, aſſignatur? ut pro re nata, & ex arbitrio
 ſuo animas ſiſtere valeant, & reducere cir-
 cūdatas, ſi non veris corporibus, at eorum
 aliqua ſpecie: Videtur hiſ & D. Hieronymi
 ſentētia favere, qui contra Vigilantiū indi-
 gnans ita loquitur. Tu leges Deo ponis? Tu
 Apoſtoliſ vincula injicis, ut eſſe ad diē uſq;
 judicii in cuſtodia cogantur? cū Diabolus
 toto orbo yagetur: quare martyres poſt effu-
 ſionē ſui p Deo ſanguinis teneātur incluſi?
 Animas verò ſic eſſe (ajūt) in manu Dei, ut
 ne tāgat eos tormētū mortis, & quoniā ſint
 in manu & poteſtate Dei, ideo poſſe eū illas
 ſi velit, repreſentare oculis, cū quadā ſuorū
 corporum ſpecie, perinde, ut angeli eo ju-
 bente apparuerunt; Nam, quod quieſcere
 dicuntur, id ita illi accipiedū cenſent, ut ni-
 hilomin⁹ admittatur, eaſdē clamare ad De-
 ſi, & ſcriptū eſſe, Spiritū non modò à ſe, ſed
 & in ſanctis illis præſertim cæleſtis Eccleſiæ
 intercedere pro nobis gemitib. inenarrabi-
 libus. Reſpicendū autem in hiſ ſimilibuſq;
 rebus, nō quid ſenſus requirat, admittat, re-
 pudiet, quam quid præter ſacrum fidei arri-
 piendum

piendum perscribat: Nam si sensuum iudicio standum est, cum Græcis ipsis dubitabimus, an animæ flagitiosorum sensualis poenæ, igniumq; alterius sæculi in inferno capaces esse queant: Christianis igitur credendum esse, quorum omnis ratio cõstat fide, & apud nos etiam *Solâ fide*. Hæc illi, & alia in hanc sententiam nonnulla, quæ ego in præsentia Theologis excutienda relinquo, qui ferè ad unum omnes has lemurum turbas, & protervias noctu dieque recurrentes larvas ad illud infestum spirituum sodalitiũ referunt, apparentium in forma certorum hominum, & ludentium præstigiis huic familiæ usitatis.

Sed de toto isto regno spirituum quia pauca nosse possumus, pronunciare est difficilimum.

JOH.

JOH. FRANC. PICUS

Manardo Suo S.

USI nuper seria, Manar-
de, sit ament clarissimos vi-
ros ex gentibus, tū ex no-
stra religione, qui Dialogos edide-
runt, lusisse existimamus. Sed lu-
dus mihi videtur hoc scribendi ge-
nus, dum illis consero, qua majori
cum gravitate disputantur, cum
de rebus ipsis in natura, an sint,
quid sint, unde pendeant, quid nā
ipsis aut intrinsecus eveniat, aut
contingat extrinsecus sciscitamus.
Quasitum aliquādo cum nostris de
lucubrationibus sermo incidisset,
cur Dialogos non scriberē, sed per-
petua oratione per capita, per theo-
remata, nonnihil etiam per quæsti-
ones & adnotationes: ingenuē retu-
li, mihi magis placere per sua mem-
bra

bra rem, qua de agas, digeri: Affinem videri Poesi dialogum, quamquam scio, fabulas oratione pedestri & interdum maximè seria carmine prodi solere, quod in hymnis nostris servatum, & in ea, quam nuper cecinimus, & ad te misimus, à somno presentis vite excitatione: Sed ut me non latet, si quid ficti Dialogo misceatur, id non esse mendacium, cum tacito quodam consensu lectoris fiat cognitum, indicari, nō sicut proditur, rem ex integro gestā esse, sed sic geri facile potuisse: Ita quoq; me non praeerit, in Dialogis agi nō cōsuevisse eo ordine, q. sit rerum natura cognoscenda consentaneus: Sed verius miscellaneam disciplinā praeferendi, qua similis quodammodo videatur hominibus Anaxagora. Apud Gracos tamen

in præcipuo quodã honore id scribendi genus fuit, (tã est avidus varietatis humanus animus) quos maximè demulcebat, detinebatq; Socraticorũ eloquentia, cujus gratia in unum quasi corpus, quæ dispersa essent, sua natura conflarentur. Quæ cũ à me absit dicendi facultas, etiã ab eo absui dicendi genere. Placuit in præsentia nihilominus facere periculũ oblata maximè occasione ex ludibriis Strigũ & maleficiis, quæ superiorib. mensibus nostra in ditione perpetrata sunt: Unde operi natum nomen, Strix, sive **DE LUDIFICATIONE DÆMONUM**, quã præcipites ruere nonnulli dicebantur & ferri ad **LUDUM DIANÆ** (ut olim, nunc appellant cursum) rem quidem nomine diversam

*versam ab illa vetusta impietate:
 Sed utrum suapte natura differat,
 an minime & quonam modo simi-
 lem, quo dissimilem cēseri oporteat,
 ex ipsa disputatione colligetur, pa-
 riterq; dabitur intelligi quid illi cū
 antiquis aliis gentium superstitioni-
 bus commune, quid ab osore ge-
 neris humani maligno Dæmone
 recenti malicia suggestum sit: &
 in eo repellendo quanta religionis
 veritati fiat accessio. Quod si tem-
 pus hoc dierum circiter decē, quod
 tribus iis disputationibus, seu magis
 libellis dialogo cōprehensis impen-
 di, non censueris periisse, & tu &
 reliqui amici doctrina & iudicio
 præstantes, tum alios fortassis de re-
 bus aliis Dialogos suppetente otio
 scribemus: sin minus, bonas horas
 melius collocabimus. In hoc sanè
 opu-*

65
opusculo putes te, ubi Strigem au-
dieris colloquentem, audire meram
historiam: quā partim oculis hau-
si, partim auribus, dum mihi libel-
li questionum recitarentur. Sed ne
protraham te ab ea longius, Api-
stium, Phronimum, Strigem, Di-
castem, simul audi de ipsa Demo-
num ludificatione differentes.

VALE.

E

JOHANN.
FRANCISCI
PICI MIRAN-
DULANI DOMINI,
CONCORDIÆQUE
Comitis

S T R I X

Sive

DE LUDIFICATIONE
Dæmonum

D I A L O G U S
Primus.

PERSONÆ

*Apistius, Phronimus, Strix,
Dicastes.*

APISTIUS.

 *UONAM Phronime, ruit illac per-
gens per olitorium forum tam fre-
quens vulgus? PH. Accedamus
tantisper dum fiat nota nobis causa
tanti concursus. Paucorum passuum parva po-
test esse jactura. AP. Pauci erunt, si usque ad
templum perrexerimus: quod captum extrui
nuper virgini deipara: cui de miraculis facta
est appellatio: Nam ultra primum lapidem si-
tum est. Videor enim videre nonnullos ex eorum
sodalitate: qui sibi ad eam illam sacram domi-
cilium delegere. Proinde conjecturam facio illuc
omnes illos, quos conspiciamus, tendere. PH. Re-
cte, uti existimo, conjectaris. Nam nisi fallor,
Puerorum multitudini mixtos deprehendi sa-
tellites, qui operam navare solent sacerdoti: cui
consuetum est de maleficis hominibus quaestiones
habere: sed quid tandem eveniet sinistri: si eo non
contulerimus? Quin arbitror id itineris com-
modum nobis allaturum: si non amplum: at cer-
te tam gratum: uti sit habendum obsonii vice,
cum redierimus: sed Erit fortassis precium
opera, cum novi quidpiam rescire facile dabi-*

E 2

sur, quandoquidem adducor, ut existimem cap-
 ptam strigem, ad quam tam multisforme vulgus
 pueris permixtum accurrat consuendam. AP.
 Striges ne his in locis diversantur? Haud gra-
 varer decem passuum millia conficere: videndâ
 causâ. PH. Ergo si nullam unquam aspexisti: po-
 teris nunc fortassis fieri compos voti. AP. O si con-
 tingat mihi, ut avem tanto studio quasitam nus-
 quam inventam reperiam. PH. Quam inquis
 avem? AP. strigem? PH. Iocarî Apisti. AP. Se-
 riò non joco id prolatum censere debes. Quando-
 quidem nosse: quod ignoravit antiquitas: de-
 bet esse gratissimum, homini praesertim curioso.
 PH. Ergo rei, quam nemo non novit ignoratio-
 ne laboras? AP. Ergo existimas me id mihi arro-
 gare velle, quod se nunquam deprehendisse, nec
 constare (si qui unquâ deprehenderint) affirma-
 vere magni olim viri, & de literis egregiè meri-
 ti? PH. Quid? AP. Strigē avē? Nā quāquā legi.
 Et strigis infames ipsis cum carnibus alas. Et
 Quid trepidus Bubo, quid strix nocturna querūt.
 Omenq; triste resonat infausta strigis.
 Mæsti q; cor bubonis, & crauce strigis
 Execta vivæ viscera.

Antiquis
 Striges i-
 gnoræ nō
 nomine
 sedre, &
 natura.

Lucanus l.
 6. Horati-
 us: Seneca
 in Hercule
 furente
 Tibull. l. i.

Plinius.

Nec non in maledictis antiquis strigem
 fuisse: tamen quidnā sit ipsa: qua ipsius natura
 nō convenit. Arbitraturq; Plinius fabulosū, quod
 erat de strigib. proditū memoria, ubera eas infā-
 tiū labris immulgere, ac sanè quamam sit avium
 strix, non constare planè restatur PH. Miror te
 Poetarum, ut video, peritum, non legisse, repellis

foribus solere Striges antiquitus, virga, quae es-
set ex alba spina, easq; avidas esse volucres, qui-
bus grande caput, oculi stantes, incurvo rostro,
pennis canitie respersis, & hamatis unguibus,
atq; appellatus eo nomine fuisse, quae horrenda
fridere nocte solent, nomen itaq; causamq; no-
minis, naturamq; ipsius & figuram mandatam
literarum monumentis vides. AP. Teneo, quod
insinuas: sed diversi fortasse sunt generis Striges
istiusmodi variaeque natura. Neq; enim dicuntur
immulgere ubera labris infantium, sed exorbe-
re sanguinem, unde ille cecinit.

Striges
 olim feru-
 la repulsi
 ab ædibus.
 Ovid 6.
 Fast.

An Striges
 diversæ.

Nocte volant, puerosq; petunt nutricis egentes
 Et vitiant cunis, corpora rapta suis:
 Carpere dicuntur lactentia viscera reſtris
 Et potō plenum sanguine pectus habent.

Ov. 6. Fast.

Atq; hoc observatum est usq; ab heroicis tem-
poribus extitisse, illamc movent, quæ

In thalamos venēre Proca: Proca notus in illis:

Prædare cens avium quinq; diebus erat,

Pectoraq; exorbeant avidis infantia linguis

At puer infelix vagit opemq; petit.

Territa voce sui nutrix accurrit alumni,

Et rigido sectas invenit ungue genas,

Num tibi videntur munia isthæ tam inter se
adversa, Strigum etiam variam, & adver-
sam naturam conditionemq; monstrare? Be-
neficas aves illas præstato officio nutricis estima-
re par erat: hæc vero maximè noxias, quibus

Striges be-
 neficæ &
 maleficæ.

epoto sanguine pueri, nec ̄tur infantes. P. H. M.
 bi potius fabulosū utrumq; videtur, aut si quid
 solide veritatis in sit in fabula: reor non natas

Nenia hic
 legit sine
 diphthon-
 go codex
 Gesneri.

aves illas non inventas carmine,

Nenia cum in v. lucres falsa figurat anus:

Sed maloru ope demonu factū puto, ut illa ipsa
 aves apparuerint modo nutricis, modo insidiatis,

Striges abi-
 guntur fa-
 scino mo-
 vente Ja-
 num cranc

pra se ferētes imaginē coq; magis id mihi arridet,
 qd fascini docuit remediū Dēmō, ille Janū mēsi-
 tus, ter frōde arbutea posses tāgens: ter eadē frōde
 nota ns limina spargens aditus aquis, & cetera
 molitus: qua non sacra fucere, sed execranda por-
 tentia, quanquam de eis & Medici: unde illa:

Ira. Q. Se-
 renus de
 sentētia C.
 Ticinū Po-
 etas.

Præterea si nocte premit Strix atia puellōs

Virofa emulgens expertis ubera labris.

Sic enim nostri tēporis Striges facere consue-
 verunt, cum ad ludum Dianæ dicuntur perfer-
 ri, vitiat vagientes in cunis recens natos infan-
 tes: mox adhibent remedia: quæ sic mihi ab illis
 pendere videntur: ut nomē etiam derivatū sit:

Cur muli-
 eres sagæ
 Striges di-
 ctæ.

quādo mulieribus, quæ id sceleris patrāt, indita
 est apud nos passimq; recepta jam Strigis appel-
 latio. AP Eorum igitur Phronime videris errore

Ludus Di-
 anæ.

delusus: quo circū aguntur pleriq; nostratiū, ut
 veraputes, quæ vulg; prædicat. Esse, nescio quas
 mulierculas ad cōvivā, ad cōcubitus lemurum
 intēpesti nocte cōvolantes, quib. infantes fasci-
 nentur. P. H. Dij meliora. Nam quod nō pauci be-
 nē audientes in literis viri, rerū usu periti, bonis
 moribus præditi: pro comperto habent, palamq;
 proferunt

Non est fa-
 bula.

proferunt erroris nomenclatura non est notandum. AP. Sanè persuaderi id mihi nunquam potuit: ut isthæc in animū inducēre meū PH. Quæ de causa? AP. Quoniam ridiculū videtur factō circulo & unguento nescio quo pacto corpori adhibito & ex reffsis nescio quo murmure verbis, cum inferis damonib. congregari equitare noctu super ligno: quo linū & canabū tundi solet, super capra aut hirco, aut vervece meretriculas: easdemq. ferri per aëra & ventorū tranare spacia, Diana choris, aut Herodiadis interesse, ludere, comedere, bibere, obscænis oblectari. Adde quæ non cōveniunt, ut accepit iam aliæ per tractus aëris sublimes evehi se dicunt: aliæ propius terram deferri, nōnullæ animo se ire, non corpore testentur, ac sisti postea supra Benacum in altissimis montib. perhibeāt, miror, quod nō in Mico-la mōte dixerint cum Thalete, aut in Mimante cum Anaxagora diversari: quædam ad Benevẽtanam arborē nucem (ni fallor) appellatam portare se dictitant. Sed quid causæ, ut nō magis in Arpinati agro nostris oris (ut puto) viciniore collocentur. Ad Marianam quercum delatæ, si non loquus progredi pigeat, usq. in Cheroneā ad quercum Alexandri. Prætereacquire dicuntur cum damonibus, nisi fallor, abjūctis à corpore: quib. qui potest esse contactus? quæ libido aut quo pacto queunt inani quâdam imagine delectari carnee mulieres? Cum mortuus luctari so. ere larvas didici, non cum vivis. PH. Si diluam tibi

Corres
Et videat
tur.

Discrepan
tia.

Forasse
Micol
mons in
Ætolie,
cuius me
minit Dia
genes.

Larvæ nō
luctantur
cum vivis
sed mortu
is.

Ostenditur
Iudus Dia-
az verus
non ima-
ginarius
Ratione.
Exemplis.
Auroreate.

argumēta tua futurū spero, ut assentiaris. AP. Quid ni? PH. Est enim viri cordati rationibus, exemplis, majorū auctoritate, qua sit jā consensu firmata, moveri, duci, sisti, multoq; magis ejus qui ingenio praditus est, & literis navavit opera. Ergo si te per tua decreta ducam ad id, quod irrides, recipiendum, quid eris acturus? AP. Manus dabo. PH. Puto dabis & pedes. AP. Nequaquam in pedicas. PH. Ego quidem id nunquam affectabo, sed ut in meā sententiā (ut dici solet) pedib; manibusq; discedas: id facile ut fiat, optarim. AP. Nō abnuo futurū si prestabis: quae praeter fers. PH. Videris mihi ex sermone, quē conseruimus gradientes, poētas gentiū percollere, nec abhorre a Philosophia. AP. Id mihi nō vendicet per calleā poētas. Major est enim ea professio, quā ut illam sibi de nihilo quispiā arroget. Nam & Gracam linguam & latinā nosse in primis opus est. Deinde recondita, & è Philosophia penus frequenter eruta sensa didicisse: quib; Poēta, & maxime omnium scetet Homerus, quem grandibus cōmentariis illustratum ab Aristotele, & quibusdā è porticis Philosophis audiui, & Plutarchum accepi libra uno bene magno contendisse omnem scientiā, omnem artem, divina deniq; & humana caco illi adserere. Quare ut eam mihi adesse cognitionē abnuo, ita non inficias eo quandoq; me per ocium in illis legendis exercuisse: Sed uti linguarū notitiā haurirē ut quapiam ad mores apta precepta, quasi aliud agens imbiberem: in amicorum

Ad Poēta-
rum cogni-
tionem
quid re-
quiratur.

Homerus
à magnis
viris expo-
situs. Et e-
jus laus.

2.
3.
3.

amicorum corona, ne ignarus literarum viderer: cum se occasio præstat, Philosophiam, quæ illis dicitur latere, si non bibi, at saltem attingi atq; ut dici solet, degustavi summis labris. PH. Neq; arrogantia neq; Ironia ductū te existimo: sed Veritate, quæ ab Aristotele virtus, inter illa vitia collocatur media: Nam nec te scire nihil stimulas: nec jactas te omnia tenere: & quæ dicis de poetarum notitia non abhorrent à vero. Nam ipse Plato & Aristoteles poetarum Homeri, Hesiodi, Simonidis, Pindari, Euripidis aliorū testimoniis pleni sunt. Proinde vereor, ne quā dissimulas Philosophiā, sis amplexus. Itaq; existimo plura à te in recessu congesta, quā pollicearis in fronte. AP. Naturalia interdū vel virtutes, vel quedā tanquā rudimenta Virtutū sine ullo studio possidemus. PH. Hoc mihi responso majorē injecisti scrupulū. AP. Quemnā ais? PH. Me cū homine Philosopho verba facere: Sed id mihi protinus eximam, hinc Exordiū capiens: si respondere ad ea quæ profiteris volueris, quæ iis de rebus citari cupio, quorum gratia differere cepimus. AP. Responsurum me profiteor. PH. Legisti ne unquam apud Homerum Ulyssē ad Cimmerios

Philosophi citam
Poetas.

Ita Ulyssē
ad Cimmerios

Ἐγὼ δ' ἀόρητον ἔρωσά μιν ὅτι παρὰ μηρῶν
Βόθρον ὄρυζα, ὅσων τι πηγάσιον ἔνθα χεῖνθα.
Ἀμφὶ αὐτῷ δὲ χοῶς χέομεν πᾶσι νεκύεσσι.

E 5

Quæ fortè carmina latinè si modo probas interpretabor. AP. Gratum facies. PH.

Fovea.

*Ipsè ego de femore extraxi tunc protinus ensem
Et foveam cubiti ad mensuram scalpere circum
Hinc atq; hinc cæpi, atq; umbris libamina fudi.*

AP. Expressisti sensum, & probè verba. PH.

*Ludi & Echo
recte cum
Nymphis.
Anchises
& Venus.*

*Diana ludos & choræas cum focus nymphis puto
non semel à te lectas AP. Putas rectè. PH. Nec
non congressum Anchisen Veneri, & multos pri-
scæ temporis heroes diis illis fallacib; genitos le-
gisse. AP. Et illud sexenunero. PH. Deludebant
miris modis rustica & pastorica deditos curæ
homines, ut erat plurimū corū vita: qui heroicis
temporibus floruisse ferebantur. Sic etiā demon-
pastorè Peleum, quippe qui, ut ille eccinit, greges
pecorū & armenta*

Peleus.

Thetis.

*Haud procul à muris sub opaca valle reliquit,
sub maris Thetidis dea apud gentes existi-
mata, simulachro deluserat, quoque minus
adverteret dolum ab alio demone versipei-
li Proteo doctus est: quo pacto ipsa caperetur
Thetis centum mentita figuras. Sed aliam per-
pende fraudem, quā ipsum decepit impensius:
cum non si primum adulterium vè prætendit: sed
simulavit: c. nubium, quod celebravit Hesio-
dus carmine, ut est proditum grecis monumentis.*

Proteus.

*Catulli Epi-
thalamion
unde dedu-
ctum.*

*Atq; inde probabili conjectura dicimus, Epitha-
lamion Catulli ab exemplari deductum Hesiodi:
quod & tenor quoq; carminis insinuat priscam
illam facilitatem, & se ferentis, & ipsum satis
declarat Catulli studium in imitandis Grecis*

adeo ut integras Elegias Callimachi modo sensum, modo verbum reddens expresserit. Sic & pastori Paridi facile sub trium Dearum simulachro Damon imposuit, quæ uti cecinit Coluthus Thebanus in libro de raptu Helena: ἐὸς περ πατρίωια μῆδα: nec solum patrias pascebat oves, sed & tauros etiam, eaq; veste induebatur: ut rudem opilionem & bubulcum agnoscas: quæ ille latè prosequitur: Sic Lydium illum pastorem regium annuli pala inversa: quæ regina stuprum intulit, fecit invisibilem Itaq; induebant varias formas Demones modo Dearum quæ dicerentur modo Nympharum terrestrium, modo matrimarum, quæ quoniam sub undis latuisse suo pte ingenio credebatur: ut spectari posset, ut urere fortius: umbilicū tenuis extabat gurgite cavo: Etiam nebula spectro occurrebāt: ut Junonē fabulabatur Ixioni, ex qua suppositiū centaurū emerxisse finxerunt, aliāq; parabant præstigia, quib. deluderet gentes, quib. & indocto & inerudito vulgo geminatis fraudib. imponeret. Nec ulla erat mentis Divinitatis imago, quæ nō suis lasciviis rude seculū urgeret. Quin etiam Dianā ipsam: cujus lūdū in Damonis detegimus odiū, virginitatē: quā se fingebat amare, ut illos, fortassis illiceret, qui abhorreret à fæda libidine, prostituisse cōpertū est. Sic sub Luna nominas, quæ & Diana dubio procul dicebatur, pressā dicebant ab Endymione. Ab Hippalyto etiam innuit Firmianus sub Diana nomine qui illuc pertinere putavit & appellatio-

Lycopolites ex Agypti Thebaidē scripsit, Calydomaca, raptum Helenæ & Peleiac Thetidis nuptias.

Giges.

Nymphæ.

Ixion.

Diana virginis.

nem

Aesculapii
magica
mon.

Aesculapi-
us mortu-
us revo-
cans in
Vitam.

Aesculapi-
us arte
medica
abusus.

nem Virbii, & sedem ubi conderetur quam dili-
gentissimè quasitam, & medicas Aesculapii vul-
neribus adhibitas manus. Magia Daemonica illa
omnia: si aspiciam pondus extat, fabula referre
accepta debent, atq; huic Aesculapio data est
Magorū merces, hoc est horrenda mors, nam ful-
mine perisse illum inter omnes authores & an-
tiquissimos convenit, quanquā dissensio pluri-
ma, cujus nā causa sacrilegit? AP. Virgilius Hip-
polyti revocati ad Vitā, Plinius Tyndaridos gra-
tiaretulerunt. PH. Stesichorus, Paniafis, Polyan-
thus, Philarchus, Telesarchus, alii aliter manda-
verūt literis, cur Aesculapius tactus de calo fue-
rit? AP. Prome si tibi occurrit. PH. Sunt qui ma-
lint, quoniā Tyndarum non Tyndarida revoca-
visset ad vitā ictum fulmine. Stesichorus nullū
excitatū ab inferis prodit ab Aesculapio, sed sa-
natū Hippolytū fugientē ex Troezenē: eamq; ob
causam excepisse fulmen. Polyanthus maluit ob-
solutas ab insania filias Prati. Philarchus ob id,
quod opem filiis Phinei tulerit. Inter eos vero, qui
illum voluerunt curasse, ut mortui revivere ren-
tur in Vitam, sunt quibus placuit, ut corumple-
riq; qui Troiano in bello ceciderunt: sunt qui in
Thebana interfectos pugna. At nō deest Telesar-
chus, qui non effectus sed conatus reverendi ad
vitam Orionis retulerit acceptum fulmen. No-
tum illud Pindari repetitū à Terulliano, prodō-
tis arsisse calitus Aesculapiū q̄ medicinā nocen-
ter exercuisset, Sic hac in re magis variā, quā
in cede

in eade Romuli narratione invenimus. Utterque
tamen à gentibus relatus in Deos, quantumvis
biclatro, ille magus fuerit. Quomagus miror, sibi
non consuluisse virum illum insignem, qui tot
magni cujusdam principis sumptibus, a vorum me-
moriam, Trojanum bellum, & Iliensem omnem op-
pugnationem referre pollicitus, dum circum descri-
bit, ut ostendat ubi Aeacides, ubi Ulysses reten-
disset, raptus à Damone nusquam comparuit. AP.
Mirare refers. PH. Sed comperta. Nam princeps ille
& ad varios Italia populos, & ad Germanos &
quo non? quasitam misit virum illum: ex cuius
discipulis postquam Magister periiit, unus ad hoc se
contulit oppidum, & sui facinoris iusq. ad meam
memoriam reliquit vestigia. Nam ejus, qui furtum
fecisset, pingebat Imaginem querenti, & in aqua
Phiala sacrilegiis quibusdam adhibitis, ostendebat
figuram, vestem modumq. omnem, qui ab eo servatus
in re auferenda fuisset. Virum novi, proditum ab eo,
cum Amuleta involasset, & domi in arca locas-
set, nemine hominum praesente, & ejus temporis me-
mini, quo nunciū superstitioni remisit, & abju-
ravit Magicam disciplinam. Si decem dies simul perge-
remus, non mihi satis esse putare, typis ad expri-
mendas, quae observari modis variis proditas,
Damonis insidias, non nisi justissima de causa Sa-
than appellati, qui semper S. adversetur humano
generi: cum omnibus in rebus, tum praecipue in hac,
de qua dicere institueramus, coeundi facultate
praeseferenda. Quam qui negat, utpote contra
dicens tot viris, qui se dicunt expertos, qui ex aliis

Magus à
Dæmonē
ē circo abo-
reptus.

Secretum
patefactum
in phiala.

Technum
Diaboli.

expertiffent, audiuisse testatur, impudētia v-
mine taxatur ab Augustino, creberrima fama
testimonio, scribēte XV. de Dei Civitate volumi-
ne. Sylvanos & Faunos, quos vulgò incubos vo-
cat, improbos spē extitisse mulierib⁹, & earum
appetisse, & peregisse concubitus. & quosdā Da-

Bodl. 2. c.

7. Isidorus

18. Sed pro

Dufius Pru

sios legen

dā putant.

mones, quos Dufios Gallinuncupāt, hāc assidue
immunditiā & tētare & efficere. AP. Perge oro.

PH. Quātū ad aereū ptinet iter: audiuisse etiā
te patet, si loqueris: Abarim ex Hyperboreo Pha-
llo sagitta nixū ad Pythagorā venisse in I-
taliā. AP. Nec hoc ignotum mihi cōmendatum
litteris à quodam Philosopho Platonico fuisse.

PH. Si hæc ritè succurrunt ceteris assentieris fa-
cile. Nam totam illam Ulyssis necyomantiam
à circulo cepisse exordium, subire animū debes.

Vnde nova isthæc nō esse signēta ducēdi Circini:
sed vetera vel præstigia vel fabulamenta facile
percipies quæ Latini etiā Poëta curarunt imita-
ri. Nam & Scipio quoq. introducitur ferro cava-
reresosabumum, & quæ sequuntur ad Ulyssis
exēplum. Verū vetustiora esse quæ ab Homero
sumpserint exordiū, cum umbris colloquia, scire
illi facile queunt, quib. Orphei carmina hæc ipsa
de re cōperta sunt, quæ non modo imitatum Ho-
merum constat in accersiendo Tyresia sed & nu-
meros ipsos magna cura & scrupulosis observa-
tionibus affecutum. Scribit Justinus Martyr pri-
mum Iliados carmen ad exemplū primi carmi-
nis Orphici, quod æ Cerere inscriptum erat, fu-
isse com-

Ducere cir-
cinum res
ptisca.

Homeri I-
lias ande.

esse compositum: Et quamquam ritibus variis
 tamen appetebant omnes commercia functorum
 ita ut ad inferos dicerentur descendere, quod
 longo post Orpheum & Homerum tempore Pytha-
 gora contigisse ferebatur, vidissetq; illū Hesiodi
 animā & Homeri dare penas, ob ea, quae de Diis
 attulissent, ac magno illū ipsum apud Crotonia-
 tas ea de causa in honore habitū, praecipue cum
 retulisset, se apud inferos cruciari notavisse, qui
 suis uxorib. congregari nollent. Porro de aeris trās-
 misso spacio, quid ambigas nescio, quandoquidē
 referre non videtur, sagittane? an scāno? an ca-
 pra ventorum pennas metiaris? nam quomodo
 vectus Pythagoras & Empedocles fuerint, nō est
 proditum memoriae. Bigane, an quadriga? an a-
 lato Pegaso? Draconibusve? an oloribus? ut vel
 Venerem vel Medeā imitaretur: An potius ut
 Circenserpentibus bijugis, aut leonib. instar Cy-
 belis, aut lyncib. ad exemplum Bacchi, seu ma-
 gis more Triptolemi jās super Europā sublimis &
 astra terram, ut ille frugū, hic Philosophia sator
 veheretur, uterq; Pallade, hoc est, Demonis astu-
 tia deceptus. AP. Audivisse (ni fallor) memini
 etiam de Simone Mago, qui aereum iter tenta-
 rit, & in suā perniciem. PH. Et forte audivisti
 de nescio quibus Aethiopibus, qui frenare Dra-
 cones, & in Europā venire dorsis eorū insidentes
 consueverunt. Nam ita proditum fertur à Ro-
 gero Baccone, seu fides penes auditoris gnari docti-
 g. lectoris arbitriū reponatur, ne Dedalos nos
 commi-

Inferorum
desideriū.

Apud infe-
ros cruci-
antur oso-
res uxorū.

Translatio
per aërem
vetus.

Simon Ma-
gus.

Aethiopū
iter aereū
in Dracon-
ibus.

Dædalus. *comminisci volatus existimes: Quis mendaces non sunt, Dæmonicis quæunt accepti referri machinamenti: Ut si leam quomodo evanuisse dictus è conspectu Domitiani Tyaneus Apollonius.*

Tyaneus. *Caterum succubos est incubos Spiritus si admittis apud antiquitatem fuisse, quid est causa, uti ad nostram non admittas tempestatem, cum tot & tantis id approbetur testimoniis, quæ referam si libuerit. At de Unguento te puto non ignorare, quæcum Lucianus Syrus, tum Apuleius Afer mandaverit posteritatis memoria: alter Græco alter latino sermone, atq; hinc ab illo expressa, & κυβώτιον, & πᾶν πολλὰς κυβίδας, & ἑλαρον. Quorsum igitur & arcula, & tam multa pyxides, & oleum, ab illa muliere suq; deq; versata? Ipsemet declares author, in τὰ ταυ λαβῆσα χεῖρας ὅλη ἀπὸ τῶν ὀνύχων ἀρξαμένη τῶν κάτω καὶ ἀνω πτερά ἐκφύεται αὐτῇ. Unde etiam igitur ab unguibus statim volatilem factam scribit, subditq; post paululum, quod nihil aliud fuerit ἢ κόραξ νυκτερινός. Ita enim videbatur eis nocturnus Corvus, quem aut intuebantur, aut fingeant aspicere. Neq; enim ex ipsa rei specie in alienam quicquam transformari crediderim unguine ullo, cantu vè magico. Tamen Unguentis quibusdam videri delibutas se volebant Striges illæ: ad hoc, ut vel sibi vel aliis apparerent, formā in aliā priori dissimilem fuisse conversam. Et quanquam Rhetor hic salsus & lepidus mutatum se finxit, non tamen*

men in avem, quanquam eodem usu esset phar-
 maco, sed in asinum mentitus est. Proinde fe-
 minam illam indoluisse, suspicatum pyxidid
 errore mutatum in asinum Lucianum. Unde Lucianus
 asinus fa-
 ctus huma-
 nam men-
 tem reti-
 net.
 variam subindicavit rei non essentiam, sed
 imaginem, eoquē id aptissimè confirmavit,
 qua mentem animumque Lucii se proficitur
 in asino retinuisse. Sed neque existimandum
 in mentem venisse illi tale somnium ver-
 tende forma, nisi fama constaret Thesalis muli-
 eribus id esse peculiare. Neque is qui postea
 illum imitatus est Platonius non id con-
 firmavit in Thessaliam se profectum dissimu-
 lans, priusquam abolita forma priore, nova
 se finxisset indutum, habitu, si recte ejus
 verba refero, plusculo aucto, & peractis,
 qua plurima memoria prodidit: Ut omni-
 bus penè numeris videatur voluisse imitari
 Samosatenum: Quippe cum Thessalici mur-
 muris oleique magici transformantis, & a-
 mmuleti rosacei reformantis mentionem fece-
 rerit. AP. Cur putas rosacei illius ale-
 xipharmaci mentionem factam? P H. Si Rosae ale-
 xipharmia
 cum.
 quid inest solidi, censeo tractum ab Aristo-
 tele, apud quem legi, inter admiranda re-
 poni, rosarum odore facile mori asinos con-
 suēsse, quod & Lucianus & Lucius edocti
 finxerunt, disperire asinum, quo se indutos
 valebant: Aut quid aliud latet magicum: Rosarum
 odore, mo-
 riuntur asi-
 ni.

Meminit
Plur: in A-
lexandro.

Fabularū
ortus.

Circē.
Medea.
Canidia.

Nam infames certè olim veneficiis erant The-
sala, Thressaque mulieres: quibus & carmi-
ne deduci Lunam fabulabantur: & defixa
Cælo devocari sidera: Quod erat etiam Sa-
binis, ut ille prodit, communicatum facinus.
Baccha præterea dicebantur afflata, Mimal-
lonumque & Edonidum eis facta appellatio,
furebantque complicatis inter Thyasos an-
guibus, magico prastigio, tanta veneratione
habita, ut magni Alexandri mater Olym-
pias earum voluerit ritibus initiari. Exi-
stimo quia videantur mendacia fortassis tra-
here potuisse principium, ab aliqua simili-
tudine veri. At videtur probabilius ab i-
psis Damonum prodigiis non sine aliquo vere
historia fundamento plurimis vanitatibus ad-
umbrato, traxisse fabulas incrementum ali-
quod potius, quam ab insomniis, ut manda-
tum est literis à Synesio. Neque enim ita
propensus ad rem vulgandam fuisset: qui si-
bi visus esset per quietem quicquam uidisse,
ac si foris conspexisset id quo in admirationem
pertractus esset. Tot enim decantata apud
Græcos veneficia, tot apud Latinos: Hinc
illa Marsylia gentis sacerdos, qua promitte-
bat se carminibus solvere mentes, sistere a-
quam fluvius, & vertere sidera retrò, No-
cturnosque manes ciere. Hinc Circes, Me-
dea, Canidia pharmaca & qua narrata à
Theocrito

Theocrito Siculo, quem Maro affectus est, Simetha philtrea. Hac omnia de nihilo ficta putabimus? Equidem memini apud Plutarchum legisse fabulam deducenda Luna astu quodam inventam ab Aganice Thessala: quacum gnara esset Luna defectum contingere obintercedentem umbram terra, persuasit mulieribus Thessalis, ejus ignavis rei, Lunam eo tempore in terras à se deduci. Alia fabula quoque aliis vel gestis, vel astui referri acceptaqueunt. Fuit apud Græcos quidam, nisi nomen mihi excidit, Palaphatus, qui precium opera putavit, ostendere, quo pacto fabularum plurimis solidum historia cujuspiam fundamentum extitisset, in majus deinde vulgi famâ sæpè falsâ & instabili distractum. Unde illud puto Virgilij:

Luna cor-
lo devoca-
ta,

Docta Palaphacia testatur voce Papyrus.
Porro notissimū illud veneficiis fieri solere, ut homines aut essent diversi, ut quidā nagabantur, aut apparerent: quod nemo videtur jure posse inficiari, id sanè nulla impudentia, quin saltem illis id ipsum videretur. Num memores decantatas Pratidas implēsse falsis mugitibus agros, Pratidea Eclog. 6.
timuisse quē aratrum, & in levi fronte quassisse cornua? Quas postea ut illi rosa, sic vel à Melampo mentis purgamine, ut nonnulli produnt, vel ut quidam maluere, ab Aesculapio artis medica remediis sanatas variæ prodidit historia. Proinde sibe ira Demo:

num fuerint, siue morbo, diuersa illis remedia coaptavit antiquitas. Nam Dæmonibus ipsis, quo tempore penè potiebantur orbis terrarum imperio, diuersa fuit & frequens institutio fallendi, non modo per templorum antistites, per oracula, sed per agitatæ aflatu Pythio mulierculas. Trahebant enim homines in admirationem sui, & in præcipitia scelerum, sub religionis prætextu devolvebant. Adhuc varias formas ipsi induebant. Sic Proteum apud omnes ferè Poëtis licet spectare variis sese ostentantem simulacris, sic heros illos, qui ad Ilium occubere Vinitori conspicuos apparuisse dicatis dialogis Philostratus posteritati concedidit. Sic Appollonio Tyaneo Empusa, Lamiæ dicitur occurrisset phantasma diuersas in figuras convertens sese, & quandoq; ab oculis repente evanescebat, atq; etiam Menippo Cynico, non ei quem Varro in Satyris emulatus: Nam is huius Menippi Lycij comparatione longè vetustissimus proditur, obversata in speciem connubii, vel larva vel lamia. Videntur ne tibi isthæc similia ijs, quæ de Strigibus ætatis nostræ proferuntur? A P. Quomodo: Nam mihi nunc utiquè succurrant illa verba, larva, lamia, incubus, fabula antiquæ, & id carmen: Nota & parvorum cunis muliebre scelus Strix. PH Age vero de reliquis disseramus, uti parquet. At afferri iudicium de veneficijs: Innumera sunt cantata

Vetera similia ijs
quæ de
Strigibus
hodie dicta
sunt.

cantata pocula & carmina, & pharmaca,
& fabella, & Marsaſania: nam etſi blan- Marsaſa-
dimentis ſæmineis Metaphora quadam grun- nia.
ſire cum ſuiſus dicerentur illi remiges: & Hor. Epod.
fama eſſet ariſſe Herculem Neſſi cruore deli- 17.
batum, & venenis Colchidis afflatoſ am-
ores, planequæ ſcitum, ejuscemodi votis ob-
ſcena libidinis commercia ſignificari: Non
tamen ipſa per ſeſe, ſed ſimul veneficia, qua
nemo niſi nolens pateretur. Proptereaquæ
non oſculo, ſed gladio Circem refert Homerus
ab Ulyſſe petitam: Qui, ut amore non ca-
ptus, ita non irretitus veneficiis, qua ſine
Demonum maligna ſubtilitate non nocent.
Nolentes itaque tenet, atque ut velint vari-
is utitur artibus. Libidine vulgus caput Divi- Alii aliis
tiiſ civili addictoſ vita: Gloria per paucos, qui modis ca-
ſeſe Philoſophia ſtudiis dediderunt. Illa verò piuntur,
convivia ſi partim ſolida, partim Imagina- Convivia.
ria dixerimꝑ non abhorrebimus à ſcriptoribus
vetuſtiſ. Sic enim menſa illa ſolus apud Hero- Menſa Se-
dotum ſcripta: apud Solinum divinior exiſti- lia,
mata. Sic in Tyanei vita convivium ſponſa
illius, qua dicebatur una è numero lamjarum,
vel larvarum, vel lemorum: ubi aurea po-
cula, & quod videbatur argentum, evanuiſſe
ſcribitur. Demones igitur ſeſe hominibus
inſnuant variis ſub ſimulacris, ἐμπύσαι λα-
μῖαι, μορμολυγῖαι dicuntur à Philoſtra-
to. Sed enim apud Eſaiam Prophetam, ubi

Lamiae
quæ.

occurſus Damoniorum citatur, Lamia cubile
novimus. Quidam Damones incubos inter-
pretantur, & exiſtimant Lamiarum ſupernas
partes, figura humana, infernas beſtiarum ſi-
mulacro præſentari. Hebraorum verò non-
nulli per Lamias intelligi furias volunt, quan-
quam in threnis Hieremia propheta mamma-
rum lamia habita mentio eſt, putent quæ non-
nulli nomen id à laniatu deductum: alij ma-
lunt à lama, qua ſit vorago, atq; inde ſuſpicien-
tur illud Horatianum fluxiſſe:

Horat. arte
poëtica.

Ariſtoteles
7. Ethic.

Diod. Si-
culus. l. 20

Interpres
Ariſtoph.

in Veſp.

Neu præſe Lamia vivum puerum extrahat alvo.

Multas quoq; Lamias in ſpectacula exhibitas
olim à Probo Caſare memoria proditum eſt. Cu-
jusmodi verò fuerit, qua Menippum illum delu-
deret, aliunde quàm à Philoſtrato non facilè re-
ſciri poteſt. A qua ſanè proditur Cynicum ipſum
circumventum, dum ſeſe illi ſimularet Lamia
matrimonio jungi. Apollonium ego pariter e-
xiſtimo ludificatum, dum rogabatur ab ea, ut
tormentis ne ſaviret: jam eo deceptus, quod
exiſtimaret, pronas eſſe in amorem, & Venerem
Lamias, & humanis carnibus veſci. Nam du-
cuntur non Veneris Cupidine Damones, ſed in-
vidia, ut humanum perdant genus, nec ſangui-
nem appetunt, aut carnes, ut ehibant, ut vo-
rent: ſed ut in tormenta ducant & animum &
corpus, ſempiterna. Afflant illi quidem occul-
tam formam, non afflantur, quod non latuit Pa-
etam præcellentem cum cecinit: occultū inſpi-
res ignem:

resignem: quandoquidem proditum à Strige
 memini, in simulacris Demonū, cum sese varia
 specie sensibus ingerunt, id haberi solitum di-
 scerniculi, quo pectori calor simul quidam inu-
 reretur, nec non calorem nescio quem in coquen-
 dis carnibus asserebat ex improvviso submini-
 strari, quod te facilius existimo resciturum,
 ubi Dicastem audieris, quem mihi jam videor
 videre, cum Strige manus conseruisse, ni-
 me fallis obtutus longinqui spatij, A P. Conje-
 cturam faciebam, & ex veste, qua à civili
 non abhorret, & ex ense, quo cingeris, me
 cum viro militari differere. Sed te non modò
 poëtas, historicosq̃ reconditos, verum etiam Phi-
 losophos, & nostra religionis arcana tenere com-
 pertum habeo. Quapropter hoc ipsum quod re-
 stat itineris, mihi velim ita accommodes, ut in-
 ter eundem, & capto vaces eloquio, & reliqua
 percurras exactiusq̃ narres, si qua summo digi-
 to & per indicem quodāmodo tetigisti, ut mihi
 congeram benè digesta, & tanquam cōmandu-
 cata ea omnia, de quibus nobis est disputatio.
 PH. Non me, sed doctiore viro esset opus,
 nec brevi deambulatione, sed longa sub-
 sellio. Obsequar tamen tibi, utcunque pote-
 ro. Nam quis fiat ut non morem geram ei, quem
 jam deprehendi ipsis ex responsis inhiantem ca-
 ptanda veritatis? Quare prosequar captā dispu-
 tationem, & qua videbuntur ad rem facere,
 quantum per breve spacium itineris concessum

Repetun-
 tur quæ di-
 cta sunt.

Discrepan-
tia narrati-
onis de lu-
do uade.

Oraculo-
rum diffi-
centia.

fuerit narrabo. Quod convenire minimè vi-
debantur Striges : cùm de ludo referunt,
potest quidem evenire aut timore, aut memori-
a lapsu : ut sunt inerudita plurimum & rustica
mulieres : potest & acceptum referri Daemonum
fallacia, qui universas eodem non afficit modo.
Licet id in antiquis prastigiis deprehendere.
Aliud enim in Euxino, aliud in Taurica a-
liud in Italia veneficij genus. Nec pharmaceu-
tria Theocriti omnino similis ea, quam Ver-
gilius cecinit. Caterùm in oraculis idem spe-
ctasse contigit, alia ex afflatis feminis, alia
ex biatu terra, alia per hominum captata
in templis somnia : in Pasiphaes propterea dor-
micbant Phano. Ad Podaliryj quoque sepul-
crum medicos olim Calabros, & Daunios ja-
cere consuevisse legimus. In Aesculapio tem-
plo cubare solere plurimos notum est. Quod
non heroicis tantummodo temporibus facti-
tatum, sed usque ad Antonini tempora, quem
Pergamum, ipsius rei gratiâ, petiisse, Herodia-
nus est author. Legimus etiam oracula per
statuas, & integras, & dimidias reddi con-
suevisse. Per Columbas quoque, siue ille aves
sunt, siue eo nomine mulieres, qua funderent
vaticinia. Per arbores quoque, & in Dodone,
& India : id plurimi authores : hoc Magnus re-
tulit Alexander. Inspirabatur aliis repensente
furor, & cætera id genus tam varia, quæ etiam
& auguria, & eorum, qui sacra facerent liba-

mini.

*mina. Nam diversa species nefandi ritus, & execrandi sacri: diversa quoque Cantamina Vetus-
tatis, & quæ nostra etiam ætate scatent à prophæis, alio ritu, quàm solebant à Romanis, fi-
unt. A Catone seniore narrantur aliqua in li-
bris rei rusticæ, tam contemnenda, ut nemo
ferè inveniatur, qui ea legere possit sine irri-
su, & tamen ab homine prodita, qui senator,
qui censor fuit, qui triumphavit. Quod atti-
net ad motum, quo ferantur à Dæmone, aut
quem ad locum pertineant, ubi sistuntur mini-
mè tibi mirum debeat videri. Nam quod fal-
lax est suo pte ingenio, id sæpenumero multiplex
& varium: Quod verax est, nititur Simpli-
citati: videre id licet in iis, quæ narravimus.
Datur quoque spectare in poetis figmentis vari-
is, atque inter se pugnantibus, ac sæpenumero in
historiis, cum duplicis aut triplicis frequenter-
que multiplicis fama meminerunt. Nec non
in Philosophorum opinionibus, & in responsis,
quæ promunt legum periti. Nunquam verò
in Theologorum monumentis id observaveris,
nisi quatenus tractent, quæ sibi, & illis, quos ci-
tavimus, sint planè communia. Nam in ijs, quæ
ad ipsos propriè pertinent, nulla dissensio, hoc est,
ea præcepta scitave, quæ fidem & necessarios
ad salutem mores ingrediantur, omnib. nume-
ris consona sunt, & concordī voce prolata. Itaque
malignus Dæmon, dissensionis amicus, ut men-
dax & fallax est: Ita varius, atque (ut ita dixe-
rim.)*

Motus cor-
porum pes-
acrem.

rim) verispellis: Quod vocabulum dixere lingua latina studiosi, tractum ab ipsis, de quibus jam locuti sumus fabulamentis, quorum ludibrioprodebat, homines in lupos transformari. Proinde sicut antiquos Philosophos sub specie doctrina decipiebat: Pythagoram disco, Empedoclem, Apollonium, & ejus generis alios (namque quib. teneri facile possent laqueis, utebatur) ita mulierculas computationibus lascivisque trahebat olim, nunc homunciones etiam illicet: à quib. constat Philosophorum multos abhorruisse. Illos igitur multisariam pellexit ad se colendum sub velamento sapientia, sub tectorio superstitionis religionem mentita. Siquidem per doctrina gradus ad preces, hymnos, oracula se conferebant, quibus assequi videbantur, ut futura prænosterent: ut ad diversa ferrentur loca per aërem. Fiebat id ministerio Demonum, quod illi deputabant hominum Divinitati. Nam quo pacto aliter Pythagoram, modo in Taurominio Sicilia, modo in Metaponto parvo intercedente temporis spatio discipuli spectavissent disputantem? Quanam via per aërem Empedocles, quanam Sbaris, (unde illi facta appellatio αὐροβάτης.) ambulavisset? Apollonium prænovisse multa qui existimat, Demonibus illum etiam imperitasse, si credit apprimè fallitur. Simulabat malignus Damon, se ab eo vexari, ut ipse sub specie jam mentita Divinitatis illecto, & ceteris quoque fortius haberet, quod ex Fine (si placet) animad-

vertat. Pythagoram seditione primum, deinde incendio voluit absumi, max ferro curavit interimi. Empedoclem infami letho perdidit, quē ad id insania devexerat, ut se putaret Divinitatem indipisci, Illudq; caneret:

Pythagore
fatum.
Empedocles.

χαίρετ', ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἀμβροτός, ἐκ ἐτὶ θνητός,
Πωλεῦμαι μετὰ πᾶσι τετιμῆμενος, ὥσπερ ἔοικε.

Quo latandum facis indicaret, se non posthac mortalem hominē, sed Deum immortalem futurum, atq; ita sic ille cecinit:

Hor. in arte.

Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnā
Insiluit.

Sed siue hac morte, siue ea, quam Democritus Traezenius narravit, cum scripsit injecto sibi laqueo ex procera cornu pependisse, Daemonis instinctu putandum est excessisse de vita. Neq; enim satis illi fuerat ea delusio: quae ejus animam in diversa transisse corpora diceret: unde illud ejus carmen:

ἦδη γὰρ ποτ' ἐγὼ γεγόμεν κἄρη τε κοράς τε.

Sed etiā vocibus Daemonicis & splendore Tadarum ut Heraclitus retulit, illectus ad mortem est. Apolloniū forte rapuit, cum anima simul ad interitum sempiternū, qua mors magicis videtur artibus non indigna. Nam de illius morte varia feruntur. Sunt qui Ephesi, qui in Creta, qui in Rhoda mortuum dixerint. Sepulcrū aut Cenotaphium usq; ad Philostrati tempora non extabat, quanquam pro Deo à quibusdam insanis cultus, qui mos, sicut cetera Daemonis machi-

Apolloniū
mors. 1

*namenta parva temporis intercapedine perit.
Sic oracula post adventum Christi desiere,
quibus universis ferè, per easdem fallacias ter-
rarum orbis irretiebatur. At qui palàm funde-
bat oracula, nunc garrit in obscuris anfracti-
bus, appetens concubitus, nunc infames genti-
bus, olim gloriosos. Vnde illud :*

Conjugio Anchise Veneris dignate superbo,

*Nec apud heroicam tempestatem modo, sed
tempore quoque Alexandri & Scipionis, qui-
bus id accessit gloria, ut eos multi Jovis filios exi-
stimarent, quandoquidem in anguis speciem
diversatum cum Scipionis matre, & cum O-
lympia Philippi uxore Jovem Dæmonem,
quem existimabant Deum, notius est ex histo-
riis, quàm ut diligentius referre debeam. Sic
libidinis cupidos trahebat in facinus, & super-
stitionis fucum etiam intermiscebat. Eò ve-
rò inescabat cupidos gloria, ut qui dum vive-
rent, ejus commercia futura præcinnissent, mor-
tui quoq; sortes funderent. Hoc modo fabu-
lantur Orpheum, qui Vates habitus, dum inter
homines moraretur, postquam excessit, huma-
nis fuisse oracula, caputque illud à Treffis
mulieribus recisum appulisse Lesbom, rupemq;
inhabitasse, & per terra spiramenta vaticina-
tum. Amphiarai quoq; Vatis & Amphilochi,
& dum viverent, & postquam apud superos mo-
rari desissent, oracula circum ferebant, quod
fortè ambivit Empedocles, cum voluit Deus im-
mortalis*

*mortalis haberi. Reges item post mortem bellica
 exercere negotia, quemadmodum Rheseon in
 Rhodope, nugabantur arma tractare, atq; equis
 & venationibus interesse. Ad hac exciri fere-
 bant ipsorum animas, non modo circulis illis &
 libamentis homericis, sed sua sponte pactisque
 quibusdam, quomodo refert Philostratus Ty-
 aneo sese Achillem ostentasse, & Vinitori Pro-
 cesilaum cum reliquis ducibus, qui Priamo
 bellum intulissent, quorum facies, mores, a-
 eta quoniam diversa ab illis, qua ab Homero
 prodita sunt, nec eis consona, qua aut Phry-
 gius Dares, aut Dycitis Crataus historie man-
 davere, te moncant, quanta sint fallacia Dæ-
 monum, & cognitionis invecata mendacia, &
 imposita quoque moribus noxia deliramenta.
 Itaque cum iis, qui sapientes opinabantur, si
 Dæmon imposuit, si illusit ita, ut & adversa
 pugnantiæ crederent, & ab ipsa ratione
 prorsus abhorrentia, quid causa est, ut tam
 sedulo demireris, nostra tempestatis in Strigi-
 bus vana multa, delira pleraque & sibiipsis
 adversantia spectari? Illud potius demirare,
 fuisse eam Christi sapientiam, atque potenti-
 am ut quod Regibus, quod Oratoribus, quod
 Philosophis gentium ante illius adventum ma-
 lignus Dæmon, uti summum & admirabile, &
 omni sapientia dignum persuasit, id nunc ho-
 muncionibus, & mulierculis vix persuadeat hoc
 est, ut sese colant, ac ea qua ipse præcepit, pera-
 gant,*

*Illustre
 Christianæ
 doctrinæ
 argumen-
 tum.*

gant & quod in toto orbe terrarum omnibus
in nationibus propalam fiebat, ut gloriosum,
id nunc apud paucos clam, & minutis fiat in
angulis: Addeus plenum dedecore & ignomini-
a. Illudque pra omnibus dignum divina glo-
ria suspice, tam esse Christiana fidei solidum
fundamentum, ut non admittat malignus Da-
mon Striges ad sua commercia, si fidem ipsam
non abjurerint, Sacramenta non spreverint,
salutarem hostiam non prostraverint. Sic osor
ille Dei & hominum suis initiari sacrilegiis man-
dat nostra religionis desertores: Nempe quia ve-
ritas falsitas, luci tenebra, religioni superstitio
convenire non queant. Sed jam te puto fieri pos-
se ejus, quod interpergendum differuimus, cer-
tiorum, En tibi Strigem cum Dicaste, ad propy-
lea templi colloquentem. AP. Averte. DICA. Quid
novi Apisti? AP. Expetimus id a te, quandoqui-
de Phronim^o hic atq; ego huc venimus, ut Strigē
audiamus te coram, si modo id non sit molestum,
alterius mundi negocia recensentem. S T. Heu
mihi. DI. Bono sis animo, sine ullo metu loquere,
ne dubites, quin stem promissis, te quicquā ma-
li non habituram, si cuncta promiseris ingenuē
scelera tua, quae nullo modo latere queunt: Testes
habeo, & te inprimis, quod maxime optavi, con-
fitentem ream. S T. Dixi, quid iterum me excru-
ciatis? DI. Repetere opus est, non modo coram
duobus aut tribus testibus, sed plurimis, & mox
universo populo, si pœnas tibi legibus decretas
cupis

cupis evadere: Facturam te recepisti, quacunq;
mandarem, proinde spondisti tibi, me pratori te
non traditurum, qui igni exurendam majorum
more decerneret: Nihil aliud mando, quam uti
referas acta cum Daemonibus in cursu si ve in lu-
do. ST. O ludum mihi perniciosissimum, o me in
felicem mulierem. DI. Non opus est lacrymis, nec
ejulatu. ST. Quae so ne me amplius vexetis, oro
spatium, ut me colligam, deinde referabo, quic-
quid egi. DI Si vobis ita lubet, ejus ac quiescam
votis: Nam meliori & animo, & voce dictura e-
rit si in diem differamus posterum quaestiones,
quib. vos interesse, si modo non pigebit itineris,
libentissimè cupio. AP. Si non piguit à Gnofo ad
antrum templumq; Jovis vanas Minois & Ly-
curgi leges audituros pergere, nec mihi molestū
erit, mille passus conficere, ut qua jam si non ve-
ra ex Phronimi disputatione, saltem vero similia
videntur, propius certiusq; condiscam? PH. La-
zor te non mihi, sed veritati, aut si adhuc ea tibi
non constat, similitudini illius tantum tribuif-
se ac mihi certè corporis exercendi gratia, non e-
rit ingratum, huc ex oppido redire. DI. Manè
igitur ad nos, quam desideratissimi
venietis.

JOH.

96

J O H. F R A N.
C I S C I P I C I M I R A N -
d u l a n i D o m i n i C o n c o r d i æ q ;

Comitis

S T R I X

sive

D E L U D I F I C A T I O N E

Dæmonum.

D I A L O G U S S E C U N D U S

P E R S O N A E D I A L O G I

A p i s t i u s , P h r o n i m u s , S t r i x , D i c a s t e s .

D I C A S T E S .

*ADVENISTIS tempestivi, nam
Strix ipsa jam jam educetur ex
custodia. AP. En vincula trahitur.
ST. Siccine servantur promissa?
quid adhibetis tormenta confesse? AP. Nil tor-
mentorum, bona mulier huc est allatum. Phro-
nimus hic, atq; ego spectatum, auditumq; tan-
tummodo venimus, & quantum in nobis est, au-
xiliatum tibi. PH. Ita est. ST. Torquent me ma-
nica isthat, & arcti vinculorum nodi, vereorq;
ne aspera magis relabar in tormenta. PH. Jube-
as laxari vincula. DI. Etiam levare volo. ST.
Paululum*

Paululum respirare occipiam. *DI.* Bono sis animo nihil eorum, quae spondendi (confide) prorsus omittā. Modò tu stes promissis, nec aliqua in re de qua rogata fueris, ut nobis explicetur fallas fidē. *ST.* Stabo, nec fallā. *DI.* Ediffere nobis ea, quae mihi seorsim excipiente Tabellione, & nudius tertius, & heri vespere cōfitebāre. *ST.* Si mihi reduxeritis in memoriam percunctatione vestra, quam a vultis, ordine eo respondebo. *DI.* Quari te vos, *Apisti* & *Phronime*, do veniam. Nam vobis hodiē hoc prabetur spectaculum, *Adsis* tam ego, & monebo, ut ad rectam redeat, si prater orbitam flexerit. *AP.* Jvisti ne unquam ad ludum *Diana*, vel *Herodiadis*? *ST.* Equidem ad ludum profecta sum, qui si *Diana* fuerit, aut *Herodiadis*, nunquā audiui. *PH.* Dixerā tibi prididē, o *Apisti*, variis modis fallere dæmonē, quo tempore *Diana* colebatur a gentibus, & per terrarū orbē, clarū erat ejus nomē, & celebre: tūm gloriosū videbatur inter *Diana* comites numerari, quae, quāq; virgines dicebātur: tamen & *Nympha* vocabātur, placebatq; illis quidē *Spōse* nūcupatio sed effectus magis: quāquā ritu procuraretur legitimo. Nā frequētia ibi supra & adulteria: unde illa in poëmatib. *Homeri* repetit a frequēter: ἐν Φιλότῃ μιγαῖτα. Cū a fallacib. illis, siue *Diis* siue heroib. compressam, vel *Diana* comitē, vel *Nymphā* aliā, siue *Napaā*, siue *Orean*, aut *Dryaden* fabulabantur: & quanquā marissimas etiā & fluviales *Nymphas* amorib. dedi-

Ludus *Di-*
anae siue
Herodia-
dis.

Supra
Nymphas
rum.

tas, esset receptū gētib⁹, & vulgi cōsensione firmatū (Leges enim, sēpe Cyrenē, Leucotheā, Cimonocē, ceteras vel fluviorum; vel pelagi mēt⁹ itas DEAS:) tamē, quia in mōtes subvehi, quā in ūdis mergi salubrius, & Diana venatib⁹, quā Tritonū fluctib⁹, diversari, gratius apparebat, Diana ludū & choreas, ut illecebras magis adamarat. Deinde illexit alias sub specie Herodiadis Idumaeae, q̄ choreis oblectabatur. DI. De hoc Diana sive Herodiadis ludo etiā mēt⁹ in pōtificiis decretis, ubi sanctio cōcilij recitatur, quo pellimagas sanctitū est. PH. Existimas, Dicaste, hūc esse eundē ludū? DI. Sūt qui aasserāt, sunt q̄ novā haresin malint. PH. Ego partim veterē illū referre, partim scatere novis superstitionib⁹, planē credideri, ac si dixeris: antiquā esset iā, recētē accidentib⁹ (ut more Neotericorū loquar) DI. Egregiā distinctionē excogitasti, qua dissolvi queūt multa, eodē loco pēdēt iā: undē insignē erroris ansā captavere quidā, existimantes animo tantū, & imaginatione, nō corpore mulierculas istas sēper transferri ad ludū. AP. Ergo existimas corpore sēper transferri ad ludū? DI. Non utiq̄, quoniā interdū inventa, super trabe, tāto veterno pressa, ut plagas nō senserint: interdū scopis inter femoratā vi cōpressis, ut a velli dormientib⁹, nequierint, quib⁹ scopis ferri se putant. AP. Quid cause putas interfuisse, uti aliquādo vehātur corpore, nonnunq̄ etiā vehi dū sese autumāt sola imaginatione? PH. Quādoq̄, prestigiū est damonis, & vasa delusio, quādoq̄, ipsemet Strigū delectus. Proditū nēpe memini literis ab Heinricho & Ja-

Ludi Dianae mēt⁹ in iure pontificio.

An corporibus transferantur.

cobo Germanis Theologis, dixisse quāddā Strigē,
 alterutro, cū vellet modo sese illa tranare spacia:
 corpore vigili & quādoq; sola imaginatione, cū
 taderet itineris, tūq; sibi lecto decubenti prōptis
 quibusdā execrādis verbis nube quapiā cerulea
 totius ludi simulacra, tāq; in scena, reprasētari.
 P.H. Quid respōderes adversariis? D.I. Mirari pri-
 mū, quod uno ex modo itineris quādā in regione
 orbis quādoq; servato ab una quapiā sacrilegarū
 sodalitate, mulierū modos omnes sacrilegiorū,
 superstitionū, magicarū vanitatū metiri velint,
 & ad omnē orbis plagā prēdere. Proindeq; tam
 sapere sibi credāt, ut latissimam demonis ab ipsa
 creatione sortitā potestātē unū in pistrinū cōpin-
 gāt. Deinde cōtextū illū nō patiātur exponi mo-
 re aliorū, q; majoris omnino sūt prajudicij, ut e-
 xistimāt, differre q; ad nostrā pertinet, ab iis, qua
 fidē spectāt Catholicā. Demū aperte velint id nō
 esse, q; tamē posse fieri negare ipsi, nisi magna im-
 peritia nequeāt, & factū aliquando esse, inficias
 ire nō detur, nisi magna impudētia, tot myriadib;
 testiū refragantib;. Ac ne fortasse quispiā auda-
 cior diceret, se fidū exēplar cōcilij desiderare, &
 ejus, q; id retulit, majorē autoritatē. (Sunt enim
 apud Gratianū in versa pleraq; ppter quod inter
 alias fortasse causas hac habita est, ut nunquam
 ipsa ejus cōpilatio cōmunib; sit calculis approbata
 ut vice legū recepta sit, quibus reclamare sit pia-
 culū.) Sed ut omnia cōcedā, clausū os adversarij
 videtur distinctione tua, quā perspicui potest, par-
 tim cōvenire cum ludo illo cursum hunc nostra-

Varii mo-
 di vanita-
 tū magi-
 carum,

Gratianus

tium muliercularum, homuncionumq; partim ab illo diversum esse. Neque enim Diana hic as-
 sciscitur, aut creditur DE A Paganorum, neq;
 alia quapiam ea in regione per concilium dam-
 nata visuntur & multa nihilominus hic fiunt,
 qua nunquam ibi leguntur facta: communia
 tam cum aliis gentium superstitionibus, & ini-
 quorum daemonum ludibriis in perniciosis un-
 guentis, in puerorum sanguine innoxio, in circo,
 in cantamine magico, in maleficiis plurimis, in
 digressu corporeo per aeris intervalla: quem su-
 pra vires humanas motum, qui negaret posse à
 dæmone fieri, subiceretur, ut existimo, questio-
 nibus, ut religionis reus. Nempe scriptum est in
 libro illo sacro ab Uisitide, viro sanctissimo per-
 scripto, non esse in terra potestatem, qua dæmo-
 ni comparetur. Scriptum quoq; in Evangelio,
 Christum Dominum super monte, super tem-
 pli pinnaculo constitutum, Theologiq; omnibus
 pro re judicata circumlatum, obedire ad nutum
 corpora spiritibus à materia sejunctis, quoad
 pertinet ad loca permutanda. Atq; hac juris est
 disceptatio, illa verò facti ferantur istæne re ipsa,
 nec ne. Nam, ubi compertum est quicquam pos-
 se fieri, factum an non factum id fuerit, per te-
 stes tantummodò rescitur, quos habemus in nu-
 meros. PH. Non mirum eos uno ex contextu de-
 lirare, ex quo alii comprehendunt vera. Nam,
 ut DEUS ex malis elicit bona: Ita perperam in-
 stituti homines ex bonis mala conantur elicere.

Sic ex

Possibili-
 tas osten-
 ditur ex sa-
 cris.

Natura De-
 monibus
 obedit &
 quatenus.

Sic ex sacris literis omnes hereses hominum malitiâ, non culpâ literarum. AP. Quaso ne interpellatis percunctationem meam. Nam postea de iis rogare in animum induxeram meum. DI. Ipsam roga. AP. Animo ne, an corpore proficisceris ad ludû? ST. Et animo & corpore. AP. Quodnam isti ludo nomen est factum? ST. Domine ludus à nostris equalibus & comitibus dicitur. AP. Quoibas modo? ST. Ferebar non ibã AP. Quos? ST. Scamno mallei linarii. AP. Quâ fieri potest, ut id feratur nullo ferente? ST. Ferebat Amastius. AP. Quinam? ST. Ludovicus. AP. Homo fortassis, qui eo pollet nomine. ST. Non homo, sed qui hominis in effigiem se præsentebat demon malignus quem putabam DEUM. AP. Miror Christianum hoc nomen sibi aptasse demonem cunctorum osorem hominum. PH. Miraris vocabulum hoc à gentibus ad nos deductum imposuisse sibi eum, qui etiam in angelum se lucis transfigurat. AP. A gentibus, inquis? PH. A gentib. inquam, nam nec Græcâ nec Latina lingua, aut exempla, aut origine demissum id nomen (nisi fallor) unquam invenies, Litavicum tantum modo lega in Commentariis Julii Caesaris, unde & Luyssium parcè detortum Gallica lingua, mox latina Ludovicum, quo ille refertur. AP. Non contendo, præsertim hoc tempore, quo cum nostra Strige mihi sermo est institutus. PH. Dixi, quod mihi videtur, paratus auscultare prudentiori. AP. Sed oro, sincerè pandas tuos amo-

Dæmon
Ludovi-
cus & unde
id nomen.

Pedes Dæ-
monis an-
serina.

res bona Strix. ST. Quid cupis rescire? AP. Homo
tibi videbatur? ST. Homo præter pedes, quos sæ-
per ex anserē videbatur mutuatus, sæper gesta-
bat, in versos ita, ut retrorsū ferrēt vestigia. AP.
Quid causa putatis esse, ut facie reliquisq; mēbris
referret hominē, pedib; āserē imitaretur? DI Hoc
omnib; in libellis questionum leges, diabolū, sive
demonē, sive Satanā dicas, effigiē præ se ferre, ho-
minū, præter pedes. q; sæpē quidē in admiratus,
& cōjectatus id esse in causa, ne humanā speciem
ex integro mentiat, nō permissū illi, ut pedū si-
militudinē reddat: & pedes quidē præ aliis mē-
bris, cur reliqua nō cōsētiāt simulacro fieri potu-
it, quoniā affect^o p; pedes in mysticis eloquiis desi-
gnari cōsueverūt, quos p;pterea in versos & præ-
posteros gerat. Cur verō anserē præ aliis animan-
tib; effingere gressu voluerit, mihi fateor penitus
in cōpertū, nisi aliqua in anserē latentior sit pro-
prietas, q; malitiæ queat aptari. Verū nō memi-
ni ab Aristotele tale quiddā observatū, quin ve-
recundiā potius, spiritū recordor, tribuit ei avium
generi. PH. Potest ex antiqua gentiū suspitione,
quas dā etiā reliquias occultiores spargere volu-
isse generis humani public^o hostis, cui sub Inachi,
& sub Inachidos simulacro quondam sacra fie-
bant ex anserē: hinc illa:

Pedes in fa-
ris affe-
ctus notū.

Anser avis
verecūda.

Ovi. i. Fast.

Nec defensa uvant capitolia, quō minus anser
Det jecur in lances, Inache laute, tuas,
Seu, ut quidam legendum malunt:

Det jecur in lances, Inache, vacca tuas.
Plini^o authar est, dari solere Inacho, fluminis Ar-
giui Deo jecur āseris, q; avis aqua gaudet. Quod

erò Inachidi pbatur, eoque ex Herodoti historia,
 rescitū est, Aegyptios sacerdotes anserinis carnib.
 assuevisse: illic autē Isis, q̄ Diana est habita, ma-
 gna superstitione colebatur. Anser itē cane sagaci-
 or, ut ille ait, mirū in modū turbat silētiū noctis
 facili mē, cui nocti Dianā praeesse aut umabāt. Ejus
 autē avis fortasse demō simulacra desūpsit pedū,
 indicaturus, ut illa p̄vigil est avis, & expers so-
 mni, cū op̄ est intēta custodia: Sic ad ludū illū
 pperandū & in eo p̄noctandū & delitiis vacan-
 dū esse: Cujus alitis etiā pars aliqua in libidinem
 mulieres excitare diceretur. Potuit etiam esse a-
 moris cujuspiā occultioris & immanioris judiciū,
 cū p̄ditū sit memoria, anseres alieni generis ap-
 petuisse libidinē: notū apud Pliniū de puero nomi-
 ne Oleno argis & Glaucō Ptolomei regis Cithara-
 do, quorū amore capti anseres memorātur, quo in
 loco memoria lapsū arbitror Pliniū, quoniā nō O-
 lenū nomine puerum, sed Oleniū patrio nomine,
 Amphiloichū fuisse retulit in amatorio libro The-
 ophrast⁹. Nec illud usq̄, quāq̄ absurdū quoniā in
 delitiis mensa, palma pedū anseris quodā habita-
 sūt: significari voluisse, mēsa Delia dapes exqui-
 sitissimas, ac Aethiopicae Soli mēsa praeponēdas, cui
 nō leguntur anserum pedes appositi, quos adhuc
 Meßalinus Cottā terrere non excogitasset. Hac
 mihi magis arridēt, quā q̄ sapiētia nomine ce-
 lebrādieo videātur anseres, q̄ cū Lacyde Philoso-
 pho diversari etiā in balneis p̄dātur. Namq̄, hoc
 genus consuetudinis simile puta verim libentius
 ei, quā cum Dracone Locrensis Ajax diversa-
 tus fuerit: nec abhorrere à familiari voce ea, qua

Anser tur-
 bat silenti-
 um noctis.

Socratis aures circum sonabant: aut ab ea, quam vaticinatam fuisse Atridis, & Laomedontiada prolatum est memoria apud Pœma, quod sub titulo de lapidibus fertur acceptum Orpheo, nec ab omni ratione prorsus abhorrens, ut indicatâ pusemus velocitatem itineris, qua ferantur ad ludum, quandoquidem nullam avem legimus tantum itineris confecisse pedibus, quàm anseres, quos à Morinis usq; Romam pedibus venisse, Plinius est author. PH. Heus tu, aliene unquam forma pedes ostendebat, quàm, ut sic dixerim, ansericia, cum ad te veniret? ST. Nunquam alia. AP. Quo pacto accedebat? ST. Et vocatus à me, & sapè sua sponte. AP. Humanand semper effigie? ST. Nunquam nisi humana dum meum expeteret concubitum. AP. Q. qualem concubitum vetula rugosa! ST. Heu mihi, heu mihi. DI. Quid expavescis? ST. Videte, videte. DI. Vbi? ST. Ad murum. DI. Qua in effigie? ST. Passeris. DI. Salacissima nunc avis reddidit simulacrum non abhorrens à colloquio mulieris lascivia superantis omnia portentia libidinum. AP. Miror, quod nemo præter illam intueatur hanc passeris speciem. DI. Nemo quidem intuetur. AP. Mirandum profectò. PH. Quo pacto miraris? cum Lydi illius pastoris, cui Gyges nomen, non mireris annulum, etiam à Platone, Ciceroneq; celebratum. DI. Fit non tantum in spectris malignorum demonum, sed etiam in divinis prodigiis, ut quæ palàm fiant, à paucis quandoq; videantur,

Passer avis
salacissima

Gygis an-
nulus.

deantur: ac ut cetera sileam; illud Martini capiti assistens lumen fuit à paucissimis perspectum: de quo differit Severus Sulpitius, Et illud affulgens Ambrosio commentanti solus Paulinus aspexit. Sed ut hoc præsens demonis simulacrum à sola Strige visum sit: causam facile referam in amicisiam, quam cum illo constitutam habet: Ea sit, ut ejus non oculi solum, sed imaginaria potestas habitu quodam feratur in amatum. Nudius tertius tremefacta retulit ipsum amatorem in anguis formam spiris in volutum conspexisse. PH. Sic apud gentes in anguis formam, sicut etiam in avium speciem. Nam corvos itineris duces Alexandro fuisse petenti Hamonis oraculum legisti. AP. Vtiq; & Dracones, si ritè lecta recordor. PH. Num illos fuisse Damones corvina specie suspicaris? Eos quoq; geminos corvos, quos inter admiranda numerat Aristoteles, templum in Caria circumsterisse, quid tibi videtur mirum, cum legeris apud Plinium, animam vagam Hermetimi Clazomenii, & Aristeæ Proconesii corvinam illam speciem prodire ab ore solitam? Quam ejus esse animam nugabantur omnibus non perspectam, sed quibusdam hominibus. Minus quoq; mirareris, si novisses: quod Aristoteli proditum est, & ab aliis repetitum, de Thasio illo viro. AP. Doce, quaeso, quod illi feratur contingisse. PH. Observatum identidem ipsius ante ora simulacrum, quod aliorum obtutibus hominum minimè patuisset. AP. Ergo credi sive ani-

Prodigio-
sa non cer-
nuntur ab
omnibus.

Dæmon
forma an-
guis.

Corvi ge-
mini.

De eo Ari-
stoteles.

Morituri
vident
spectra:

106

mi levitate potest, morientib⁹, ut ferūt, benignos
malignosq^{ue} spectari quādoq^{ue}. Spiritus in assūptis
corporibus quos nō intueantur ali^j. PH. Quid nē
cū tot praeclaris viris & creditū sit, & ad posteri-
tatē literis cōmēdatū. AP. Recessit ne metus? ST.
Recedit ex vestro colloquio, atq^{ue} praesētia. AP. Tā-
tū ne formidas amatorē? ST. Ulm nō formidabā
sed postq^{ue} in custodia posita sū, & eo invito nostros
amores cōfessa mirū me in modū pterrefacit, ad
carcēris hostiolū & parvā fenestrā assistēs, quādo-
qdē me increpat, polliceturq^{ue} auxilio fore, si obsti-
natus reticero. AP. Cū ad ludū pgebas, nihī-
ne tibi unq^{ue} incutiebatur timoris? ST. Nihil pror-
sus. AP. Quotidiē illuc pergebas? an statis tēpori-
bius? ST. Ea nocte, q^{ue} secunda post Sabathū, & ab
eo hodiē quarta. AP. Interdiu ne quādoq^{ue} te cōfe-
rebas ad ludum? ST. Nunquam. PH. Hinc etiam
cognoscas licet vetustae superstitionis reliquias,
si tibi revocabitur in memoriam.

Tempus.

Nocturnis Hecatetriviis ululata per urbes.

Quae alio nomine Diana & Luna, ad quā preces
fundi solere à mulierib⁹. proditū est à Pindaro, cū
mares soli de rebus amatoriiis supplicare cōsue-
sent. Nox enim dicabatur, hujuscemodi collo-
quiis & adventante die terminus eis imponeba-
tur Vnde illud.

Nox.

Et me saevus equis Oriens afflauit anhelis.

AP. Fortē subest aliud negotium latentius PH.
Quod? AP. Id, cuius Menander meminit: ὅννε
τοὶ γὰρ θεὸς πλεῖστον ἀφροδίτης. D. I. Vterq^{ue} vestrū
scitē, sed

scitè, sed humanè differit, divinitus ego profectū
 oraculū offerā nō Apollineū aliquod vanū, sed q̄
 ab ipsa veritate ipsoq; manavit DEO. AP. Profer.
 DI. Qui malè agit, odit lucem. PH. Id sanè quāto
 verissimū. AP. Sed tu, bona Strix, cur non aliis
 noctib. choreis Diana, sive Herodiadis, sive ejus, q̄
 nuncupas Domina, non interfuisti? ut clarius lo-
 quar, cum Damonū prestigio (nā Dianā non esse
 DEAM ex Christiana religione rescivi, nec Hero-
 diadē, nec dominari spiritus immundos homini
 satis cōpertū habeo) cur, inq., non interfuisti, aut
 visa es interesse? ST. Nescio. AP. Parabas te an ex-
 pectabas eū, q̄ te ferret? ST. Circulo factō unge-
 bā me, & equitabā scārum, Inde subvehebar, &
 per aëra ferebar ad ludū. Quādoq; hostiā conse-
 cratā calcabā in Circulo, eiq; statim aderat Lu-
 dovicus, quo utebatur ad libitū. AP. Quod nā id
 unguētū? ST. Ex infantū sanguine maxima ex
 parte cōfectū. AP. Quid ungebas? ST. Hē pudet
 me fari. AP. O impudentissimā Damonū mere-
 tricem, quod nō puduit facere, pudet dicere! ST.
 Quid mirū? AP. Effunde venenū, vipera: quid
 ungebas? ST. Partes, quib. ad sedendū utor. AP.
 Quāmpudicissimè reserasti. Sed nosse a veo, quā-
 ta erat intercapedo tēporis à discessu domus ad
 ludi cōgressū? ST. Parva. AP. Quātula? ST. Mi-
 nor hora dimidio. AP. Quantum distabas à
 terra, cūm vehereris? ST. Justa turris altitudi-
 ne. AP. Sed quid fiebat in ludo, scire maximè ve-
 lim, quare, bona Strix, si me auxiliatū tibi cupis
 venisse, q̄cūq; illic gerebātur, differere ne pigeat

Vnguen-
 tum Ma-
 gicum.

Acta in lu-
 do Dianæ.

Et tanquam repraesentare mihi vestrum ludum:
 ST. Cum ad Jordanem ventum erat. AP. Jordanem? quid audio? PH. Hoc ad Jordanem iter
 tam parvo intervallo temporis confectum è existi-
 simo mendacium esse Demoniacum: nam, quæ
 majora mulierculis imponat ludibria, è magni-
 ficorum locorum quasitis vocabulis, eas majori
 tenet irretitas vinculo. Dimidio hora corpus
 humanum ex Italia ferri in Asiam nequaquam
 admittendum. Sed inde fortè aucupatus fabula
 colorem Sathan, quod Herodias illic habitave-
 rit. Sed miror, quod non in Scythiam profectas
 insimulet ad aram Diana. Quod fortè factum
 ab eo fuisset: si tam familiare illis nomen Scy-
 thie, quàm Jordanis: quem norunt, quicunq;
 in sacris domibus Evangelium recitari memi-
 nère, nec satis conveniens est ludo, sed imma-
 nissima cadi, Tauricum illud non sacrum, sed
 sacrilegium, ad flumen aliud vicinum forte for-
 tuna illas ducit, quanquam sunt, quæ fatentur,
 se non ad aquas ferri, sed ad montium cacumi-
 na. DI. Mihi non videtur impossibile, ferri ad
 Jordanem saltem duarum horarum spacio, ut
 ferè convenire inter ipsas Striges accepi earum
 ex ore. PH. Tantum igitur inter capedinis, quã-
 tum inter nostram hanc patriam, & terram Sy-
 riam, Phanicemq; interjacet, eas dimetiri pu-
 tas? DI. Potest Demon pro libitu movere corpora.
 PH. At non est consequens, ut tantillo tempo-
 ris moveat, sive super terram, Illyrium versus
 & Thraci-

Celeritas
 translatio-
 nis non in-
 credibilis.

& Thraciam sinistrorsum devehātur: sive dex-
 trorsum per Africam terram: sive recta Jo-
 rdio Magno Aegeoq; transmissa supra Corcyram,
 Peloponesum, supra Cycladasq; Rhodon, Cyprū-
 que despectantes, Jordanis ripa considant. DI.
 Quid prohibet? PH. Tui doctores, DI. Quo pro-
 hibent modo? PH. Eo, quo Thomas vetat, totam
 à Damone molem posse loco moveri, i. s. a repu-
 gnante natura: qua vetatur, integrum ordinem
 rerum, Elementorumq; disici atq; disperdi. Est
 enim contra humani corporis naturam, ut tan-
 ta celeritate feratur, qua simul & conservetur,
 & intereat. Vivunt enim: quas necesse esset in-
 terire, impetu aeris, quandoquidem natura i-
 psius vel mutata magno esset impedimento. Si
 rarefieret, maxime verteretur in ignem: si den-
 sa magis redderetur, majore nisu, velocitatis
 cursum praeiret, quod si totum moveres aë-
 rem cogitatione tua, ut sua Aristoteles firma-
 vit cælum, tum etiam & Philoponus apud Gra-
 eos, & Scotus apud suos adhuc te contra starent,
 intraneam quantitatis obijcientes naturam,
 qua se post se ipsum corpus per magnum illud ina-
 ne aëre nullo repletum, ferri oportet, atq; ita ab-
 hinc in Asiam secluso quocunq; impedimento
 resistentis flatus: multò plus temporis, quàm in-
 terponi dicant, absumeretur. AP. Rogo istas sub-
 tilitates in aliam diem excutiendas differatis:
 Ludum explica. ST. Cum eò perventum est, con-
 spicimus actutum sedere Dominam cum suo a-
 matore.

Thomæ
 sententia de
 potestate
 Dæmonū.

Praeses lud
 di quis.

Præses ludi
quis.

mature. AP. Quis nã ille? ST. Ignoro. Novĩ tam-
tãmpulcrũ esse hominẽ, atq; aurea indutũ veste.
AP. Sequere. ST. Ibi hostias cõsecratas afferim.
Domine, Tũ illa grato animo, hilariq; vultu
acceptas poni super scãno jubet & proculcari, &
lotio perfundi. AP. Quis tibi has dedit ad ludũ
ferendas? ST. Pernius Sacerdos, hoc in oppido na-
tus DI. Scelestissimus & nequissimus omniũ, quos
aut novi unq; aut ab aliis notos legi. Hunc mille
flagitiis deprehensũ judicavi ex auctor adum sa-
crũ, & tradẽdũ Pratori, q; de eo statim supplicium
sũpsit decretũ legib;. AP. Captũ nõ intermittas
eloquiũ. ST. Comedim; bibim; cõcubim;: quid
ampliũ nosse desideratis? AP. Per partes, ut ex-
plicetis volo: Quid comeditis? ST. Carnes, & alia,
Cibi appo- qua in cibũ solet quari. AP. Vnde vobis ille? ST.
fici. Occidimus boves sed reviviscunt. AP. Quorũ?
ST. Eorum, quos habemus: odio unumq; de vasis
haurimus ad cõpotandum. Deinde suum quaq;
mulier Demonem accersit ad explendã libidinẽ
suam, quiq; viri ex Demonibus amicam suppo-
nunt sibi. DI. De bobus videntur Indibria. PH.
Similia sunt iis, qua ille fabulatus est. AP. Quae?
Búρσας ἰπώσας & βόων ὑπέα μυνώματα. AP.
Similia sunt sanẽ Quid enim differt repens co-
rinthi bovis, & semitoctas mugire carnes: ab hoc
præstigio complicata pellis jam bovis, & exur-
gentis in pedes? PH. Tali enim monstro faginam
Argivis carinam misisse vocem admisserunt, &
Achillis equum vaticinatum. Qui enim loquẽ-
tem Xanthum non rejecit, ab eo putamus rejeci-

endum aut Pegasus, aut Dadalum, aut eum.

Qui Lybici spoliū referens memorabile monstri
Aëra carpebat teneram stridentibus alis.

AP. Sed si recipis ipse volantem Strigem: cur
subrides, cum illud legis?

Parrhasiae vixerunt Perseæ pennæ.

PH. Nihil video, si arte Demonum facta pennis,
si hominum aut ope, aut ingenio, etiam irri-
deo: Nec simile arbitror monstrum homini, aut
equo pennas ad volandum fingi, & equo linguam
esse, ad vocem inflectendam in verba: Quando-
quidem nullo miraculo sit, ut avicula multæ ar-
ticulatas, quibus assueverint, voces reddant.

Quanto facilius substantia Spirituali vel prava,
vel proba poterit jumentis lingua ita verti, ut
sermo proferatur. AP. Fieri id posse dicis? PH.

Quid ni? cum aqua sit natura: AP. Exemplo-
ne id firmare posses? PH. Vnico in sacro Numero-

rum volumine reposito, cum Ariolo Balaam
locutus scribitur asina: Idque ope angeli factita-
tum Theologis proditur, Cum nihilominus ne-
sciret ipsa: quid loqueretur, ducta ejus lingua
ad id promendum: quod commodum erat He-
braeorum exercitui, cui probum ipsum Spiritum
præfuisse, memoria proditum est: Ut fileam, quæ
de locutis bobus gentium historia prodant. AP.

Scimus, nec ossa, nec carnes inesse Damonibus,
quomodo comedunt, quomodo coeunt: ST. Sunt
similes carnibus, & ossibus induta ab illis
particula & crassiores quam sint mortalium.

AP. Possesne rei cuipiam eam conferre?

Vnde bruta-
torum vo-
ces.

Asina
Balaam.

ut indicium nobis praberet, quo membrorum nobis cognoscendam similitudinem insinuares? ST. Nescio, nisi quod crassiora sunt humanis, mollioraq; è stupra densata & compacta, constructa, etiam bombasio planè similia. AP. Stupram quidem intelligo Phronime, Bombasium non intelligo. PH. Xylinam prætulisse lanuginem crediderim. ST. Id rei intelligi volo, quod in lodicibus, infartiri solet. AP. Rem teneo, perge ST. Ubi saturata libido erat, domum referebamur. AP. Ibi ne te unquam invisebat? ST. Sapenumero, & me quandoq; cum ad mercatum irem, rediremq; comitabatur. Ac memini diem, cum vesperi ex oppido discessissem, regressura domū, ter congressum mihi, priusquam ad limen appulsissemus. AP. Quoto distat à mœnibus tua casa spacio? ST. Circiter mille passus. AP. Passeris idcirco pra se tulit spectrum. Sed mihi sanè venire non potest in mentem, quid sibi velit hic concubitus. PH. Ut lupulis istis fiat satis, si tamen esse queat satis iis, qui lassari dicuntur, non satiari. AP. Nec item fieri potest, ut animo capiam, unde nam illis constet voluptas. DI. Tantà referunt se perfundi, ut affirmant in terris non esse similem, atq; id pluribus de causis evenire posse conjector primum facie, quam sibi sumunt desertores illi spiritus, gratissima. Deinde membrorum magnitudine non vulgari: nam & illâ mulcent oculos, & hâc occultiores complent partes, prætereaq; fingunt, se captos ipsarum amo-

rū amore, quo nihil gratius miseris mulierculis.
 Quēnt & fortasse cōmovere intrinsecus aliquid,
 quò magis oblectentur, quæ cum viris nec secus
 evenire puto iis, qui Damonibus abutuntur
 succubis, quandoquidem scelestissimus ille
 sacerdos, cujus antè memineram, dicebat, se-
 se magis cum Damone, cui nomen Armellina fu-
 erat inditū, delectari, quàm universis, quib. cū
 coierat mulieribus, & ne putetis cognovisse
 paucas, etiam sororis habuerat notitiam, &
 ex ea filium sustulisse ferebant. Illud certè
 in quæstionis libellis repositum est: tamq̃ propen-
 so flagrabat Armellina cupidine, ut sæpe secum
 in foro ceteris non videntibus haberet comitem,
 ejusq̃, jussu & pueros infantes, quos ritu Ecclesia
 susceperat baptizandos, remitteret illotos domū,
 & hostiam non consecratam populo sustolleret a-
 dorandā simulato gestu verbis cōficiendi Sacra-
 menti, uti impietatem occuleret, & si quando e-
 am ritè cōsecrasset, versis in contumeliam pedi-
 bus, ejus figura, quæ ibi solet imprimi. Tollebat
 in altum, reponebatq̃ dandā Strigibus, ut fer-
 retur ad ludum. Demoniacus ille amor tot
 scelestorum erat causa facinorum. Eodem furo-
 re alius Florinam ita refert appellari, tām amat
 ardenter, ut mihi dixerit sæpius, dum de eo quæ-
 stiones haberem se mori malle, quàm eam dese-
 rere pulcherrimam fœminam. Itæam nūcupat,
 cujus cōsuetudine, & illecebris ānos quadragin-
 ta delectatus sit, eoq̃, devenit insania, ut aliū esse

Impietas
Sacerdotis

Florina.

H

DEVM non existimet. Is, fortè si panitere vellet,
 asservatur adhuc in carcere: Sed ne solùm puterit
 in religionem committere, qui tali amore capti
 sunt. pars eorum Athei pars DEI contemptores
 & ejus, quam sunt professi, desertores fidei, & in
 Rempub. extremè peccare condiscatis. Surripi-
 unt aliena. maleficiis omnia contaminant, a-
 dulteriis stuprisq; penitus immerguntur, pueros
 necant, eorum sanguinemq; exugunt, cient a-
 cerrimas tempestates, grandine vastant agros
 tanta strage, ut mitius egisse videantur, qui
 fruges antiquitus excantarent, cum in eos lex
 lata est, in duodecim pœtea tabulis reposita. AP.
 Ergo non solùm ab externis bonis, qua terra pa-
 rit sed etiam à cælo, ambienteq; nos aère damna
 moliuntur? DI. Eam interroga. AP. Toni-
 trua commovisti? ST. Et sæpè. AP. Gran-
 dine petivisti segetes? ST. Nec semel. AP.
 Quo ritu? ST. Agebam circulum, statimq;
 sese Ludovicus eò conferebat, non in viri, sed
 in ignis forma, tumq; fulgura, & tonitrus, &
 grando super illis maximè campis, quos cupiebã
 affici calamitate, AP. Cujus rei gratia stragem
 moltebaris? ST. Odio, non gratia. PH. Demones
 ipsis in carminibus quodammodo perstreptentes
 legi: cum sub DEORUM Millos nomine, veneficia
 illa, aut sub ejus persona, pœtea ingeniosus ita
 ciebat:

Gravitas
 secleris.

Tempesta-
 tes cient
 magi.

Ovid. me-
 tamorph.

Quorum ope cum volui ripis mirantibus amnes,
 In fontes rediere suos, concussaq; fisto,

Stantia

Stantia concutio, Cantu freta nubila pello,
Nubilaq; induco, ventos abigoq; vocoq;.

& quæ sequuntur. Sed nostra hac Strix, Medea potentior, grandinem etiam citavit, & advexit in segetes. At mentes quoque hominum illecebris, quibus sensum demulcent, pelliciunt in facinus. Nam illud

flammiq; severi

Illicitis arsere fenes, nec noxia tantum
Pocula proficiunt, aut cum surgentia succo
Frontis amaturæ subducunt pignora fœtæ,
Mens hausti nulla sanie polluta veneni
Ex cantata perit,

renovatum quodammodo nostro in hoc oppido vidimus. Sacerdos ille duos, & septuaginta natus annos erat, cum flammis è sarmentorum genere profectis pepulimusejus flammæ, quæis ferebatur in succubam. Alius quintum & septuagesimum supergressus annum: alius, qui octogesima vidit solstitia, eodem in ludo octies, in mense diversabantur. Itaq; complurium testimonio compertum est, neq; enim unam Strigem, aut duas tresvè sed multas, nec tres aut quatuor, qui succubis utantur Demonibus, sed majore numero depræhense sunt, referuntq; ipsi ad duo millia hominum frequentare ludum. AP. Mares tres aut quatuor nomine celebres posteritati tradidit antiquitas, pleraque igitur Medea, multe Canidia, nec una tantum Erisiho nostra tempestate. PH. Miraris sexcentas haberi Medæas, cum

tibi sit notum, sine admiratione una in urbe bis
 sex millenas Circes (sorores enim habebantur)
 inveniri. AP. Remtenco, neq̃, enim per latebras
 aut anfractus quærere sensum anigmatis oportet.
 PH. Hac itaq̃, tempestate, quã in pejor ruere
 omnia videntur factum mira providentia reor:
 ut plerisq̃, modis in animis fiaelium hominũ, ad
 religionẽ longẽ lateq̃, propagandam, firmatum
 iri voluerit fidẽ DEVS ipse. AP. Quibusnam mo-
 dis? PH. Tribus maximẽ. Rerum prædictarum
 eventus, miraculis divinitus peractis, & ejusmo-
 di nefandis ritibus retegendo scelere. Nã ad amuf-
 sim, bella, famẽ, pestilentiam, evenisse comperi-
 mus, tot annorum curriculis prænuntiata divi-
 nitus, quibus, qui sine fide essent, ut magnitudi-
 ne calamitatis obruerentur. Ita facile vel casu,
 vel fato quodam suspicari possent effecta ni vi-
 geret fides excitata nuper hoc modo in oppido,
 tot miraculis, quã ut per se fidem confirmant
 Christianã, sic ex accidenti etiã corroborat Stri-
 gum confessio. Quæ per testimonium ex omni sexu nu-
 merosam multitudinẽ, Dæmonas esse malignos
 cognoscimus adversos Christiane veritati, quam
 omni conatu, quo magis perdere & infuscare mo-
 liuntur, tanto magis sit ut erigatur longẽ lateq̃,
 refulgeat. AP. Ritẽ deduxisti. Sed tu bona Strix
 & pueros etiam necasti? ST. Plurimos AP. Gladio,
 an fuste! ST. Acu & labris. AP. Quomodo!
 ST. Ingrediebamur noctu domos inimicorum,
 & amicorum, etiam quandoq̃, reserebantur no-
 bis

Religio
 Christiana
 tribus reb.
 Urbana.

Striges ju-
 gulant
 infantes.

his janua, dormientibusq; parentibus arripiebamus infantes, quos cum ad ignē posuissemus, forabamus acu sub unguiculis, & admovebamus labra, suctūq; tantū sanguinis, quanto repletur, extrahebamus. Hausti sanguinis pars deglutiebatur, pars ad servabatur in pyxide ad cōficiendum unguentum, quo nates abluantur priusquam defereremur ad lūcū: DI. Ac ne credatis, aut mentitas aut imaginatione somniorū, tūm diversiari in domib; parentum, quorum filios interficiunt: Inveniunt pueri lactantes pertusis digitis, & obducta sub unguiculis cicatrice. AP. Miror pueros cum pungerentur, non vaguisse. ST. Sopiuntur ita, ut non sentiant: Sed ex pergefacti miros edunt ejulatus, agrotantq; & interdum moriuntur. AP. Cur non obeunt universi? ST. Curamus nos edocta remedia, quibus inde nobis provenit lucrum. AP. A quibus edocta? ST. A Daemonibus. AP. Probabile id mihi non videtur. PH. Non ignorat vires herbarum Damon, quas homines etiam novēre, nec tamen debes ignorare multas in Aesculapij templo medendi regulas inscriptas olim, quas inde sumpsisse Hippocratem, & in suos libros contulisse, memoria proditum est. Multa quoq; vulnerum & venenorum remedia mādata sunt historia per sonnum reperta. Nec non in templis Pasiphaēs & aliorum, qui Dii putabantur, ut ante patefactum est, dormire solitos legimus, qui morbis

Dæmones
moment
de reme-
diis.

Aphorismi
Hippocra-
tici unde.

Promissa
demonū.

Divitiæ.

querebant opem sibi per quietem revelandam.
 AP. Quid vobis vestri promittunt amatores?
 quid sperare jubent? S. T. Vitam, divitias,
 illecebras, quibus fruimur, continuas. AP. Num-
 mos ne unquam tibi largitus est? S. T. Aliquos o-
 lim dedit, qui evanescere, pauculos mihi reser-
 vari quadrantes. A. P. O ingentes diviti-
 as! quid si Cresi Gazæ clauderetur in Sponsioni-
 bus, multoq; magis, qua Alexandri fuit, quadra-
 ginta millibus mulorum vecta, si Curtio credi-
 mus, aut si Plutarcho μυρρίοις ὀρεῖσιν ζῶν-
 σιν καὶ πεντάκις χιλιάσι καμήλοις. P. H. Satis
 huic hominum feci videtur, si tantas volu-
 ptates præset, quantis nec Sardanapalus, nec
 Smyndirides, nec Straton abundabant. AP.
 Humana ille, quanquam obscæne, hæridicu-
 la & vana. P. H. Vanas neutiquam dixeris,
 eo si vocabulo notasti commentitias, imagi-
 nariasque. D. I. Ego quidem partim veras e-
 xistimo, hoc est, ipsæ consistentes, partim ina-
 nes, & nulla rerum basi fundatas, præsertim,
 quæ produntur à quibusdam de transformatio-
 ne, deq; bobus jam comestis, & revocatis ad vitæ,
 conjectis in reservatam, & extentâ pellē ossibus.
 Sed quæ per aerem frantur interdum etiam sa-
 penumerò comedant, bibant, incumbant, succu-
 bant, id neutiquam abijciendū, tanquā falsū &
 abhorrens à veritate. Possem vobis plurima præ-
 clarissimis asserta testibus narrare, nisi vere-
 rer, ne vos defraudatos expostularetis, quasi
 tempus

tempus audiendæ Strigis concessam vobis ex-
 puerim. AP. Differas oro, in diem posterum.
 D I. Ille questionibus aliis jam deputatus est:
 Sed si mecum prandere in animo est, quan-
 quam ruri, tamen non deerunt obsonia, ad to-
 lerandam famem. PH. Non est recusandum a-
 mici convivium eo nomine magis dignum, quo-
 minus cibi, plus sermonis apponitur. AP. U-
 trumq, placet, altero corpus, altero pascitur a-
 nimus. D. I. Percunctamini à Strige si quid
 mavultis, vicarium hunc relinquam tanti-
 sper, dum redeam: Nam mense preposito, quid
 efficiendum sit, interea mandabo. AP. Si-
 gnum aliquod habebas, quo ille se conferret
 vocatus inter circulum? S T. Si secessissem,
 & bis vocassem. AP. Qua de causa non ter aut
 quater? S T. Ignoro: Ita enim instituebat, enixeq,
 monebat me: ne ter vocarem. AP. Quid hac in-
 re sentis Phronime? PH. Demonum isthæc pacta
 ab ipso met pendent, nec solum aperta, cujusmo-
 di hæc habentur, sed etiam occulta; de quibus &
 noster Augustinus, & alii verba fecerunt. Ne-
 quaquam tamen crediderim, naturalem inesse
 causam huic binario, nec indicare eo voluisse
 puto mysterium Dyadis à Mareta Chaldeo,
 per Pythagoram ad Platonicos devolutum,
 sive is Zaretas vocandus est, Origenis more
 in lib. Φιλοσοφούμενον, sive scribendum Za-
 ratas, quo utitur verbo in designando Pytha-
 goræ præceptore Plutarchus Cheronensis:

Dæmones
 bis vocan-
 tur, non
 ter.

dum Tymeï Dialogi particulam interpreta-
tur, seu magis Zaradus dicendus sit: cum in
lib. de legibus à Theodoro Theologo citen-
tur (ἀγαθὸν νόμος: quid enim Dæmoniaca de-
re cum hac Theſtili philosophandum? Sed
potius hic latere aliquem dolum fallacissimi
hostis existimo, aut ut sanctissima Trinitati,
qua DEUS est, non consentiat etiam in voce,
aut ut avertat magis à nostra consuetudine
religionis, aut alia, quam ignoramus, fallacia
prodita antiquis gentib sub pari numero, quem
volebant, dicatum inferis, ut imparem superis.

Par nume-
rus inferis
impar su-
peris dica-
tus.

AP. Perplacet sed an (Strix) tibi constabat ab a-
matore delusam esse. ST. Nunquam. AP. At cum
evanidos conspiciebas nummos? ST. Quoquo
modo, sed non advertebam, redibat enim iden-
tidē, & multis me illecebris obligabat. AP. Quid
ille petebat à te, cum tibi tanta pollicebatur, cum
tecum habebat rem, cum ardore te, & se miro
tui captum amore simulabat? ST. Nihil aliud,
quàm Christi fidem reijcerem, nihil in eo spei col-
locarem: Sed ipsum amatorē, ejus vice colerem,
genu ipsi flecterem: DEVM meum existimarem.

Sathanas
coli vult.

PH. O pessimum Spiritum, verè Sathanā, apud
Hebraeos aduersarium, apud Græcos Diabolum,
apud Latinos calumniatorem! Excogitari ne po-
tuit calumnia major in DEVM? quam ut suis
verbis gestiret illi præripere Divinitatem: & sibi
eam arrogantissimè & mendacissimè prorsus ad-
scribere, unde fortè nomen adamavit Damonis,
sive

sive qua scientiam, sive qua timorem indicaret, sed struere calumnias, illi praeipuum. Sic primum hominem illudit sub Deorum nomine. Unde Calumniatoris exortum vocabulum, Justinus Philosophus & Martyr asseruit. AP. Sed quo pacto discernebaris ab aliis, qui religioni Christiana vacant. S T. Nullum erat discerniculum, ad adem sacram quadragesima tempore sacerdoti confitebar hoc ipso dempto, omnia delicta: Accedebam ad altare, cum ministraretur sacra hostia, nihil inter me & alias mulieres intererat. Ne hoc mihi vetuerat amator. Solum monebat me tacite, dicere quapiam & facere clam nonnulla, quib. peractis nihil amplius requirebat. AP. Effare cuncta. S T. Festis diebus cum essem (ut fit) in Ecclesia, & alta voce legeret Sacerdos, praeceperat, uti summissa ego dicerem voce: Non est verum, mentiris. Cum verò tolleretur supra Sacerdotis caput hostia, ut averterem oculos, jubebat, ut quæ flexis post tergum manibus, sub veste digitos (ita ut nunc aspiciatis me facere) complicarem. Deinde me nihil omnino referre ad Sacerdotem de nostris amoribus, & commercio, nihil de iis, quæ pertinerent ad ludum, enixe mandabat: Cetera dicerem, non dicerem, existimabat nihil referre. Mox cum mihi appulsa ad aram poneretur in os cōsecratū Christi corpus volebat sensim me illud educere, abstersione bucca simulata, & emunctorio linteolo cōvoluere, deferendū ad lu-

Dæmon
quid signi-
ficet.

Calumni-
ator.

dum, ut illi eis, quos accepisti, modis illuderetur. Duas quoque hostias consutas veste gerebam mecum quibus prestari dicebat mihi, ne confiteri possem, quare rogabar à Judice, quo urgente & minante tormento, jussit malignus ille, ut in trullam congererem quam mihi custos Carceris paraverat. AP. Paruisti? ST. Paruim. Sella remque prodam maxime horrendam: cum baculo illas confregissem, emanavisse sanguinem animadverti. PH. Me nequaquam aures posthac hausure talia non sunt. AP. Nec mea. PH. Dicasti redeunti ad nos, si placet, occurramus. AP. Per placet occurramus. DI. Secedamus in hortum paulisper, & deambulando fortassis obsonabitis famem, illa reducat in carcerem. AP. Nunquam in animum induxissem meum potuisse tot scelera excogitari. Ego quidem prius facile ignovissem huic hominum generi, cum existimarem levitatem esse in causa, ut in hunc maxime inducerentur errorem, prestigiisque deludi Strigem credebam. Nec ipsas jurarem non deludi. Sed, ut nunquam religionis Christiane veritati non assensus sum: Ita parcendum tam impiis ejus temeratoribus non consentirem. DI. Si effecero, ut constet hoc ad Christianam pertinere religionem, & tot adduxero testes, ut non credere fere non queas, multa esse in ipso ludo, quae verè, & ut inas dicere consuevimus (verbum hoc mihi, si placet, comdonato) realiter peraguntur; Puto te obstinacius non

ius non reluctaturum. AP. In neutram adhuc
 partem inclinat animus DI. Dic, oro, vidisti
 ne mortuum quempiam suscitatum? AP. Non
 vidi. DI. Credis mortuos posse suscitari? PH. Mortuorū
in vitam
revocatio.
 Non ibit inficias: Cum apud Poëtas id sit de-
 cantatum, apud Philosophos etiam scriptum,
 & inprimis apud Platonem ab inferis mortu-
 os resurrexisse. AP. Non acquiesco in re tam
 seria, tantiq. discriminis aut Poëtis, aut Phi-
 losophis, sed Evangelio. DI. Alia de re, que
 non contineatur in sacris literis, Exemplapro-
 ponam: Credis exire naves à Gadibus, & è portu.
 Ulyssiponis Lusitanie easq. modo conversas in
 Zephyrū per vigintiplus minus stadiorum My-
 riadas, ferri ad terram tam vallam cujus adhuc
 ignotus sit ambitus: modò impellente Zephyro
 per Atlanticum pelagus ad Indicum sinum ap-
 pellere. AP. Quid nī credam? DI. Cui credis? AP.
 Tot mercatoribus, qui dicunt, se tale iter pere-
 gisse: τῶν ὁπεία νῶτα θαλάσσης. DI. Eosne allocu-
 tus es unquā? AP. Ego quidē nunquam, sed cum
 eis mihi fuit sermo quic a propriis auribus hausis-
 se ab iis, qui navigarunt, affirmavere. DI. Nōn
 possent illi te deludere? AP. Sed quis ambigeret,
 viros graves mendaciis delectari. DI. Si ego tibi
 non pauciores numero, non minores grauitate
 testes produxero in medium, qui ferri ad ludum
 Striges jurejurando etiam cōfirmavere qui De-
 mones muliebri specie succūbere viris qui muli-
 eribus, tanquam viros incumbere Dæmonas,
 adiecti.

Autoritari
 suus locus
 relinquen-
 dus.

adacti Sacramento confessi sunt. nonne acquiesces: PH. Aut imprudentis viri, aut pertinacis esse censeretur ni id faceres. AP. Quā obrem? PH.

Quoniam cum multi aliqua una in re conveniunt animo, & in ea confirmanda, una voce consentiunt non debet verisimile videri, ut quispiam r. fragari iure queat nisi forte aliqua inductus ratione sit quæ tatarum habeatur virum, ut communi illo consensu firmatam opinionem demoliat quæ tibi affore neutiquā ipse crediderim. AP. Hoc tuum Epicherema nonnihil haberet roboris si nō applicaretur rebus, quæ supra naturam viderentur, sed quæ in communi usu hominum versari soleant. Propterea non repugnavi navigatione classis Hispania, Diana ludendo repugno. PH. Multo magis adversari quis posset predicantibus Indicum iter, quā ludum nocturna Hecates, quoniam illud non fuit ullo modo cognitum antiquitati, signa tantummodò quadam reperta, quibus ex India quondam ad Hispaniense littus, navigium nescio quod, appulisse memorant. Nunc ex Europa per pelagus Aethyopicum navigatur in Indiam, & iam pictis tabellis signati sunt portus & littora. Præterea non cognita modo vetustati Insule fuere miræ magnitudinis, quæ nunc inventæ sunt, sed nunquā cuiuspiam voce prodita terra illa vastissimi tractus nostra ætate cōperta. Quam si Philosophi, qui plures imaginati sunt mundos, in rerum esse natura, cognovissent,

Navigatione
Indicam
incredibilis
quam
iter ad ludum
Diana.

Plures
mundi.

vissent, eo fortassis argumēto ducti, majori cum
 ratione videri potuissent insanire. Earum cer-
 tē nec Strabo, nec Ptolomæus, verbum fecere, nec
 qui habiti fabulosiores meminere. De Strigi-
 bus verò & in veterum & Neotericorum libris
 aperta mentio. AP. Propendere animum, jam
 jam mihi nescio quo pacto sentio, ut in tuam
 vergat sententiam. Sed testes, quos ducere in
 medium pollicetur Dicastes libenter audirem,
 & si quas haberet, præter eas, quibus est usus,
 rationes. PH. Inconstantis animi signum est
 vacillare, at modo illuc pergere modo isthuc
 inclinare, nam prius ea, quæ dicebamus, si
 non vera, certē tibi verosimilia satis appare-
 bant, subinde repugnabas, & jure tibi pu-
 gnandum esse contendebas, nunc propensione
 quadam animi ferri te nostram in sententiam
 fateris, quibus de rebus instabilem colligo senten-
 tiam, Si non Ironia te usum fortassis existima-
 rim, nempe assuetum poetarum ludicris aut Di-
 alogis in Socraticis diversatum: E quibus cer-
 tum quiddam & statum corrogari, vel nunquā
 vel magna cum difficultate potest. AP. Nihil dis-
 simulo, nec judico tecum mihi esse opus Ironia,
 sed in re tanti præjudicii nollem assentiri teme-
 rē: Commodius mihi videtur (modo cum mode-
 stia id fiat) subdubitare. Atq; hinc inde, modò
 tibi, modò Dicasti retegere mei animi imbecilli-
 tatem, tanquam vomicam Chirurgo. Est enim
 (si rectē memini) à magni nominis viro prola-
 tum,

tum, pedetentim gradiendum esse in rebus ejus-
 modi, quæ captus nostros facile superare viden-
 tur, ne si contemnantur, statim impia nobis ob-
 repat fraus, quæ verò, si actutum suscipiantur,
 superstitio nos anilis irretiat. Ego quidem, etsi
 fui dubius animi, & ambigendum mihi videretur,
 nunquam tamen obstinato animo sum reluc-
 tatus, PH. Si sic affectus es, ut intellectu, non
 voluntate velis hac in re uti, benè utiq; de te spe-
 randum, sed illud semper, cum in omni re, quæ
 discrimen asserat, tum in hac præcipuè, de qua
 differimus, observato, ut nunquam præcedat
 intellectum affectio. Sunt enim, qui ordine præ-
 posito in doctrinæ studiis gradientur, prius
 quid verum sit, sua voluntate decernentes,
 quàm ipsum mente considerantes verum. AP.
 Magna teneor siti nosse quid allaturus sit in hac
 re Dicastes, quem ad nos redire conspicio. Non
 queunt enim non præclara esse, si promissis stare
 voluerit. PH. Sed antè nostram eximere famem
 oportet, mox & tuam sitim. DI. Paratum jam
 prandium, & in multum diem disputationem
 protraximus, cum corporis, quod satis est, ad
 quotidianam ejus ruinam instaurandam
 dederimus, quod reliquum disputa-
 tionis fuerit, aggrediemur.

Cognitione
 antecedit
 censuram.

JOH.

JOH. FRAN- CISCI PICI MIRAN-

dulani Domini Concordiæq;

Comitis

STRIX

sive

DE LUDIFICATIONE

Dæmonum.

DIALOGUS TERTIUS.

PERSONAE DIALOGI

Apistius, Phronimus, Strix, Dicastes.

APISTIUS.

NOST QUAM exempta fames epulis
mihi, Dicastæ quæsitore, liceat à te
sciscitari ante omnia id, quod ani-
mo meo non scrupulum, sed lance-
am intulit, si concedatur verum es-
se, quod ab illa Strige nostris est auribus inge-
stum. DI. Liceat ut lubet. AP. Non satis mihi
faciunt, quæ dicuntur, à quibusdam, dum ist-
hac portenta vitiorum tolerantur, fieri ali-
quando iudicium in subterraneis locis, quo de-
bita luant supplicia, qui sese sceleribus immer-
sere. Num satius fuerat, si prohiberentur quàm
si plecterent.

Cur Deus
magices
artes tole-
ret.

*si plecterentur admissa: DI. Satius utiq; si id re-
feras ad eum, qui commisit scelus, à quo si absti-
nuisset, utiq; sibi ipsi consulisset egregiè. AP.
Cur permissum, ut committeretur, Num divi-
nius putamus futurum fuisse, si divinitus veta-
retur: DI. Vetitum quidem lege, non actione. AP.
Cur actio illa permissa? DI. Quia libera, & in
hominis arbitrio reposita. AP. Num melius erat
eum, quem in isthac impietatis precipitia lapsu-
rum DEVS non erat, nunquam natum. DI. Me-
lius omnino quo ad ipsum attinet in scelere usq;
ad vita finem perseveraturum, si matris in ute-
ro fuisset extinctus. AP. Si nunquam fuisset, pu-
tas ne illi melius? DI. Cui? AP. Ipsi. DI. Inanis
questio, quando quidem hac ipsa tam sibi adver-
santur, ut alterum perimatur ab altero, & ipsi
quod concipimus, nihil esse, ei quicquam nec
prosperi continget, nec sinistri. AP. Cur igitur
summa DEVS bonitate eum, quem ad eterna
tormenta noverat, creavit. DI. Propter ipsius
summam bonitatem. AP. Quòd hoc fieri potest?
DI. Eo potest, ne DEI bonitas infinita vincatur
ab humana malitia, atq; in hanc sententiam re-
spondisse dicitur Petrus Apostolus Simoni Mago,
eandem penè roganti questionem, si rectè habi-
tam inter ipsos disputationem, Clemens litera-
rum monumentis retulit. Videretur utiquam à
tàm sublimi creanda anima beneficio, necpe
infinita potestatis opere cessare propter homi-
nem, ipso abusurum beneficio, Adde quod, si ad
universas*

Colloquiū
Divi Petri
& Simo-
nis Magi.

Propter
improbos
Deus à cre-
atione nō
abstulit.

universas DEI monstratas mundo virtutes advertas animum, iustitia sese exerit eos amplexa, qui bonitatis & clementia munia fugere maluerit, quam sequi, nec propter ea aut extinguitur, aut minuitur misericordia, minus plectens, quam iustitia deposceret rigor: Eoque sæpe de scelere quicquam boni oboritur ex malis, eductum à DE. O ipso, quem adeò bonum pradicat Augustinus, ut mala evenire non permetteret, nisi majus inde bonum aliquod voluisset elicere, quod sæpe numerosi non semper, eruditis viris, quam non vulgo deductum inde conspiciuntur. Sint hæc pauca tibi exempli gratia pro multis. Venundatus à fratribus fuit justus Joseph eximio fratrum crimine, nil ultra requirit imperita multitudo, sed viri & eruditi & imbuti pietate cognoscunt, ex ea impia mercatura Josephum penè regem Aegypti constitutum, patrem, fratrem, familiamq; omnem ab interitu liberasse, atq; inde & multa & magna secuta fuisse mysteria. Ex Tyrannorum tormentis & patris cadib. Martyrum resplenduit & virtus, & gloria. Deum quid plura? Ex Christi morte, DEI eximia patuit bonitas, universi generis ab aeterna morte redemptio, & reſerata porta pietati atq; iusticia. AP. Exemisti scrupalum, quo infestabar, si inter veritates, id quod audivimus, repomendum erat. Nunc id, unde sequatur historiam esse ludum hunc, non fictitium com-

Malis Deus ad bonum utitur.

Josephus v. dicitur.

Ludus Divinus res vera non ficta.

mentum, ut facturum te recepisti, differe.
 PHR. Historiam omnem recepturus es? AP.
 Minime, nam Samosatena illa meracissima
 fabula cum sit, sub vera tamen narrationis
 titulo circumfertur, sed & plurima adeo
 sunt incerta, adeo duplicis fame, sepeque
 multiplicis, ut parum distare videantur à
 fabula. PHRON. Ritè sentis. Nam ut inter fa-
 bularum tenebras, quanquam nonnihil inter-
 luceat veri, sic inter narrationes historicas,
 quæ inter se pugnent, unam fortasse veram
 invenies, cetera falsitate cum labent, neces-
 sario sunt inter fabulas computanda. Neque e-
 nim verum cum verò rixari potest: Proinde
 mihi videor scire, Dicaste, quid sibi vellet Api-
 stius. DICAST. Quid? PHRON. Historiam te-
 stibus comprobatam plurimis, cui non collocare-
 tur ex adverso vel majoris, aut parvis authorita-
 tis alia. APIST. Sensum expressisti meum DIC.
 Polliceor me ostensurum, pertinere ad Christia-
 nam religionem, ut ludum hunc existimemus
 fieri, & historias plures inter se non adversas, sed
 maximè consonas asseram, & Strigem huc vo-
 bis reducam: Hic illam tu siste, & quando e-
 jus es custos carceris, jurejurando etiam adi-
 gendam, ut fateatur verum, multa quoque e-
 orum, quæ vobis adduxero testimonia, ex homi-
 nibus sacramento adstrictis accepta sunt, &
 posteritatis memoriæ mandata veritatis com-
 probanda gratiâ. APIST. Ediffere. DICAST.
 Possem

Autoritas
 indubitata
 fidem fa-
 cit.

possem tuas ad libros relegare magna cura de
 hac re compositos, sed quamquam Phronimo
 a non esses ingratus, quis se in omni scripto-
 rum genere versatum ea, quam habuit, di-
 putatione, pra se tulit. Tamen Apistio id
 non faceret satis, qui non multum hausisse li-
 terarum videtur, qua politiores sunt, & eos
 omnes libros, qui nitore & cultu carent, aver-
 sari. APIST. Damnas forte, Dicaste, Rhetorica
 figura isthac elegantem aut carmine, aut pro-
 sa oratione sermonem. DICAST. Nequaquam.
 APIST. Videri tamen nonnulli solent, qui Pa-
 risienses tantum literas, hac est per quastun-
 culas chartis exaratas, (nam vidi eleganti
 & accurato stylo Parisiis scripta ab ipsis in-
 digenis volumina) dum callent, perosi sunt
 orationem continuam, aptè, distinctè, orna-
 teque compositam. DICAST. Eorum ego in nu-
 mero qui reponar? Cui planè perspectum, ita
 Joh. Chrysostomum, Basilium, tres Gregori-
 os, græcè: Hieronymum, Augustinum, Cy-
 prianum, Ambrosios alios latine ita fecisse.
 APIST. Etiam carmina scribere? DICAST. Car-
 mina certè eorum plerique: ut desinant di-
 cere, illis temporibus non fuisse id scribendi ge-
 nus. Nam hostibus fidei etiam carminibus resi-
 stebant. Nec desunt etiam nostra tempestate,
 qui ad sacra nostra facilius eloquentia per-
 trahantur, qua modo casta sit, ea sanè tam
 non potest damnari, quam optimum &

præclarum inter homines bonum, cui & ratio, & majorum suffragatur autoritas.

A P. Qui nam illi libri, & quonam editi tempore. D I. Plures habentur, sed alii annis ab hinc sexaginta editi, unus atque nostra. A P. Qui autores. D I. Belgas credo, aut Germanos fuisse, illius verò quem postremò retuli, duo sunt authores, ambo germani, qui uno malleo tundere maledicas procurarunt, & magis & justius, quam Nicocreon Cyprius Anaxarchum Abderiten. A P. Quo stylo compositi? D I.

Autores
mallei ve
nificarū.

Laus libri.

Eo, qui Parisiensis vulgo dicitur, perquestiunculas, sed multa subtilitate, quantum ea res patitur, & ut mihi videtur, veritate sanctorum virorum nixa testimoniis, nec mihi solum id, sed multis quoque visum Theologis, cujus postremi voluminis exordium cepit à Pontifice Max. finis Caesaris auctoritate comprobatus est. Laudatum publicè librum novimus ab iis, qui sacras profitebantur literas, in Agrippina Colonia. A P. Mallem mihi per te Dicaſte narrari, quæ ad nostram rem faciant, sive indo sive aliunde velis promere, quod sermone mihi magis noto, in me refundas. Nam & Phronimus hic cum adsit disputationi, ut multa alia quæ eis in libris non existimo contineri, differuit. Ita pleraquæ fortasse non gravabitur adyccere, nec non Strix, quæ jam approperat

perat, præter ea quæ retulit, nullis ad huc comprehensa libris, alia fortassis cumulabit. DI. Morem geram, hæc tamen usus præfatione veniæ, ut mihi, si quid fortè vestris auribus insuetum promam, penitus ignoscatis, quandoquidem, etsi latinæ græcæq; literas adamavi plurimum: tamen haud minori studio versatus sum inter Theologos, qui post habitum cultu verborum dignoscendis rebus vacare. PH. Minor est verborum jactura, quàm rerum: qui utrumq; præstare potest, antecellere iis, qui altero tantum nituntur, semper existimavi: Sed si altero carendum est, rerum cognitionem postponendam vocabulis nunquam putarim, quanquã tu, ut ex sermone collegi tuo, poteras abstinere ab hac culpæ deprecatione. DI. Dicam ut potero latinè. Primum omnium satis constat, eum qui demones esse negaret, à Catholica Ecclesiæ limine deijciendum, ut pote sacris literis multifariam, ipsiq; in primis Evangelio repugnantem. AP. Hoc omni dubio procul uti verissimum admitto. PH. Eijciendus etiam esset ab Academia & à Lyceo, quando apud Platonem Platonicosq; omnes, multa demonum mentio, à qua non abhorruit Aristoteles, quandoquidem in Ethicis, in Politicis, in Rhetoricis ejus nominis memor, ut cetera fileam loca. DI. Sed hæc differunt à nostris, quod bonos illi & malos Demones existimabant, Malignos ipsi omnes asserimus, quos quanquam Satana & Diaboli notemus appellatione tamen

Studium
rerum præ
ferendum
verborum
cultui.

Minor ver
borum ja-
ctura quàm
rerum.

Negans
Demones
alienus ab
Ecclesiâ
est.

Demones
nulli boni

Maleficia
fiunt ex pa-
cto Dæ-
monum.

l. 3. & seqq.
C. de mal.
& math.

demonis etiam nomenclatura signatos constat.
Hinc illa Prophetæ verba: Omnes dii gentium
Dæmonia: & Apostolus inquit, nollem vos fieri
socios dæmoniorum. Et illa quoq; ab Apostolo pro-
lata: dæmones credunt & contremiscunt. Ad
hec dum maleficia, in excantandis frugibus, in
dissolvendis & ligandis maritalibus thalamis,
in torminibus, quæ præter naturam fiunt, moli-
untur, pacto ea dæmonum fieri, nulli sano homi-
ni dubium fuit, atq; hinc apud Theologos & an-
tiquos & recentiores, apud sacras literas, &
Canones Ecclesiæ Romanæ, legesq; Cæsareas mul-
ta præcipiuntur. In Deuteronomio malefici & in-
cantatores jubentur interfici. In libro Levitico
Ariolos & Pythonico spiritu usos, lapidibus
obruendos lege cautum est. In XXIII. &
XXVI. q. decretorum, quæ Gratianus collegit,
pleraque licet inspicere AP. Apud Augu-
stinum in lib. de Civitate DEI, de Christiana
doctrina tam multa legi possunt, ut pauca
præterea requirantur, uti ne meminerim ju-
niorum Theologorum, qui non paucis in locis
adversum maleficia differuere, sed & apud
Civilia Jura in Justiniani codice multa con-
tra maleficos & Mathematicos collocata sunt
leges. PH. Et apud Philosophos quoq; juniores,
tam Platonicos quam Peripateticos pleraq; vi-
suntur, quæ huc possunt pertinere, Jamblichum
dico, Proclum, Porphyrium. AP. Uti non ab-
nuo, dæmonas esse, eorumq; malitia multa
posse

posse perpetrari, ita mihi quæ ad hanc rem propriè pertinent, manifestari cuperem, eant, ferantur ne ad ludum corpore, non voluntate duntaxat & inani spectro. DI. Torquere multos quidem consuevit hæc quæstio, occasione sumpta de verbis Concilii, cujus facta mentio est, quæ verba. s. quæstione, sextæ causæ supra vigesimum leguntur, unde creditum quibusdam corpore nequaquam ejusmodi ludis mulierculas & homunciones interesse, sed mente. Quapropter alii dixere, ludum hunc novam esse speciem hereseos, ab illa antiqua superstitione diversam. Alii eandem prorsus, sed ibi fieri querelam tantummodo, & decerni pœnâ iis qui existimarent, Dianam esse Deam, aut Herodiadem, & corpus humanum vi Demonum verti in variarum animantium corpora, & quæ raptum fortasse mentis ita discerni, dum fit, assererent, ut dignosci eo probeq; non posset internosci, corpus ne feratur, eò, quo mens ascendit, quandoquidem Paulus Apostolus id se dixit ignorare: sed cum feruntur istiusmodi striges corpore, non rapiuntur animo, & si raperentur, diversa esset natura raptus, à diverso profecta principio. Vehuntur autem volentes, & vigiles ad choreas, ad convivias, concubitusq; nocturnos, quæ de re probata est mihi tua disputationis hesperne distinctio Phronime, quæ veterem quo ad essentiam, novum, quo ad accidentia ludum hunc maleficarum decernebas. PHRON.

An Magi
verè inter-
sint ludo
Dianæ.

Raptum
non esse
imagina-
rium.

Si circum in antiquis demonum superstitionibus reperi, si unguentum, si cantamina, si per aëris spacia humanorum corporum digressionem, si paratas epulas, si concubitus, sub specie virorum & mulierum, quid reliqui est, ut non existimemus, vetus esse scelestorum Spirituum cum perditis hominibus commercium? Quod autem nonnulla reperiantur in hoc spectaculo demonum, quae plerisque praebeantur nunc, quae non antiquitus leguntur exhibita causas etiam aperuere planè relatas, in versipellem astutiam osoris hominum maligni demonis, qui aptavit artes fallendi, ut variis modis homines in praeceps variis illecebris pelliceret. DI. propterea placuit, quod attulisti. A P. Corpore igitur ferri putatis? DI. Corpore interdum puto ferri, interdum ita posse deludi, facile crediderim, ut malè affecta imaginaria potestate existiment, se ferri corpore trans Gargara, transq; sonantem Aescanium, trans & Amazonis ululatum Caucason armis, pennis etiam dedaleis, ut sic in somnis volitare se putent. Sed non propterea quaestionibus subijciuntur: quid nobis? corpore an mēte, domi aut Sardib inambulēt? Sed quoniam fidē quā sūt professae, negavēre, sacramētis illusere Christo cōtēto Damonē coluere, maleficia plurima perpetravēre, propterea in eas inquirim⁹, & cōvictas sceleris sive regibus, sive regulis aut eorū praetoribus plectendas tradimus, non solū freti antiquis Ecclesiae juribus, sed novis etiam, atq; identidem repetitis

Quid in
magis pu-
niatur.

repetitis Innocēti octavi primū, deinde Julii secūdi, maximorū Pōtificū: sed tamē cave ut existimes plurimam eorū partē corpore nō trāsferri. PH. Monui pridie hūc Apistiū, Dicaste, ne quod omnes aut plurimi, ut probabile opinentur, ipse abijciat, ut incredibile. Est Aristotelis Elogium:

Quod omnes proferunt, id falsū omninō nō esse. Quod omnes asserunt falsum non est.

Quo quidē persuasus Thomas Aquinas inter cōlites sua pietate, interpretarissimos doctores suā scientiā numeratus, existimavit, maxime in secundo commentario in Theologicas sententias, incubos & succubos Dæmones esse, quoniam multi & præclari viri in eam sententiam ivissent: Proinde Apisti, quod tam publica receptū est fama, tanto consensu eorum qui in literis benè audiunt, receptum, non abominare. DI. Optimè illum monuisti, atq; uti major huic possit haberi fides, huc accede Strix, jurato, & sacrosancto hoc libro, quem submisi tuis manibus, te tali jurejurando adactam scias, ut si se felleris fidem, si vel minimum mentita fueris, nec apud nos veniam, nec apud futurum seculum, te putes inventuram. ST. Juravi. DI. Corpore ne animo ferebaris ad ludum? ST. Et corpore simul & animo DI. Quomodo scis te sublatam per aëra ipso cum corpore? ST. Quoniam his ipsis manibus demonem, qui Ludovicus dicebatur, tangebā. DI. Quid tangebās? ST. Ejus corpus. DI. Tale ut unius cujusq; nostrum? ST. Mollius. DI. Aderant ne alij? ST. Maxima turba. DI. Ita omnes quotquot un-

quam subjeci questionibus etiam sine tormentis
asseruere, ita quotquot alii quasitores percun-
ctati sunt, una voce respondisse commemorant.
Quamquam sciunt, hoc non esse in causa, ut tor-
queri debeant, aut plecti, sed propter non serva-
tam fidem, quam promiserunt: Tamen uno ore
tàm mares, quàm feminae, sive in hoc oppido,
sive alibi terrarum ita loquuntur. Dicam
historiam non fabulam: ante paucos menses
in arce oppidi illa, quam vides munitissi-
mam, tam vastis ambitam fossis, tàm altis
præcinctam muris, gestabatur puer infans
à matre, ut sit, in ulnis, cum cum Sacer-
dos scelestissimus ille, de quo supplicium sum-
ptum est, ut fortè conspexit, (nam cum af-
fine arcis custode colloquebatur) actutum arsit
ad suetum. Proinde longior ipsa dies visa,
quàm iis quibus tenebris opus est, ubi nox ap-
petuit, sublatus à Damone, & per aëra de-
vectus est ad domum, ubi puer ipse jacebat in
cunis, exsuxit ejus sanguinem tantà copia, ut
evanida quaedam umbra, non humanus puellus
esse videretur: causa palloris & morbi penitus
incomperta, qui incendio adjudicatus, veni-
am sceleris perpetrati petiit, à parente ipsius
pueri, cujus tenerimum sanguinem exsorb-
erat, super altis illis manibus eundo, & re-
deundo. Eat nunc & Anthropophagos jactet
antiquitas, & nostra miretur atas in Eoi maris
insulis inveniri homines, qui carnibus vescan-
tur hu-

Historia
memora-
bilis.

Anthropo-
phagi no-
stri seculi.

tur humanis, cum in media Italia, in ora cultissima, & ab omni remota feritate, Demonum malignorum instinctu inventa sit numerosa sodalitas, humano pasta sanguine. Sed revertor ad te Strix: qualis coitus cum aëreo corpore? ST. Nescio quali corpore, sed tale novi, ut oblectarer magis, quàm cum meo viro. DI. Num tibi pavor & horror incutiebatur, scienti Demonem esse? ST. Non videbam, nisi humanum quiddam præter pedes, qui non ita sese offerebant aspectui, ut vultus, ut pectus, ut cætera membra. AP. O qualem aspectum? PH. Talem, ut absconderetur sævitia, & livor, mollitiesq; & reliqua, quibus illiciebamur, monstrarentur. In expectando in sylvis Adonis concubitu, fingitur Venus venatricis obuisse munia scilicet ut venatorem illiceret: unde Poeta ingeniosus:

Nuda genu vestem ritu succincta Dianæ,
Hortaturq; canes, tutæq; animalia prædæ.

Nec non Anchisa pastori non aliter illusit, quàm congrueret viro, qui ruri degeret. Sic apud Homerum in hymno canitur, quomodo sese Admeta virgini similem præsentaverit, & magnitudine & specie, unde illa, γῆ δ' αὖτ' ἄρ' ἐπαροίθε διός θυγατὴρ Ἀφροδίτῃ παρθένῳ ἀδμήτη μέγας, γὰρ εἶδος ὁμοίῃ.

DI. Dic latine. AP. Dichodierno more. PH. Non semper arriдет successus temeritati, in vertèdis Græcis ex tempore. DI. Verte si potes rectè, si minus utrumq;. PH. Anchisen stetit ante Venus, Jove

Anchises
fulmine
ictus.

Semele.

Callima-
chus unde
excaecatus.

Jove nata Tonante, Admeta similis puero forma, atq. figura. DI. Quid sibi putas voluisse illam similitudinem. PH. Satis quae praecedunt & sequuntur, ostenderunt. Nam illum petiit seorsum à suis ambulantiem bobus, & solitariū, splendoreq. excivit & gratia, in admirationēq. pertraxit mortalem se fingens, & narrata longis ambagibus genealogia, Deinde ad concubitus illexit. AP. Legi sane & Anchisen dedisse pœnas fulmine ictum predictumq. illi ita fore, unde illud carmen: Ζεὺς τε χολασάμεν & Βαλῆς ψολόεντι κεραυνῷ, Et quanquam proditur causa vulgati criminis eā mulctandum pœnā, tamen antea significat, quicunq. Dearum expetissent concubitus, eos cœlitus malè habitos. Sic & Semelem fulmine ictam fabulabantur: nec ab eo longè absūm, quin existimem secutos hac in re Callimachum, quanquam secus proditur ab Ovidio, Tyresiam lumine captum, ob cōgressum cum Pallade vel habitum, vel expetitur, tamen si honestiore vocabulo id sinxerit Callimachus ei evenisse, quod nudam Pallada cōspexisset. PH. Quid igitur? AP. Quoniam simulata omnia, ficta omnia aut reor aut ambigo. PH. Existimas priscis illis heroicisq. temporibus apparuisse Demones, quos ex nostra religione non dubitas esse malignorum Spirituum genus. AP. Quidni? PH. Cur expetivisse illos mulierum concubitus sub specie viri, virorum sub specie mulierum non credis? AP. Quoniam car-

nei non.

ne non sunt, ut veneris oblectare queant. PH. Dictum sapius, non ejus rei causa, sed fallendi gratia id contigisse. AP. Feruntur tamen Deorum Dearumq; filii, pridieq; dictum à te recorder, fundamentum aliquod substituisse fabulis. Unde igitur semen in maribus, in feminis partus? quibusex rebus pueri prodeunt infantes? PH. Non de nihilo dubitas quando etiam ex sacra Geneseos à Moyse narrata quopiam loco: dum mentio filiorum DEI & filiarum hominum haberetur, quidam ejusmodi significatos congressus putaverunt: Nonnulli ad justam & injustam progeniem maluerunt referri. Verum non ideo putandum, si qui filii dicerentur Jovis & Apollinis, ut ij existimentur ex Daemonum seminibus orti, quibus ipsi carent, sed ejus hominis filii, à quo semen, quo illi utuntur, desumptum est. Qui enim succumbit Demon, (ita mihi dicere liceat) femina, id est sub simulachro femina, idem Demon dum mulieri incumbit sub viri specie semen indit genitalibus in particulis. Itaq; mulier quæ ex illo concipit spermate concepisce putanda est ex illo viro, à quo illa ipsa genitura defluxit. Si qui verò deorum filii falso credebantur, veros ex alienis mulieribus partus subtraxisse, Daemonem existimandum, & praesentasse ius, quos illudebant, atq; ita decepisse iterum, ut suppositos infantes pro suis alerent. Quo pacto si qui contendere cuperent in eis, quos Deorum Dearumq; filios autumavit antiquitas:

guitas : nullum fuisse mendacium (quod e-
 quidem non existimaverim, cum pleraq; fabu-
 losa non dubitem) hoc pacto & ortum Aeneae &
 Achillis in Graecia, qui heroicis temporibus fuere
 celebres, defenderem. Nec non in Macedonia re-
 ginam Olympiam, & in Italia matrem Africani
 Majoris concepisse. DI. Eorum quae narraſti con-
 ſona videntur, Phronime, Auguſtino. PH. E-
 nim verò nō ſolum cōcubitu alliciebat ſæminas,
 ſed maſculam attentabat Venerem, unde faci-
 lè poſſet in animum incidere obſcænos puero-
 rum amores exemplo Demonum tentatos ab iis,
 qui ſeſe ſtorem eorum carpere dicerent, & ex A-
 ſia primum duxiſſe originem, atq; inde in Græ-
 ciam & Italiam, & ad Celtas uſq; parvo tem-
 poris ſpatio perductos. Nam raptus Ganimedis
 in Troia nulli dubium apud gentes antiquiſſi-
 mum exiſtimatum. Sodoma & Gomorra reliqua-
 rumq; trium urbium Aſiaticarum incendiū, non
 ſolum apud noſtros, ſed apud gentes notiſſimum.
 Orpheus ex Aſia in Thraciam, Graciamq; profe-
 ctus, ut Deorum multorū cultus, ita execrandi
 illius vitii ſuit autor primus apud Thraces, ſive
 ut alii malunt Thamyraſ prior exiſtimatus. In
 Graecia olim tam notū, ut conceſſum crederetur
 ab improbis: apud Celtas olim omni carere vitio
 Ariſtotele autore putabatur. Sed ut beneficio
 Chriſtianæ legis ea in ora creditur extinctū, ita
 maximè apud Perſas viguit & antiquo ſcelere,
 Chriſtianæ legis abſentia, quā, quid in moribus
 ſanctum,

sanctum, quid profanū sit, quid omninò scelestū,
 internoscimus. Itaq; non tam malignus Dæmon,
 ut oblectaret mulieres in libidinē pronas, natura
 illas ad conceptum stimulante, sed contra natu-
 ram excogitavit spurcam tetramq; libidinem,
 & premia iis, qui illam paterentur, pollicebatur.
 Alius ævum perpetuum, ut Ganymedi, quem
 non minus impiè quàm impudenter vana vetu-
 stas retulit in cælum: aliis divinationem, ut
 Brancho pastori, cui fabulabantur ab Apolline
 inspiratum vaticinium. AP. Ne quaso referas
 plura mihi, sanè ut nota, sic miror, quod secu-
 lorum decursu continuò non evenerint. & quid
 ab heroicis temporibus ad Scipionem ubi ven-
 tum fuerit, cani potest receptui. DI. Dic melio-
 ra, omni tempori omni ætati quæpiam contin-
 gere. AP. Cur ignorantur. DI. Sciuntur pluraq;
 non omnia AP. Cur non celebrentur, duplex ra-
 tio mihi succurrit: Altera quod ejecto à mundi
 principatu, per Christi & sanguinem & mortē
 maligno dæmone, nō ita frequenter, & in propa-
 tulo turbis illudit. Nam sub specie Divinitatis
 colebatur olim, nūc ut desertor, ut transfuga de-
 fertis, & absconditis diversatur in locis. Altera,
 quod omni hominū generi tendebat sua amoris
 retia. Nunc duobus tantum generibus hominum
 maxime satagit Venereis insidiari, optimo & pes-
 simo. optimū voco, qui sese DEO totis virib; dede-
 runt, calcatis & contētis illecebris, & omnib; vo-
 luptatibus, etiam honestis, hos impedit frequen-
 ter.

Nō omnia
 cōsignata
 in historiis

Causæ duæ
 cur hodie
 minus co-
 latur Dæ-
 mon.

Diabolus
 duob; ge-
 nerib; ho-
 minum in-
 sidiatur o-
 ptimo &
 pessimo.

ter, sed in occulto cum hac fiant, non produuntur nisi quandoquē ad aliorum salutem & exemplum. Pessimum appello hoc genus, quo de loquimur, Strigum: nō sit autem extorqueri ab eis suos amores & minus & tormentis oportere. Neq̃ enim de eis nisi inter consecratos liberē loquuntur. AP. Ergo sanctis hominibus, atq̃ iis precipuē, qui sese devoverint DEO, tendit amoris insidias. DI. Si eorum mores & gesta mandata literis novisses, nihil ambigeres Prodit Sulpitius Se verus, Martino illi sanctissimo illudere tentavisse Demona, sub Jovis, Mercurii, Palladis, Veneris persona. Num existimas eum cum mentiretur Jovem, regna pollicitum? Cum Mercurii, Eloquentiam, omnesq̃ artes ingenuas. Cum Pallada, sapientiam & bellicam disciplinam, cui nuncium jam ipse remisserat. Sub Veneris imagine quidnam deliciarum spōndisse conjectaris? qua cerussa, quo purpurisso genas pinxerit & labra. Num vestem versicolore, ludibundos oculos & illecebrosa verba putat prætendisse? Antonium quibus modis tentaverit Demon, rescias ab Athanasio, qui ejus gesta & mores literarum reddidit monumentis, Frāciscus. Francisco verò quantum injecerit caloris, testes habeantur nives, in quas, ut extingerentur incendia, ipse sese injecit? Quantum molitiei præsenterit Benedicto, spina te doceant, quibus in remedium pestis propriam cutem sciens volensq̃ curavit scrutiandam: non desinit
etiam

etiam si quædam oblatam respicit occasionem, aliquos etiam ex plebe hominum in amorem concubituq; manifestum pellicere. PH. Novus hominem assuetum pedestri militia, qui mihi nō semel afferuit, se concubuisse cum Damone, quem existimabat carneam mulierem, atq; ita rem peractam Vir nulla fretus astutia narrabat. In Hetruria cum esset, & Pisas ex negotio peteret, profectus ab oppido quodam Pisani, ubi, quam haberet pecuniam, alea ludoperdidisset, iter agens, calumnias jaciebat in Superos. Offeruntur illi mercatores in equis duo, quorum alteri mulier equum in clunib. insideret: iu pra celeritate viā morantibus, visa est desilire, quā manu apprehensam invitavit ad contubernium, ubi Pisas applicuissent, inter eundū libidine accēsus, ejus voticiā habuit. Peracto negotio lipothymia correptus, sex horis in campo jacuit semimortuus, & socius qui eodē itinere, sed longò post gradiebatur perlatum ad urbem: sex mensibus ager fuit, pilis omnibus amissis, caligas ambustas non secus ac exustas igne superficie tenuis asserebat. Recordatumq; se postea, sollicitatum ab ea, ne manu hastam teneret, cui ferrum insertum erat, in modum crucis, pollicitamq; se illi daturam pulchriorem. AP. De coitu satis mihi jam sit, cum ab ipsis antiquitatis primordiis procuravisse Damonem. PH. Omne commercium non lecti solum, tamquam rete pratendere consuevisse illum non ignores velim, atq; ut à bello Troiano

Draco.

repetam quid sibi putas voluisse Draconē illum cicurem, porrectum in septem cubitos, qui cum Ajace Locrensi biberet, vias illi praeiret, & veluti canis obversaretur? Quid pennae Dædali, quid ale Pegasi, & cætera fabularum monstris annumerata? Quid Philosophorum tam multa prodigia? Cur Pythagoras tam citò itq̃, reditq̃, viam quæ est ab Italia in insulam Siciliam? Cur Empeocles instar avis egit aërea itinera? Cur Abbaris sagitta usus Appollinea, ab Hyperboræis tanta ferè celeritate, quàm Boreas indidem profectus Pythagoram invisit. Quid vox illa Socratem avertens, non impellens? Quid Plotini familiaris genius? Quid anser Lacydi Philosopho contubernalis? Quanquam ut pauci sunt comparatione reliquorum hominum Philosophi, ita & plures & frequentius in libidinem pellebat, quam ad vanam gloriam concitabat, nec exterius tantummodo, sed sepe numero sollicitabat interius. Quod si parum putaveris referre, interiorē sensum, an oculos Daemon sub Veneris spectro petulanter incessiverit, Hieronymum sciscitare, qui quid magni illi viri, quorum vitas & acta mandavit literis, perpepsi sunt, te sincere docturus est, nec non quam ipse pertulerit posterorum memorie concredidit palam faciens, in carne verè mortua sola libidinum incendia bullisse. AP. Ergò verius etiam tentavit Hieronymo congredi? PH. A Severo quidem Veneris exprimitur nomen, & sub persona Veneris

neris Martino prætentas insidias perspectum est, sed rerexerit sese Hieronymo, an interius quicquam molita sit exactè non novimus. Te verò latuisse non puto Venerem à vetustissimis gentium autoribus dici solitam, & interius & exterius illabi: oculis cum se facit præsentem, ejus deprehendenda facilis via. At cum potestati sese insinuat imaginaria, sensumque ciet, non omnium est novisse arcanas insidias. Sic videas in Orphicis hymnis appellatam Venerem & visibilem et invisibile: Itemque, qui ab eo proficiscerentur, amores dicti, sagittis intellectibilibus vulnerare animas, unde in altero eorum hymno canit Orpheus, & apparere, & non apparere per illa verba: Φαινόμενη ἀφανής τε, in altero: ὧν οἱ μὲν νοεροῖσιν διείδουσι βελέμεναι ψυχὰς; ut intellectibilibus sagittis peti animas ostenderet Procli & Platonici. In hymno ad Lyciam Venerem illud est carmen σύμβολ' ἔχον νοεροῖο γάμος νοεῶν ὑμετέρων. ut indicentur intellectibiles nuptiæ.

AP. At DEVM illum fuisse censuit Apulejus, qui Socrati obversabatur, non Demonem. PH. At Plutarchus et Maximus Tyrius appellat Demonem de quo alter uno, alter duobus libellis differuit. Sed cur alius Demon Platonis, Zenonis vel Diogenis patrocinium dicitur suscepisse? Cur alius obversatus est Plotino? Nempe ut falleret neq;

Venusilla
bitur foris
& intus.

Socrati
Demon
sed Deus
affuit.

Somniade
Demonū
variis Stu-
diis.

Dæmon
quid.

neq̃ enim audiendi, qui varias Demonum præ-
dicavêre naturas, ut alios urbanis rebus dele-
tari censeant, rusticis alii, nec non terrestres
nonnulli, quidã verò maritimi habeantur. Gen-
tium desipientium isthac sunt somnia, iis planè
cognata quibus alios exercere medicinam, alios
curare rē nauticā, præesse alios divinationi, aliis
jura placere, alios arma versare nugabantur.
Sic Aesculapium & Podalirium immittere
somnia salubria. Sic Dioscuros marinis tempe-
statibus præesse fabulati. Sic Rhæsum Achillem,
& ante Troianâ tempora Theseum bellicis post
amissam vitam functos negociis: sed illi clām,
hic apertocampo. Tulit enim fama contra Me-
dos in Marathone simulachrum Thesei pro Athe-
niensib. decertavisse, quod & Plutarchus man-
davit memoriæ posteritatis. Putabant enim Dæ-
monas nihil aliud esse, quàm animos nudatos
corpore, proptereaq̃, mederi Aesculapium, judi-
care Minoem & Rhadamantum, Dioscuros ar-
cere tempestates, Amphilochem, Mopsū, Or-
phea, Trophonium vaticinari, Rhæsum & Achi-
lem & Theseum bellica tractare negocia. Iis o-
mnibus autor erat Dæmon, ut crederentur, quo
magis illicerentur homines, & vanaimbuti spe-
cie sibi tanquam heroum manibus facerent sã-
cra, à qua superstitione nec Platonem, nec Ari-
stotelem abhorruisse, perspectum est, dum maxi-
mis publicis rebus jura præscribunt, differentes
de civium & institutis & artibus, quin & no-
bris quoq̃ temporibus gestatos in phialis & an-

*pulis Dæmonas, planè receptum est: Et ex ventre & coxa tanquam Pytheo spiritu data responsa, ut agnoscamus variis temporibus varias fallendi vias humani generis hostem sub specie familiaritatis excogitasse. AP. Ita prorsus existimo, sed ludum adhuc non cognosco. DI. Pautatim in nostram sententiam traheris. AP. Non vi equidem, sed rationibus & testimoniis ducor. DI. Eodem te jurejurando ad actam scias ô Strix: Ignèq; hoc potenti, nobisq; vigili, mox aeterno nostris ab oculis remoto plectendam, nisi vera de ludo prodideris. ST. Scio utiq;. DI. Comeditis eo in ludo, hibitisq;? Nam de concubitu jam transactum est. ST. Ut mea in casa cum marito & liberis. PH. Pridiè tibi in exemplum proposueram mensam Solis apud Herodotum, & Soli Mensa So.
lis.
 num & Pomponium celebrem. Pauperes enim
 & Vulgus præter spem concubitus, gula plurimum elicit oblectamenti. Quid enim carnes illa apposita in ea, qua dicebatur Solis mensa? Cujus meminit apud Paulinum Hieronymus, tanquam rei celebri fama per vulgata: Sed quid fuerit non explicat, an eas cum ex terra promi Herodotus diceret. Mela verò Pomponius & C. Solinus cum scribant præberi divinitus, Dæmonum fuisse illecebras, illudendo gustui vilis plebecula, quis non advertat? Sed enim dum ab Herodoto dissentiat Solinus, & ab hoc Mela, num variè traditam superstitionem agnoscimus, quandoquidem ille in suburbano prato à*

magistratibus apponi nocte carnes, quæ com-
dantur die memorie prodit, à terra tamen præ-
beri illas, indigenarum voce perhiberi. Solinus
autem in loco noxiorum esse mensam illam nar-
rat, opiparis epulis semper refertam, quibus in-
discretè vescantur omnes, & divinitus feran-
tur augeri. At Pomponius ubi nam sit in subur-
bione an in carcere, nec verbum quidem, nisi
quod affirmari dicit, epulas nasci subinde divi-
nitus, & quanquam inter se non convèniunt,
numeris omnibus, hoc tamen illis commune, &
incontroversum mirabili modo præberi soli con-
vivium, quæ res congruit huic Dianæ convivio
sororis, ut perhibebant, Phebi, qui & sol nuncu-
patur. Eane etiam putaverimus pertinere, quod
Mela quoq; Pomponius in orbis terrarum descri-
ptione retulit: locum esse ubi crebrò noctu mi-
cent ignes, & ostentantur veluti castralatè ja-
centia, crepent cymbala, & tympana: audian-
turq; tybie, sonantes magis humanis? Convivi
speciem, magica etiam Ulyssæa præse ferebant
fuso per circuitum sanguine, ad quem sese Dæ-
mones sub diversis simulachris recipiebant. Quo
more Ulyssis animam ab Homero allicitam vi-
nitor ille, qui cum Proteſilai, & aliorum heroum
umbris diversari dicebatur, apud Philostratum
retulit Sanguinem nunc nostræ Striges tempe-
statis hauriunt: quod à pueris, sed magna ex
parte conficiendo profano illo scelestoq; unguenta
in vasis adservant: & hæc de convivio quanquã
viderè

Ulyssæa
magica
convivia.

Videri possent satis, tamen addam Achillis men-
 sam. AP. Quid hoc erit? PH. Nihil fingo, per-
 tinentare Maximū Tyriū, quod si feceris, refert,
 imò suis chartis aliquot secula, id est, ante mil-
 le annos exaratis relatum ostendet, sua tempe-
 state mensam Achillis notam fuisse ei simillimam
 cui dicunt se Striges accubasse. AP. Fidem ha-
 beo tuis verbis. PH. Nihabeas liber est apud ma-
 ipsius auctoris, & græcus, & donatus latio: in quo
 scribitur in Euxini maris insula templum
 Achillis esse, in qua sæpenumero spectatus, etiam
 ad convivium adhibuerit homines, illuc profe-
 ctos: Ibiq̃ue Potracum, Thetidem, aliosq̃ue
 Demones, atq̃ue ut ille suis verbis. δαίμονας ἑξ-
 γού: ut amittam, quod in illo videri Hæctora
 scripserit consueſſe, & à se Dioscuros inspectos
 periclitanti navi tulisse opem. Nam isthac non
 pertinent ad convivium Lemurum. AP. Non
 aliena videntur à Nerēi Oceanique convivia,
 quorum diversi Pacta meminere. PH. Ut Chri-
 sti convivium super ejus mensam in regna ipsius
 paratum eriperet hominibus Dæmon, isthac ex-
 cogitavit mortifera convivium. Sed ego non tibi
 convivium nunc à Pactis ullis decantatum re-
 feram, sed afferam, quæ mihi ante paucos annos
 narrata fuere magni viri præstantissima digni-
 tate & potestate amplissimisq̃ue divitiis præditi
 locupletissimo testimonio. Duodecim circiter ab
 hinc annis, Sacerdos quidam Rhetiis in Alpi-
 bus, dum salutaris hostiæ viaticum prabitu-

Mensa
 Achillis.

Nerēi &
 Oceani,
 convivium.

Historia.

rus esset egrotanti viro, isq. cum longius abes-
 set, quam ut pedes illuc & citò & facile perve-
 nire posset, conscenso equo, & lignea de collo su-
 spensa pyxide, in qua sacra erat hostia futura
 viaticum morituro, capeffit iter, quo in itine-
 re fit illi obviam, qui ipsum ad rem mirabilem
 contueadam invitet, assentitur imprudens,
 atq. ubi descendit equo, sese actutum per a-
 èra ferri ipso cum socio. & contuetur, & sen-
 tit parvo temporis spacio: collocantur ambo in
 altissimo quodam montis cacumine, ubi lata
 quadam pratorum superficies procerissimis ar-
 boribus cincta, & rupibus clausa minacibus. In
 medio chorea, & omnivariam ludi spectaban-
 tur. parata epula, cantus, ludicra, spectacula,
 & quidquid ad oblectandos mortalium ani-
 mos fieri consuevit in terris. Miratus Sacer-
 dos & praestupore vix hiscere ausus, rogatur
 ab itineris aërei comite: Num & ipse adorare
 dominam vellet, atq. ei (de more) munus of-
 ferre, erat enim pulcherrima regina cujus-
 dam species aureo in throno collocata, ad quam
 & salutandam, & cum muneribus adorandam
 pergebant omnes, bini, quaterni, ordine vario.
 Ille Dominam memorari audiens, tantoq. splen-
 dore & tot ministris instructam oculis conspicu-
 tus, autumavit esse Mariam virginem, Chri-
 sti matrem: Nempe qui prestigia non nosset,
 nec, ut illuc pergeret, ullam, quantum ipse sci-
 ret, superstitionem admisisset. Itaq. existimans,

matrē.

matrimonius nullum gratius esse non posse, quàm
 unigeniti filii consecratum corpus, ad thronum
 accedit adorabundus, ipsisq; advolutus genibus
 pyxidem, quæ de collo pendebat manibus acce-
 ptam collocat in gremio, statimq; & thronus
 & imago, quæ in ea erat, evanuit, discessit
 ex oculis multitudo ludentium, & parata con-
 vivia nusquam vel minimum comparuere. At-
 quæ ipse Comes, cujus ductu illa ipsa conspexe-
 rat, nec inventus est usquam, nec repertus. Re-
 agnita conversis ad DEUM precibus orat, ne
 desertis in locis deferatur: subinde cum nul-
 lum ibi aut hominum, aut ferarum vestigium
 deprehendit, quo se animus inclinaret, pergere
 decernit: Atque ita per confragosas rupes iter
 parat, quo rescire queat, ubi nam gentium sit
 constitutus. Multo exacto spacio, cognoscit ex
 pastore quodam, se ab eo, quo iter instituerat
 loco, centum propè millibus passuum distare. Re-
 versus domum, Caesaris Maximiliani convenit
 magistratum, eiq; rem pandit ex ordine, quam
 ipse tibi narravit gestam. Fieri illa à Damone
 potuisse, tibi Theologorum consensus aperiat,
 asseverantium, parere ad nutum separatis
 à materia substantiis corpoream naturam,
 quantum attinet ad motum, quo res ipsa ex
 quopiam loco transfertur in alium, exempla
 plurima corporum humanorum vectorum per
 ærem, tam ex monumentis doctorum homi-
 num, quàm suorum oculorum testimonio, &

Naturâ pa-
 ret Dæmo-
 nibus ad
 autum.

Henricus & Iacobus Germani Theologi refene
possunt suo in malleo, quorum futurus es compo-
si malleo ipso uti adversus repugnantes volueris.

Dæmones
fugiant
mysterium
cenæ Do-
minicæ.

AP. Rem miram meis auribus hausi, cui nec no-
cturnæ tenebræ possunt offundere caliginem, nec
obiici somnia, nec vis ulla tentata questionis,
cujus pavore, quæ nunquam fecerit, sit confessa.
Verum enim verò quarendum mihi duntaxat
illud est reliquum hac in re, cur ad sacratæ con-
tactum hostiæ cuncta penitus evanida sint, cum
non solum non vereantur, contactum ejus Dæ-
mones: sed proiici & proculcari dum sit ipse lu-
dus, earum plurimus mandet procuretque DI.
Mirum tibi non debet videri, quandoquidem
et si ad signum crucis tremefactos novimus Dæ-
mones, quandoque tamen in effigiem Christi sese
insinuat, ut deludant, si Martini, si Francisci,
aliorum complurium ex nostris cælitibus gesta
legisses, nulla te tenuisset admiratio. Adde,
quod ipse quoque Christus dum in carne viveret
fugator Dæmonum, permisit se à Dæmone ten-
tari, & hinc super pinnaculo templi, inde super
montis vertice constitui. Sic Apud Matthe-
um ἀνίστην extat quod sublatus potest verti.
Deinde παραλαμβάνει verbum, quo significa-
tur assumere, & ἐξῆσεν, id est constituit, hæc
quid sit actum planè declarant. Demum permi-
sit se à Diaboli ministris crucifigi: præterea sup-
ponis, narratum à Strigibus Dæmonem procul-
casse

esse sacras hostias, non ita se habet res, homi-
 num id malitia peragit, quam procurant De-
 mones: Non committunt ipsi. Caterum Sacer-
 dotis simplicitas quanquam imprudens, & in-
 primis vis fidei fuit in causa, ut non solum
 suam in perniciem non deluderetur, sed & com-
 mune facere posset alios, & rem, qua controver-
 sa videbatur, aperire, id est corpore non inagi-
 natione tantummodo ludum de quo agimus
 fieri posse. Demum divina providentia nun-
 quā satis laudata potestas id permittit quandoq;
 fieri, quandoque prohibet. Cur diversè fiat, iusta
 in universum causa, potest semper assignari,
 per partes semper non potest explicari. tam est
 hebes ad perscrutanda divina secreta humana
 acies mentis. A P. Quadrant hac animo mea
 plurimum. P H. Si quid restat à Dicasto qua-
 rendum, ne sinas tibi frustratempus, & habe-
 to solis jam in occasum vergentis rationem,
 verearisque ne clausis oppidi portis pernocta-
 ri hinc nos oporteat, ubi nec stratum, nec
 quicquid ad arcendam hyberna noctis injuri-
 am commodum est, habebimus, in hoc canobia
 vixdum extrui capto. A P. Nihil ferè vide-
 tur, nisi de veneficiis percunctandum. D E
 Quidnam? A P. Rene ipsa patrentur, an ani-
 mo tantummodo videantur. Nam cur DEVS
 fieri illa quandoque permittat, si fiant, inter-
 dumque prohibeat: vis providentia divina
 semper iusta, semper non cognita satis patesi-
 cit.

Lucianica
ficta sint
vel vera.

cit. PH. *An memor es & Luciani Samosateni, & Lucii Madaurensis? AP. Utiq̃. Nam legi quandoq̃, & te ea de re differentem nudius tertius audiui, sed ficta puto, non facta: qua in græco illo & latino in asino contineantur. PH. Ut multa non dubito ficta etiam plurima, etiamsi malis omnia, sic non de nihilo ficta censeo. Nam apud Varronem quoque & Diomedis avium, & bestiarum Circes, & Arcadicorum luporum transformationes narratas, non usque quaque sumsisse de nihilo occasionem existimavit noster Augustinus: Qui etiam sua tempestate in Italia fieri solere narravit, octavo decimo de Civit. DEI lib. plurima, quæ similia essent iis, quæ Apuleius aut indicavit, aut finxit: Id tamen asseverans Dæmones naturæ potestate nihil efficere, quid non permiserit Deus omnipotens, cujus judicia occulta sunt multa, injusta nulla. Quaresi quicquam faciunt Dæmones, ejusmodi commutare specie tenus dicuntur, quæ ab uno & verò DEO creata sunt, ut ipsa commutatione videantur esse, quod non sunt, refertq̃ omnia, aut in spiritum imaginarium, aut in Dæmonem aliud pro alio supponentem. Sic quidam existimat imaginarium spiritum hominis veluti corporatum in effigie animalis alicujus apparere sensibus alienis, talemq̃ etiam sibi hominem videri, atq̃ hoc modo existimat asinorum illorum gesta & acta præstantis in cavalli specie portantis onera, & disputationem.*

Spūtionem Philosophi differentis Platonica si-
ne corpore, & luporum Arcadum versipelle
negotium, & Circes carmina socios Ulyssis trās-
formantia ipso Spiritui imaginaria deberi ac-
cepta referri. Cervam verò pro Iphigenia, & a-
ves pro sociis Diomedis à Damone fuisse supposi-
tas. DI. Ritè Phronimus ex Augustino retulit,
& quàm brevissimè, nec minus ut arbitror ve-
rè. Nam plena Theologorum consensione resti-
tum est, sensum hominis, imaginariumq; spiri-
tum subesse Demonica potestati suapte natura
quæ inferior est, quàm separata, & ab omni cor-
porea mole sejuncta substantia. Proditum quo-
quæ historiis, quibus gesta narrantur eorum, qui
sibi præsstituerunt degendam vitam per vastas
Eremos, desertaq; tesqua, veneficiis effectum,
ut quæ mulier esset, equa videretur, idq; presti-
gium sanctissimi viri Macharii precibus & ora-
tione sublatum. Commovere poterat interiorem
sensum malignus demon multis, quibus id pro-
pterea videbatur dissultante in interiorem sen-
suum imagine, quàm illa ipsa ludificatio contige-
rat, commoveri non potuit Machario divina o-
pe præcipuè fulto. Sic ejus viri qui videbatur
asinus in Salamina Cypri obductum simula-
chrum, aliorum perstringebat obtutus, præter-
quam magæ illius mulieris, cujus pharmaca si-
bi perturbari animum senserat, & circumda-
ri speciem bruti, triennioq; portandis lignis ju-
menti vice subjacuit, Genuensium mercatorum
adjutus.

adjutus prudentia: Qui cum animadvertissent, eum ad adis sacra postes adorabundum prosterni, bestiam non efferati, & ipsum liberari maleficio, & veneficam pœnas luere caraverunt. Possunt sanè multa confingi, multa videri secus, ac sint Dæmonum præstigia sed manente & anima & corpore eodem in homine queunt multa vexari. Caterum deludi contingit oculos spectatorum, & perturbari mentis aciem commota imaginaria potestate: sed & corpus quoque per varia, ut diximus, potest perferri loca quo sit, ut qui hæc seorsum non susceperint exanimanda, facile decipiantur, dum literarios contextus ritè non animadvertunt nec dijudicant, quantum intersit inter id, quod creator, & id quod è rerum aliqua natura promittitur, quod ex integro sit, quid ex parte, quod verum sit, quod simile vero, quid suam quid alienam, præseferat imaginem, nec vim universæ naturæ, nec Dæmonum potestatem justâ librâ perpendunt, nec postremò considerant judicia Dei sæpe occultissima, semper verò justissima. PH. Sed jam Dicastre crepusculum noctis appetit, suadetq; nos redire domum, nam si hæc tibi, Apisti, disputatio satis non est, quid futurum sit satis planè non video, quandoquidem deprehendere potuisti ludum hunc & ex antiquitate & ex nostræ tempestatis actis non inanem fabulam esse, substantia vetustissimum, conditionibus plarissq; recentiore, Dæmonis arbitrio subinde mutatum,

Qui ad
pauca re-
spiciunt fa-
cile fal-
luntur.

Summa
Dialogo-
rum trium
repetita,

mutatam, mutandumq; fortassis, tanta est antiquus odor hominum subtilitate fallendi: ostendi tibi Circos, unguina, magica verba per tractus aëris, itinera, demonum concubitus, ut in nostris ita in heroicis temporibus inveniri: Malignosq; Dantones à primâ antiquitate calumnias in humanum genus excogitasse, delusisse responsis, familiaritate decipisse, simulachris & imaginibus variis omni aetati & sexui illudere tentavisse: Mentitos esse divinitatem, prabuisse mortalibus noxia convivium, eosq; instar alati jumenti gestasse, & concubitus illorum scelestissimos appetivisse. Sed quoniam animo te video profectum peregrè ad diversas Italia & Sicilia oras, trans mare Jonium, trans Euxinum, teq; ipse meis verbis in Africam jam, in Asiam ad Hyperboreos, & quo non duxi. Nunquam ne tibi mecum ad domum dabitur reditus? AP. Dabitur? satis enim mihi factum. DI. Assentiris ne? AP. Assentior. DI. Vere anjoco? AP. Jocum me putas id censere, in quo omnis antiquitas, omnis posteritas convenit, ad quod Poëta, Rhetores, historiarum scriptores, legumpositores, Physici, Theologi, prudentes viri, milites, rustici, allatis etiam experimentis collineant, etiam si quidam refragentur, qui habentur apud seipsos tantummodo sapientes. DI. Itaq; mutasti sentiëntiã? AP. Procul omni dubio, & quoniã alieno sum habitu mentis, alieno posthac appellari nomine cupio. DI. Ut lubet, & Pistica dicèris in posterũ. AP. Per placet. PH.

Ergo si

*Ergo si nihil prorsus tibi reliquum est, quod
discuti cupias, secedamus, & cum bonâ
Quæstoris venia revertamur
in oppidum.*

AD CL.

Ad

CLARISSIMUM EXCEL-
LENTISSIMUMQUE PHILO.

sophum & Medicum

DN. ANDREAM LIBAVIUM

EPISTOLA

M. MARTINI VVEIN-
richij Vratis.

CONTINENS QUESTIONEM

Utrum mola in virginibus gigni possit?

S P D.

UÆSTIONEM perdifficilem in
præsentia ad te affero, Vir Clarissime,
more meo, ut pro eccellente doctrinâ,
& acumine tuo, quemadmodum so-
les, argutè, methodicè, & solerter de
ea mihi, aliisque respondeas: ita enim memini te scri-
bere, nullas meas epistolas tibi gratiores fore, quàm
quæ sint cum argumento & sententia, hoc est, ut
ego interpretor, quæ fecundissimum tuum, & planè
divinum ingenium, & ad occulta omnia promptè
eruenta instructissimum excitare queant: Quid
possis, cognitum mihi, perspectumque jam antè sa-
tis est, quantumque valeas, omnium eruditorum de-
te judicia luculentissima loquuntur. Sed ne te inani
verborum ambitu, & palpis, quibus te non delecta-
ri scio, diutius teneam: Quæstio est: Possitne in ute-
ro massa aliqua rudior, ut mola sunt, ex uno tantum,

L etiam

etiam virginis, vel non maritatae absque externo
ullo viri spermate gigni: An in ijs tantum possit,
quæ masculis junguntur. Non est illa ociosa, ut vi-
deri posset, quæstio, quamvis ad intellectum diffi-
lis, difficilior ad assentiendum. Utilem dico, quoni-
am si accidere id virginibus, viduisque potest, in qui-
bus mola generantur, in ijs prostituti pudoris (quo-
modo ferè vulgo hodie accipitur) multarum cum
infamia, argumentum esse non potest. Qui negant
in incorruptis molas, primum exempla à nobis po-
stulant, factum esse ita aliquando, ut id, quod rati
vocat, constituatur Nihil hîc iniqui postulant: Sed
scire poterant jam in antiquissimis scriptoribus,
quibusque fides in alijs adhibetur, & rei, & modi
mentionem factam. Nam in 10: histor: id disertè scri-
ptum est. Cum enim Philosophus dubitationem
movisset, quamobrem feminae sine viris non gigne-
rent, evenisse ait mulieri cuidam, quæ cum passim de
concubitu facta gravis, sed falsò crederetur, ex eo
tantum, quod uterus intumuerat, gestavit uterum
in tertium, quartumve annum, dum molam eijceret.
Hoc ille pro conceptu sine mare jam tum nobis re-
liquit, ut nunquam compertum esse, non possimus
affirmare. Galeni quidem sententia fuit, gigni mo-
lam, citra permissionem maris non posse, sed si
quandoq; in virginibus sit, eam exquisitam non esse,
quo respectu & Fernelius. l. 7. rudiores vocat mo-
las, nulla viri irradiatione conceptas Hîc parum cu-
rem, exquisitam, vel non exquisitam dicant, saltem
gigni posse largiantur, quod ad institutum, & ad ex-
ceptionem rei judicatae satis est, quâ præscripsisse
videri possumus. Avicenna totus noster est duo-
bus in locis, qui disertè ex mulieris spermate gigni
dicit

dicit posse. Posse tamen etiam ex viri. 21. Tertij.
 tract. 2. c. 18. Plutarchus aperte in eam ivit senten-
 tiam, in præceptis connubialibus, *ἡ φύσις τῆς κοίτης αἰσθη-
 τικῆς* concipi posse. *ἡ φύσις* verò minime, *ἡ φύσις*
αἰσθητικῆς. Sed & inter Anatomicos quosdam in I-
 talia celeberrimos sunt, qui affirmant, molas in mi-
 nimè læsis se reperisse. Et ne longè abierimus, non-
 dum sexennium est, cum hujus Reipubl: medici, vi-
 ri Claris: & excellentissimi in puella molam ingen-
 tis magnitudinis viderunt, & vidi ipse tum, ut pro
 multis haberi possit. In ea cum ex hydrope mortua
 esset, anatome vestigium corruptionis vix reperit,
 (et si quædam ex confessione ejus suspicandi argu-
 menta aderant) confirmabatque hoc magis, quod
 antè ejus soror, æquè virgo, nulla amissi pudoris
 suspitione, simili modo molas gestans interierat, ut
 suspicari liceat, quemadmodum hoc à tota substan-
 tia habent nonnulli, quod adipantur, ita & fæminæ
 ad eundem modum sunt; quæ à tota uteri sui sive
 temperie, sive substantia molas concipiant. Quid
 igitur obstat, re vera inauditum virgines, vel viduas,
 quæ tales essent, verè molas gestasse, & edidisse, Fac-
 tu nulla exempla dari posse, Quid? an non cum de
 possibilitate quæritur, parum interest ad eam de-
 monstrandam, factum ne sit aliquando, vel factum
 nondum, modo fieri posse ostendatur. Ita possibile
 fuit, etiam Carthaginem deleri, antequam esset de-
 leta: Hæc habeant, qui *ἀκούειν* auscultandum; & in
 ipsa argumenta deducendum putant. Fieri autem
 posse, ita ostendamus, Philosophi sensum sequentes.
 Primum patet, mulieres per somnum ita affici, qua-
 si ubi cum viris consuescunt, & semen in matricem
 conjiciunt, unde ijdem affectus consequuntur, exo-
 latio

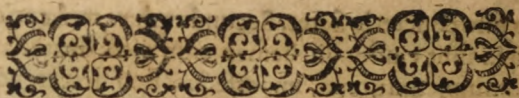
lutio, & languor, loca tamen ipsa, ubi evigilaverint, sicca sunt, quæ humescunt in vera Venere. Ex ea materia, hoc motu in uterum projecta, cum generationis quoddam in se ipsa principium suum proprium habeat, conceptus verus fieri quidem non potest, cum *ἀρχὴ γενέσεως* veram, & fermentum in centro non habeat, à quo subigitur, informe tamen quid & *πύρρον* fieri ex hoc uno potest, quod hîc molam, cum antiquis molucrum dicimus. Et quando puteus ille noster in Peripato laconica sua clavicula occultisque rationibus alicubi subterfugere videtur, copiosè satis loquentem Galenum accersamus. Vidit is diu viduâ, quæ præter cætera mala nervorum distensione laborabat, cumq; obstetrices rogatæ pronunciarent, uterum esse retractum, & remediis ad id assuetis usæ essent, partim ob calorem, partim quod inter curandum manibus tractarentur partes illæ, oborta titillatione cum labore & voluptate, velut per coitum usu venire solet, excrevit crassum multumque semen, atque ita molestia illa liberata est. Eam in utero seminis retentionem, ab influxu spontaneo ijs magis accidere ait, quæ semine abundant, quod quo crassius, frigidiusque est, si vegetius alterum non accedat, hoc facilius in talem massam potest concreescere. Quod si etiam uterus maris semen trahit, quod ille in vestibulum tantum projicit, quomodo non potest suum quoque ipsa è suis vasis prolicere, ita sicut immissum ex alio potest, quod quomodo logicum vocare quis debeat, si credere nolit facultatè uteri eò è vasis pervenire posse. Addo, quod Philosopho ex eo fonte gigni videntur ij morbi, cum uterus multos annos geritur, conceptu quidem facto, sed ab ipsis solis. Quo sensu accipiendum est, τὸ ληφθῆναι ab eo, quod est συνηφθῆναι discer, ni-

si, cum hoc propriè sit, quod à duobus, illud, quod
 ab uno conceptum est. Itaque ^{non} esse poterit, in
 non maritatis, quia non concipitur, sed recipitur
 & quidem unicum tantum. Non advocabo huc in
 subsidium: Ejusdem speciei esse sexum utrumque,
 unam esse in illis animam, easdem in utroque facul-
 tates, illud certè apositè huc quadrabit, Non minus
 in fœmina ex sanguinei alimenti abundantis altera-
 tione semen fœcundum, atque in viro gigni posse,
 etsi virili imbecillius è quo tamen solitario, si quid
 non perfectum, at saltem hic quod volumus, mola
 efficiatur. Nam & confert illa semen, in quo non
 est nulla agendi facultas, quando ita videmus, non
 nullas fœcundas esse naturâ, ut faciliè etiam à se-
 nibus concipiant. Et cur vasa fabricasset in ijs na-
 tura seminaria, quæ cum secantur, spermate referta
 deprehenduntur? Cur in ijs, quæ nobiles sunt, su-
 praque ætatem abstinent, semine alienam qualita-
 tem à corruptione induente gravissima quædam
 Symptomata oboriuntur? Unde etiam illa fœtus, &
 matrum similitudo, si nulla in ejus spermate facul-
 tas est, nulla animæ principia? Num viri anima tria
 illa in se habet, alere, augere, gignere, mulieres ge-
 nerandi potestate destituantur? Denique cum vero
 verius sit, sensitivam molæ abesse animam, deesse
 autem, quia vis mascula defuerit, vel hoc argumen-
 tum nobis persuadebimus, effatum hoc tum Philoso-
 phos, tum medicos distasse, molam posse sine mare
 fieri. Nec verò in natura magna illa magistra, nul-
 lum ei rei exemplum analogon reperire poterimus,
 quando hypememia in oviparis alimenti, succique
 plenioris, ut sunt ^{oviparis}, id manifestò testantur, &
 subventanei conceptus in utero, à quibus maris vis;

L 3 roburque

roburq; abfuit, ideoq; infœcunda, & irrita. Veniant
in subsidium & Rubelli illi, vel rubelliones è pisciũ
mullorum genere, ut putatur, quorum Philosophus
in 2 gener. c. 4. mentionem fecit. In eorum quippe
genere, quod fœmineum tantum est, nullus mas vi-
sus est, & fœminæ tamen fœtu plenæ sunt, & ingra-
vidantur. Ergo ut marem tantum in Scarabæis,
utrumque in lepore, hyæna, hybride, ita hic fœmi-
neam naturam dedit quando experientia interdum
plus, quam argumenta alia, convincit, non absur-
dum ad eò aliquid in fœmina gigni posse, ut nihil
patiat foris, nihil concipiat, sed ex se tantum ef-
fundat in naturæ agrum, quod ostendendum fuit.
Quod si excipiant propria hæc naturæ instituta, in
argumentum deduci non posse, nec communicari
item homini, cæterisque, quæ sunt in paucis, illud
sciant, experientias quærenti, ita nos obviare de-
buisse, ne hoc naturæ in totum adversum clamitent.
Ergo si ita evenierit. ut quocunque irritamento mu-
liebre solum sperma in uterum effusum fuerit, ma-
neatque ibi iners, & cesset, quia nemo movet, & in
actum deducit, (habet enim tantum materiæ ra-
tionem ut virile formæ) molam gigni posse, quid
impediet? A qua sententia non abhorret quod sa-
pientes illi Hyppocrates lib. de genitura molæ cau-
sam, crassam genituram, & Aristoteles humorem
(in se non menstrui interventu solo) concoctu
difficilem designant. Nam tale est ex se muliebre,
nisi alterum vegetius à meliore sexu, accesserit. Ita-
que ex eo non fit animal sed *μὴ ζῷον*, & eo fine usus est
hypenæmiorum exemplo, non quod in omnibus
respondeat, in motu dico, in cremento, vita, quæ ita
illis, ut molæ non conveniunt, sed quod utrinque
ex uno

ex uno concretio fieret. Secundum hæc molæ principia sunt ejusmodi: Semen cum dico, materiam nomino, cum unum, imperfectio significatur, non animal et si animatum, quando vis vegetandi eis inest, ut in quovis semine alio. Plus tamen motus habet, quam planta, & per interna alitur, ut hoc modo sit in genere plantarum, & spongiarum, & eorum animalium, quæ hyberno sopore capiuntur, sed quid mola sit, non ex professo quærimus. An in non nuptis esse possit, nondum satis à quoquæ explicatum videtur. Quod tamen ita quidem mihi persuadeo, ut alterum illud non tollam, cum ex duorum seminum inæqualitate diaphonia sequatur, & discordia, quæ motum sistit. Fieri id multipliciter potest, sed duobus imprimis, si viri genitura modica, & morbosa, rursus, si copiosa aquosa, frigida. Certè si *europæi* homines à cælo existere possunt, quod Fernelius cum præcis non nullis non dubitat affirmare, quid ni molam in virgine etiam credamus posse existere? Nihil autem planè obstat, naturam sexum statuisse, & copulasse certo sydere, & anni horis, & voluptate, & acrimonia humorum, & partium genitalium similitudine. Nam de generatione perfectorum perfecta, & absoluta cum agitur, hæc ut verissima locum habent: non, cum quid unum possit absque altero. Habes mi Clarissime Libavi, epistolam satis plenam, etiam audaciusculam: qua te delectatum cognovero. si ipse, ut soles, & plenior, & Philosophico tuo acumine refertam, ad me miseris. Benè vale & nostrum
tui absentis desiderium scribendo
lenias. Dabantur Breslæ
Calend. Martii An-
no, 1601.

Memoria aeterna

MARTINI VVEINRICHI
PHILOSOPHI & MEDICI
Clarissimi.

VEINRICHIUS jacet hic magnæ Bu-
dorgis ocellus,
Et cui vix habuit SLESIA ora parem.
Sive sacras artes quis spectet, sive profanas,
Aut linguæ & morum Judiciiq; decus.
Nil huic plebeiū aut triviali pulvere dignū,
Sed quæcūq; dedit fors bona, *Sūma* dedit,
Et poterat magnis sese jactare theatris,
Pulpitaq; externis scandere trita Sophis.
Maluit at patriæ moderari pubis habenas,
Splendida quam in summis sceptrā te-
nere scholis,
Tanta viri virtus & tanta modestia. Verūm
Sic etiam famam, quam fugiebat, habet.
Nulla etenim domus est, Schola nulla, &
Curia nulla
(Testiserit Magni Cæsaris aula mihi)
Quæ non VVEINRICHIO se profecisse
MAGISTRO
Gaudeat, & laudi id judicet esse sibi.

Quin ejus toto jã Scripta leguntur in orbe,
Discipulosq; etiam lumine cassus habet.

Talis vita Viri. Quæris de morte Viator?
Haud aliam optaris forsitan ipse tibi.

Qui lustri vix dū duodeni impleverat orbe
Manè horas sanus computat & moritur.
Scilicet ad superas properans mens ignea
mentes

Non potuit longæ vincula ferre moræ,
O rarum exemplum! Pueros benè vivere
quondam

Qui docuit, benè & hos nunc docet ille
mori.

*Nicolaus Rhediger à Strisa,
Viro summo, amico in-
comparabili L. M. P.*

ΠΡΟΣΠΕΜΤΙΚὸΝ

AD DOCTISSIMUM VI-
RUM D. CAROLUM VVEINRI-
chium J. U. C. Optimi patris Dn.
MARTINI p.m. optimum Filium Pici
Mirandulani Comitis Stri-
ga edentem,

VVEINRICHIO, *eximia mentis si
munera spectes,*

Vix habuit majus SLESIAS ora decus.

Testatū liquido quod docta volumina reddunt

Edita, quæ punctum judicii omne ferunt.

MONTANI curâ congestas Pæonis artes

Scitè limatas dispositasq; dedit.

Quæ physica & medica excrucians PROBLE-

MATA doctos,

Candidus explicuit gnauiter & graviter.

Differuit, MONSTRIS quot subsint quæq; figura:

Ac unde hoc uteri crimen onusq; fluat.

Exposuit, quare tellus concussa tremiscat:

Nec capiat latas alveus altus aquas.

Sed fuit infatis mors: pluraq; scripturienti

Excussit calammum Parca severa manu.

Nunc tibi,

*Nunc tibi , praeſtantis quondam patris amula
proles,*

CAROLE , cura ſubit , ſuſtinuiſſe patrem.

Sedulus inde foves, liquit quam lampada curſu,

Illius & ſcripta à funere raptâ promiſ.

O benè! ſic æquum eſt, cujus tu munere vitam

Accipis, huius vitam ut reſtituiſſe velis.

P.P. à Gaſpare Si-
monis Franco
J. V. D.

FINIS.

1
The first of these is the
fact that the
government has
been unable to
obtain the
necessary
funds to
carry out its
policy.

It is also
the fact that
the government
has been unable
to obtain the
necessary
funds to
carry out its
policy.

21, 1919

1
The first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the

the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the

the first of these is the fact that the